

«ШАРҚ» НАШРИЁТ-МАТБАА
АКЦИЯДОРЛИК КОМПАНИЯСИ
БОШ ТАХРИРИЯТИ
ТОШКЕНТ — 2006

Дилбар Ҳаёдарова

САЙЛАҲМА

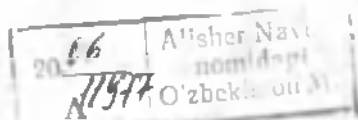

«ШАРҚ» НАШРИЁТ-МАТБАА
АКЦИЯДОРЛИК КОМПАНИЯСИ
БОШ ТАҲРИРИЯТИ
ТОШКЕНТ — 2006

Хайдарова, Дилбар

Сайланма. — Т.: «Шарк», 2006. — 240 б.

ББК.84(69)

32671
H 281

© «Шарк» нашриёт-матбаа
ахборотлик компанияси
Бosh тахририяти, 2006.

КАЛБ НИГОҲИ

Инсон умрининг гултожи — ёшлиқда жуда кўпчилик шеър ёзади. Бу борада йигитлардан кўра қизлар кўпроқ десак адашмаймиз. Аммо йиллар ўтган сайин ўрин алмашинуви юз беради. Кўлига қалам тутган қизларимиз сараланиб бораверади. Умрининг охиригача қалам ушлаб, адабиёт майдонида қолганлари жуда камчил. Бунинг албатта, ҳаётӣ сабаблари бор. Оила, фарзандлар тарбияси, ҳаёт ташвишлари, назаримизда, қизларимиз, аёлларимиз елкаларида мўлроқдек. Гапимиз исботини шеъриятимиз тарихидан ҳам билсак бўлади. Шоирларимиз ҳатто, бармоқ билан саналгудек: Зебунисо, Нодира, Увайсий, Анбар отин... Бу санок бизнинг замонамизга келиб, бир оз чўзилади. Зулфия, Ойдин, Саида Зуннунова, Ойдин Хожиева, Шарифа Салимова. Гулчехралар, Ҳалималар, Ҳосиятлар ва Дилбарлар...

Дилбар Хайдар қизининг илк китоби «Норин мавжлари» 1980 йил Ғафур Ғулом номли адабиёт ва санъат нашриётида чоп этилган ва шеъриятимиз дарёсида бир мавж кўзларни ёлқинлантирди. Бу мавж томчилари юракларга бир ҳаловат берди. Олис мавжнинг бир томчисини ўқиб кўринг:

БАҲОР

Бўғрикқан куртакнинг илик барридан,
Баҳор чиқиб келса пушти рангларда
Ҳайратлар юртидан жой излаб шу дам,
Кушчалар сайраса минг оҳангларда
Кўк териб келардим яқин даладан.
Изимга тўкилиб ялпизнинг хиди.
Намиккан сўрида онам ва дадам,
Кутишар келар деб кўкламнинг қизи.
Жаннатга айланган боққа чиқаркан,
Энтикиб кетардим қаддимни ростлаб,
Кўкламсиз одамлар қандай чидаркин,
Деб ўрик гулини қучардим дастлаб.

Баҳор деразани чертаётган пайт,
Мен соғиниб кетдим ялпиз ҳидини.
Юрагим соғинчдан титраётган пайт,
Кўклам танирмикан эрка қизини...

Бу тўплам билан Дилбар устозлар назарига тушгани ёдимда. Академик Воҳид Зоҳидов «Ўзбекистон маданияти» (ҳозирги «Ўзбекистон адабиёти ва санъати») газетасида «Дилбар шоира» номли самимий мақоласи билан барчамизни диққатимизни тортди. Ҳатто, Дилбарнинг тенгдошлари ўша пайтда ҳавасу... ҳасад ҳам қилган. Ундан кейин бирин-кетин шоирамизнинг «Кўклам қизи» (1983), «Ишқ сўхмоғи» (1990), «Дилистоним» (1994), «Гуллар нафаси» (1995), «Наманган олмаси» (1996), «Оққан дарё» (1999), «Муҳаббат фасли» (1999), «Ватан сўзи» (2002), «Настарин» (2003), «Кўнгил боғи» (2005) сингари шеърӣй китоблари нашр этилди. Уларни адабий жамоатчилик, яхши кутиб олди. Хусусан, Туроб Тўла, Ўзбекистон халқ шоирлари Нормурод Нарзуллаев, Ойдин Ҳожиева, Ҳалима Худойбердиева, Ҳабиб Саъдулла, профессор Исматулла Абдуллаев, мунаккид Иброҳим Ғафуровлар эътирофи диққатга сазовордир.

Дилбар — Москвадаги Максим Горький номли жаҳон адабиёти институтида таҳсил олган. Таҳсил давомида шоирамиз кўп миллат вакиллари билан дўстлашди. Бу дўстлашув Дилбар шеърларининг кўп тилларда қанот қоқишига асос солди. Араб, болгар, рус, арман, грузин, козок, туркман, тожик, белорусь, украин шулар жумласидандир.

Хўш, Дилбарнинг шеърлари жозибаси нимада? Аёнки, самимият шеърнинг жон томиридир. Бу самимият тўйғуларга, ҳиссиётларга бой бўлса, буларга оҳорли ташбеҳлар, рамзлар, тимсоллар эш бўлса ва уларга чанқоқ тафаккур ёғдулари қўшилса нур устига нур бўлгай. Шоирамиз шеърларида шу жамулжамлик мужассам.

Шоирамиз шеърларида яна мени диққатимни тортган бир нарса бўлди, бу юрак соғинчлари, туйғулари. У ҳаммаша кимнидир соғиниб яшайди. Асли ҳам шоир учун соғинч деб аталмиш туйғу илоҳийлик касб этади. Соғинч ҳамроҳ, ҳамроз бўлган юрак, шеърпараст юракдир. Соғинч туйғуси ўта «юкумли», мана шу юкумлилик мухлислар сонини оширади. Дилбарнинг мухлислари, ўлкамизнинг ҳар бир бурчида бор. Унинг «Ишқ сўхмоғи» китобини Нурота чўпонла-

рининг қўлларида кўрганман. Мана бу шоирани танийсизми, деганларида, танийман десам, кўп бахтлисиз-да деб, «Марди отанинг деганлари»дан ўқиб беришганди:

Жаҳонгир Темурни куйга солмаса,
Созанда созини чалмаёқ қўйсин.
У ҳақда эшитиб ўйга толмаса,
Шоиринг шеърини ёзмаёқ қўйсин.

Асл ботирлари уйқуга кетган,
Оналари ҳамон пахта билан банд.
Ювуксизлар ҳақда қасида битган,
Шоири бор элга ҳамма берар панд.

Кайта Улуғбеклар келмас дунёга,
Ёддан чиқар экан унинг хотири.
Оналар айланиб булбулгўёга,
Алласида айтсин элнинг ботирин.

Майсаларга тегсин она алласи,
Шудринг гул лабида айласин фарёд.
Шунда улғаяди қулликдан озод,
Ватанига эга ўзбек боласи.

(1988)

Дилбар шеърлари ребуснома, жумбоклар, курук хитоблардан холи. Бу унинг жаҳон шеъриятидан хабардорлигидан дарақдир. Чин шоир қалби жаҳоний шеъриятга туташмас экан, унинг шеърларининг умри, қалам соҳибининг умридан кискадир. Шоирлар ўз кўнгилларини нималарга қиёслашмаган. Тошқин дарёга, қуёшга, атиргулга... Мана бу сатрлар Дилбарнинг «Менинг кўнглим» шеъридан:

Менинг кўнглим дунёдаги
Ғарибларнинг ғариби.
Титрайвериб барг сингари,
Йўлларингда қариди.

Инсон руҳиятидаги фаслларнинг хилма-хил манзаралари. Киши табиатидаги покиза хиссий ҳолатларнинг, латиф туйғуларнинг, нозик диднинг самимий ифодалари. Гоҳ кўтаринки кайфият, гоҳ маҳзун кечинмаларнинг сатрларга кўчган наволари. Дилбарнинг «Кўнгил боғи» китобидаги шеърлар ўқувчи қалбида ана шундай ёрдули таассуротлар қолдира-

ди. Сўнгги йилларда ёзилган шеърларнинг мавзуи ва мазмуни ранг-баранг. Булар асосан инсонга, диёрга меҳр-муҳаббат ва самимият билан йўрилган. Шоиранинг тилаклари сидқидил:

Меҳр бизга мерос Одам Атодан,
Мурувват қолгандир Момо Ҳаводан,
Муҳаббат тўкилур кўшиқ наводан,
Ҳеч ким тўкилмасин қаторимиздан.

Шоир учун энг юксак туйғу — Ватан туйғуси. Ҳар қандай шоир аввало Ватанга, Ватан адабиётига хизмат қилади. Ўзи билан тенг нафас олаётган элу юртдошларининг вами, шодлиги билан ҳамоҳанг бўлади. Ватанга муҳаббат ва садоқат Дилбар шеърларида юкори пардаларда қўйланган:

«Мен сенинг бошингмас тизингман Ватан
Гуллар ҳиди тутган изингман Ватан,
Ерга томган қонинг қизингман Ватан,
Сенинг осмонингда қуш бўлиб учай.

Ватан сўзи кўзларга ёш, дилларга қувонч бўлиб келган ҳамиша. «Ватан деган сўздан бошқа ҳам емайлик» деган шоира эл-юрт қорига ярашки, унга камарбаста бўлишини ўзи учун бурч ва бахт деб билади.

Дўстларим қорига, Ватан қорига,
Ярамоқ одатим, ярамоқ бахтим.
Айланиб элимнинг хизматқорига,
Яхшилик ишқида яшамок аҳдим.

Ўз диёри, ўз халқи билан фахрланиш ҳисси шоиранинг китобидан-китобига кўчиб юради. Ўзбекистоннинг пойтахти, Хоразму Термизи, Сирдарё-ю водийси, Самарқанду Бухороси бари-бари шеър бўлиб, шоира юрти Наманганга боғланади. «Хоразм дафтари», «Самарқанд дафтари», «Соғинч дафтари» ва ҳатто «Москва дафтари»нинг лейтмотиви ҳам Ўзбекистоннинг энг чет қишлоғи Каттамўволга бориб тақалади.

Ватан останада, киши туғилиб ўсган ўлкадан бошланади. Ўз ўлкаси — шаҳар, қишлоқларига муҳаббат яхлит Ватанга бўлган Муҳаббатнинг ажралмас қисмларидир.

«Ўзбеклигингдан» шеърдаги «Меҳнатга қорилган бор зу-
воласи, Меҳрдан яралган элнинг боласи», «Ўзим айлана-
йин ўзбеклигингдан» каби сатрлар ҳар бир кўнгилни ифти-
хорга тўлдиради. «Ватан», «Наманганлик», «Наманган мад-
ҳи», «Шаҳанд», «Нечада ёшинг?» (Поп тавсифида) каби
шеърларидан ҳам чуқур ғурур ҳиссини туямиз.

Ватан қадрини жаҳонгашталар билади. Дилбар жуда
кўп хориж мамлакатларида бўлган ва шу боис ватан ҳақида
сориниб, сориниб ёзади. Унинг учун, гўдак кўз ёшлари
тўкилган илк тупроқ ватандир. Бу Ватан кейин кенгайиб
Ўзбекистонга айланади. «Қаерга кетсам ҳам қайтиб кела-
ман, кўзимни ёшини артиб келаман», бу бежиз эмас. Чин
шoirлар учун бешик биринчи илҳомдир. Яна бир таъкид-
лаш лозим томони, она ардоғига бағишланган шеърлари.
Шoирa онани «шарқираган сойим», «осмондаги ойим», «ях-
шиликка қон», «савлатимсиз», «давлатимсиз», дея ардоқ-
лайди. Онага бўлган меҳр-муҳаббатни самимий ва мафтун-
кор сатрларда қуйлайди.

Онамнинг оёғига бошимни қўйсам бугун,
Жаннатнинг ҳидларидан кўзларимга ёш келди.
Дунёларни унутдим, ватани унутдим бутун,
Онамга сирингани кўкдаги қуёш келди.

Дилбар мухлисларига лирик шеърлари билан ардоқли.
Кейинги йиллардаги гўзал ғазаллари уни мумтоз адабиёт-
дан хабардорлигидан дарак бермокда.

«Аё, жоним ёнар ўтда, қуйдирди ёр таманноси»,
«Лабларининг зарби бўлмиш жаҳон булбулин савдоси»,

ёки

Жонимга жон ато қилади танбур,
Ғамимни ҳам сато қилади танбур.

Ишқининг олови қуйдирди мани,
Ўтда ёниб хато қилади танбур.

Бу каби ғазалларида нафосатга, санъатга ошиқлик на-
моён бўлади. Шу билан бирга қалби очик, садоқатли ин-
сонларга бўлган сидқидил эҳтиромини ҳам гўзал байтларга
қўчиради:

Ҳар чаманга, ҳар гиёҳга,
Меҳрибон бир чаман бўлса,

Ўзбекистоннинг бағлари,
Сиздай борбонга қон бўлса.
Сиз чин дўстсиз, садоқат-у
Вафо бобида танҳосиз,
Элдан олдин ҳол сўрайсиз,
Дўстнинг ҳоли ёмон бўлса.

Инсон маълум бир умрга етганда, айниқса шоир бир ортига қайрилиб, босиб ўтган йўлларига назар ташлайди. Дилбар ҳам мана шундай умрни яшади, у ортига бир қайрилиб, «Сайланма», тайёрлабди. Ўзининг ижодини ўзи тахлил қилиб кўрибди. Юрак нигоҳидан ўтказибди. Сарагини-саракка, пучагини-лучакка, пўчоғини-пўчоққа, марзини-марзига ажратибди. тўғри қилибди. Мен ҳам уларни юрак нигоҳи билан варақлаб чикдим. Дилбарни табриклайман. Дилбар шоирамизни Дилбар мухлислари ҳам табриклашига ишонаман.

Азим Суюн

“НОРИН МАВЖЛАРИ”

тўпламидан

(1980)

Сўзга келмас тилим, бу ақлим шошпан,
Шодликми, аламдан айир димоғим.
Борлигим беписанд хислардан тошпан,
Шу кўнга салдимми, сизни фироғим.

ОНАЖОН

Бугун ёнингизда ўйнаб, бижиллаб,
Барингиздан тутган қизалоқ эмас,
Болалик дунёси эртагин тинглаб,
Туш давомин кутган қизалоқ эмас,
Оқила қизингиз сўзлар, онажон.

Кимнидир рад этиб, бир ишққа ташна,
Туйғуларга тўлиқ юраги билан,
Оромини олган қўшиққа ташна,
Самоларга учган тилаги билан,
Бокира қизингиз сўзлар, онажон.

Фарзандлик бурчини англамоқ хисси,
Ҳамма-ҳамма хисдан буюклигини,
Покиза қалбда йўқ алдамоқ хисси,
Завқи, саодати суюклигини,
Бокира қизингиз сўзлар, онажон.

Қайтадан ҳарорат, оташ солмоқ-чун
Ўчаёзган қалбнинг ғариб чўғига,
Ҳаёт ишқи билан ҳар дам ёнмоқ-чун,
Дунё меҳрин жойлаб қорачиғига,
Шоира қизингиз сўзлар, онажон.

Шўх Нориннинг шалоласида
Ювгим келар қоп-қора сочим.
Ишва қилар қир лоласида
Хаёлпараст йигирма ёшим.

Тўлқинлардан қилиб поёндоз
Кутгим келар қалби оташим.
Гуллар шивирига жўровоз
Хаёлпараст йигирма ёшим.

Нориндан ранг олган ўсмадан,
Сув ичади ҳар баҳор кошим,

Юлдузими излар осмондан
Хаёлпараст йигирма ёшим.

Соҳилда кутмоқда у шошиб,
Нуридан гул тутар қуёшим.
Шодликларга кетар улашиб,
Хаёлпараст йигирма ёшим!

БАҲОР

Бўғриккан куртакнинг илиқ бағридан,
Баҳор чиқиб келса пушти рангларда.
Хайратлар юртидан жой излаб шу дам,
Кушчалар сайраса минг оҳангларда,
Кўк териб келардим яқин даладан,
Изимга тўкилиб ялпизнинг хиди.
Намиккан сўрида онам ва дадам,
Кутишар келар деб кўкламнинг кизи.
Кўзларимда севинч сувратлари жам,
Уларга сўзлардим севинч завқимни.
Чарақлаб кетарди гуё олам ҳам,
Уларга улашсам хайрат, шавқимни.
Жаннатга айланган бокқа чиқаркан,
Энтикиб кетардим қаддимни ростлаб,
Кўкламсиз одамлар қандай чидаркин,
Деб ўрик гулини қучардим дастлаб.
Баҳор деразани чертаётган пайт,
Мен соғиниб кетдим ялпиз хидини.
Юрагим соғинчдан титраётган пайт,
Кўклам танирмикан эрка кизини.

ЯНГАЖОН

Болакайнинг қўлларини ечиб қўйинг, янгажон,
Йўртак қисган бармоқчалар чўзилсин ўйинчоққа.
Беланчакнинг ёпқичларин очиб қўйинг, янгажон,
Қўлин чўзсин олайин, деб борлиқни ҳам кучоққа.
Ҳалитданоқ кўзларида балқир йигит шиддати,
Ҳалитданоқ эрк талашиб, бешиқда қилар исён.
Мурғаккина юрагига сирмас уйқу муддати,
Ўзи билмай боғичлардан излар чикмоққа имкон.
Бахтиёрнинг қўлларини, келинг, ўзим ечай мен,
Бораверинг ишингизга, жўнгил тўлиб хотиржам.

Бир гўдакка ташна қалб-ла суйиб-суйиб кучай мен.
Бола исн димоғимда, дилда соғинч, меҳр жам.
Сухбатдан сўнг тебратаман қуёш беланчагида,
Беармонман десин бир кун болалик дамларидан.
Ширин, сунмас орзу солай ва жажжи юрагига,
Бир кун чакмоқ ҳиди келсин, қутлуғ қадамларидан,
Бахтиёрнинг қўлларини ўзим илдам ечаман.

СЕНИ ИСТАЙМАН

Чирманда овози рақсга чорласа,
Дўстлар даврасида айласам хиром,
Қувончдан кўзларим шодон порласа.
Асов кўнгилларни этганимда ром —
Сени истайман!

Синов-имтиҳондан аъло олган чор,
Орзулар, режалар бўлганида соз.
Яшил либос кийса ҳар битта буток,
Булбуллар чаманда айтганида роз —
Сени истайман!

Кимлардир тушунмай бокса кўзимга
Мен вафо ҳақида сўзлаган маҳал,
Сен ҳам қаттиқ тургил йигит сўзингда,
Жаҳонда нодирим, қилма кўп маҳтал —
Сени истайман!

ДУГОНАЖОН

Бир дийдор ғамида энтиқдим бу кун,
Куйдириб кулмоқни унутдим бутун,
Кимнидир излайман шошиб кун-бакун,
Келгил, дугонажон, куттирмай келгин.

Зимдан нигоҳ ташлаб бўйи бастига,
Қаролмадим йўлнинг баланд-пастига,
Ҳеч қиз олмаганми кўзин остига,
Келгил, дугонажон куттирмай келгин.

Менга бўйсунмасдан қалбдаги тугён,
Сочилиб бормокда шодлигим ҳар ён,

Кундалик ишлардан толиб бир имкон,
Келгил, дугонажон, куттирмай келгин.

Тиниқлашган тиниқ сувнинг аксида
Тиниқлашар эмиш ўйлар аслида.
Куйланмаган қушиқ ишқнинг баҳсида,
Ширин, қатъий сўзлар сўзлаш аҳдида,
Келгил, дугонажон, куттирмай келгин.
Кел...

* * *

Нега тушларимда яйрадим десам,
Ўзал Наманганда кўриб ўзимни,
Нега кизлар ичра сайрадим десам,
Норин дарёсида юниб юзимни.
Сиз келар эмишсиз.

Бугун тонг шунчалар ёруғ, нурафшон,
Шамол ҳам ўзгача ҳар сафаргидан
Осмон зар тўкибди пойингизга шан,
Шаҳар оппоқ либос кийди янгидан —
Сиз келар эмишсиз.

Интизор термилиб, чарчаган ким деб,
Жавоби келмаган хатлар ортидан.
Нега бунча шовқин, дўстларим, жим, деб,
Бизга салом олиб ўзбек юртидан —
Сиз келар эмишсиз...

* * *

Ҳали вақтли, дея юдим кўзимни,
Тонглар гулдурашиб ўтди от чопиб.
Қанча гўзалликни қўйдим йўқотиб,
Ҳали вақтли, дея юмиб кўзимни.

Ҳали вақтли, дея мен тураман жим,
Кимдир чала гапин айтиб ўтмоқда.
Бутун борлигимни куйдай тутмоқда
Ҳали айтолмасдан юрган сўзларим,
Энди вақтли, дея юммасман кўзни...

ЭШИККА

Мен энди кутмайман, кутмайман ортик,
Кулогимга кирмас ҳеч қандайин сас.
Мен сени очаман, очаман қаттик,
Бардошга сизиниб ўтирмайман, бас!

Билсанг менинг учун у тараф баҳор.
Ишонмайман агар кимдир қиш деса.
Ахир у тарафда кутаяпти зор,
Мени кутаяпти азиз бир кимса.

* * *

Ёлғизим, мен сизни ўйлаган дамда
Зим-зиё кеча ҳам ёришиб кетар.
Интизор бир кулги ўйнар чехрамда.
Кўз ёшим кулгига қоришиб кетар.

Эртақлар қулоққа кирмас бу нафас,
Мен айтиб бораман сиз — эртагимни,
Сехрланган баҳор шошиб бир нафис,
Лолага тўлдирар тоғ этагини.

Эртақ-қўшиғимни илиб кетар сой,
Бағри кенг дарёга сочиб ташлайди.
Мен суйган чаманлар қўшиқларга бой.
Улар ҳам қўшиғим айта бошлайди.

Оламни тутати кушлар чуғури,
Саболар учмоққа сўрайди изн.
Фақат сиз эртақдан чиқмас югуриб,
Мени ёлғизлатиб қўйган ёлғизим...

ЗУЛФИЯ ОПАГА

Хайратдан энтикиб қизаради кун,
Япроқлар қўшиқлар ўргана бошлар.
Оқ тонгга айланиб кетар қора тун,
Жилғалар ўзандан нақ тоша бошлар —
Сиз сўзласангиз.

Сийнаси ойнадай денгиз чайқалар,
Бағри кенг кўчалар тўлиб кетади.

Ковок уйган булут шу зум таркалар,
Дунёни кулгулар тутиб кетади —
Сиз сўзласангиз.

Борлиққа тўшалиб анвойи чечак,
Табиат узайтар гуллар умрини.
Қирлардан йўл олар сиз деб бойчечак.
Куйлатиб бўлмайди сайрок кумрини —
Сиз сўзласангиз.

Туйғулар сўз бўлиб аста оксалар,
Бу борлиқ муаттар, ҳаво бўлмас дим.
Мўъжизага лойиқ шундай лаҳзалар,
Қулоққа айланиб кетар вужудим —
Сиз сўзласангиз...

ТУШ

Тўлғониб хижрондан қочасан,
Уйқунинг оромли мулкига.
Тушингда кўзингни очасан,
Суяниб тоғларнинг илкига.

Осмоннинг бағрида камалак,
Оламга сочади сийму зар.
Булоқнинг бўйида бир малак,
Энтикиб кўзасин тўлғизар.

Жилғалар хаёлдай окмоқда,
Осмонда турналар ўтади.
Кўзлари поёнсиз сўкмоқда,
Оқ отнинг дупурин кутади.

Оқ отнинг жилови измингда,
Бир зумда етасан истасанг.
Истак ҳам ўзингдай вазминдир,
Кишнайти тулпоринг қисталанг.

Кишнайти тоғ-тошлар ларзада,
Ҳавода ўйнайди қамчининг.
Малагинг яширар лаҳзада,
Киприкда титраган томчини.

Сен кизга етасан энтикиб,
Бошингдан айланар халоват.
Ул сулув кафтида сув тутиб,
Борлиққа тўқади малоҳат.

Гоҳ замин, гоҳ кўкка қарайсан,
Тингланг деб севгининг талқинин.
Гўзалнинг кокилин тарайсан,
Севгининг бағрига талпиниб.

Кўзингда севгининг шодаси,
Элчиси ҳажрли кунларнинг.
Гўёки юлдузлар подаси,
Тентирар тополмай тунларни.

Толенинг чиройли кулгиси,
Лабингга беозор кўнади.
Чаманнинг муаттар гул иси,
Бахтиёр бағрингга сингади.

Сулувнинг сочини таровлаб,
Кўзингга тушади кун нури.
Бағрингда севгининг сурури,
Излайсан тушингни сўровлаб.

Кўксингга санчилар ҳажрлар,
Эҳ, ташлаб кетдимиз хушрўйинг.
Осмонда қушчалар вижирлар,
Таралар баҳорнинг хуш бўйи.

ОТАМГА

Мен сизни йирига жойладим қайта,
Қолмади сиз учун айтилмаган сўз.
Келар деб йўлингиз пойладим қайта,
Сизсиз кўчаларда хира тортди кўз.

Мен сизни излайман ўнгу туш аро,
Хатто тушларимда ташлаб кетасиз.
Мендек кўнгли ярим ва мотамсаро,
Суйган боғингизда сарсон кезар куз.

Ақлим кирган кунгача, ақлингиз олган ўзим,
Ўзим шайдо бўлгунча, бепарво қолган ўзим.

Сизнинг тилақларингиз йўлларимга сочар нур,
Толмас билаларингиз ҳамон беради ҳузур.

Ҳозирча интиқ-интиқ, чакнаб-чақнаб боряпман,
Кимларнингдир кўнглига орзу-армон соляпман.

Орзу қилган ўғлим ҳам отасидай мард бўлар.
Ўшандай мард бўлмаса, давоси йўқ дард бўлар.

Унга ғирот шайлайди, отаси меҳри жўшиб,
Бекасамдан тўн тикиб, лабимдан учар кўшиқ.

"Катта бўлгин, болажон, улғая қолгин тезроқ,
Изларингда чакнасин фазодаги шўх чакмоқ".

ШАҲАР ОРЗУСИ

Мавжланиб ётгувчи пахтазорларда
Онамнинг хаворанг дуррасин кўриб,
Ўсма қўйганимда эрта баҳорда
Ва онам қўйганда сочимни ўриб,

Кўчага югуриб сочларим майда,
Келдим ялангоёқ бўз болага дуч.
Аташарди мени қишлоқда ойдай,
Ойдай қизлар каби ўйинларга ўч.

Чайқаларди Норин дарёйи азим,
Жажжи юрагимга солиб қўшиқлар,
Мен ундай куйлашга қилганман жазм,
Кўклаб кетганида яланг бўшлиқлар.

...Шаҳарлар мен учун эртақ эдилар,
Тушимда юрардим шаҳарни истаб,
Онам ҳам шаҳардан сўзланг, дердилар,
Қишлоқ оқшомлари отамни кистаб.

Эртақнинг давомин кўрардим тушда,
Йўлга отланардим шаҳарни танлаб.

Ва учиб борардим осмонда кушдай,
Қўшиғим кетарди яна жаранглаб.

Ҳар қандай эртанинг бор ниҳояси,
Бўз бола тутди қўлларимга гул.
Ортада қолар мактаб пиллапояси,
Онам нон ёпади, отам берар пул.

...Шаҳарга энтикиб кириб келаман,
Қўшиқлар забтидан қалқийди юрак.
Мен дехқон кизиман, шўх қўшиқ билан,
Бошқача, бошқача куйлашим керак.

ВАҚТ ВА ҲАВАС

У вақтларда кичкина қизча эдим мен,
Қўнларим ўтарди кенг пахтазорда.
Қўп пахта тердим, деб югурардим мен,
Совға келтирганда отам бозордан.
Бозор куни бўлса йўлнинг четида
Пахта терар эдим тез-тез аланглаб.
Автобуслар ўтар
Улар ичидан,
Топардим ўзимнинг отамни англаб.
Автобустагилар қандай бахтли-а, —
Дер эдим ўзимча хаёлга ботиб.
Айланиб қизчалар учун бахтлига,
Йўловчи бўлдим мен қўп тонглар отиб.
Бугун автобусда ўтиб бораман,
Ойнадан уради дала ҳавоси.
Қизчалар қўл силтар
Менинг бу замон,
Теримчи қизларга келар ҳавасим!..

“КҰЖЛАМ ҚИЗИ”

тўпламидан

(1983)

*Адашиб қолманга эртақлар айтсанг,
“Ҳ бор эди, мен бор эдим, адашдик”.
Эртақни туғатиб тўхсатган пайт сан,
Қўзи ёшли ўрмон қолса адашиб.*

ПОКЛИК

Хаёлимга ҳамиша ҳоким
Қорға монанд барча оқликлар.
Юрагимни забт этар сокин,
Оламдаги барча покликлар.
Шу поклик-ла боқиб дунёга,
Ўзалликнинг сеҳрин туяман.
Эркаланиб софлик, рўёга,
Яхшилиқни ўпиб, суяман.
Поклик билан ўйим, шуурим,
Орзуимнинг қотар суяги.
Шу поклик-ла туғилар шеърим
Ва шу поклик бўлар йўрғаги.

* * *

Кулишимни истайсан, суйишимни истайсан,
Ҳовуч-ҳовуч сув олиб менга сочган болақай,
Хаёллардан айириб, шўхликларга қистайсан,
Нозик-нозик ҳисларни менга сочган болақай.
Қўк ўлар чўнг тоғларнинг шиддатими қафтингда,
Ё тинимсиз қорлаган атирли тоғ ҳавоси?
Ҳали лаблар етмаган сув тотими қафтингда,
Ё тинимсиз қорлаган атирли тоғ ҳавоси?
Ҳовучингдаги сувни оқ нурларга ўхшатдим,
Шаффоф нурга чайдинг-ку оқ кўнгилни шу чоқда.
Ҳовучингдаги сувни оқ гулларга ўхшатдим,
Тақдим этган гулларинг сингиб кетар қучокда.
Энтиктириб қўйдинг-ку эрка, шошқин болақай...

БОЙЧЕЧАК ҚЎШИҒИ

Бойчечак қўшиғин келтирар насим,
Қуртаклар ёмғирга юзин чаяди.
Сен ҳақда ўйлайман, ўйлайман, босим,
Номсиз ҳаяжонлар бир қучаяди!

Меҳримни нур каби тўкиб пойингга,
Сенсан деб юраман жону жаҳоним.
Чаманлар чайқалар турган жойингда,
Сен менинг кувончим, менинг баҳорим.

Сойнинг кечувлари, ялпизнинг бўйи,
Айланиб боради сенинг мулкингда.
Ўриқнинг гуллаши, кишлоқнинг тўйи,
Сабабчи бўлади тез-тез кулкингда.

Сочларинг ўримга кириб боради,
Соч ўриб айтади буving эртаклар.
Сенинг ўз эртагинг хали борида,
Янганга гўралар тердинг этаклаб.

Қўйгани жой топмай мурғак жонингни,
Осмонни кучасан аргимчок учиб.
Ухлайсан — тушингда она заминни,
Юлдузларни, ойни, қуёшни кучиб.

Шунда жонланаман ширин тушингда,
Бағримга сингийсан йиғлаб баралла.
Фақат сен, фақат сен аклу хушимда,
Борлиқни унутиб айтаман алла.

Бойчечак қўширин келтирар насим...

ОНА

Она, деб кўзидан сачраб кетди ёш,
Ногоҳ бир ўлимни бошдан ўткарди.
Нозик юрагига митти жон туташ,
“Инга” деб хонани бошга кўтарди.

Шу зумда шошилиш унутилар “ох”,
Бир дунё бойлиқни бергандай Ҳизр.
Энтикиб гўдакка ташлайди нигоҳ,
Вужудин яйратиб бир жонбахш хузур.

ОТАЖОНИМ

I

Отажон, шу кошингизда ўсаётган қизингиз
Мактов суяр бўлмаса ҳам суюнишни билади.
Телбаларча югурмас у, топтаб кетмас изингиз,
Ҳеч бир ишга лоқайд эмас, куюнишни билади.
Қўлингиздан кетмон олиб чопа кетар ер бийлаб,
Қўл кабарса парвоси йўқ, кетмон уради чапдаст.
Ота, шунда балли, қизим, деган сўзингиз сийлов.
Шопириғлик буюдойни ҳам елкасига олар даст.
Онажонин ҳузурида пайдо бўлиб ўша дам,
Оппок сутга хамир қорар ҳамма ишини қўйиб.
Куч томгувчи билагида сизнинг меҳрингиз ҳам жам,
Болакайин қучганича, алла айтади тўйиб.
Сўнгра чала каштасини қайта олади қўлга,
Каштасига бир-бир тушар олам ранго-ранглиги.
Каштасининг суви ўхшар худди қуёшли йўлга,
Ул йўлларда кўринмагай одамларнинг танглиги.
Унда зорлик деган гап йўқ, меҳрларнинг бари жам,
Тиним билмас шаршаралар, дириллайди майсалар.
Унда сулув қизнинг туши, сокин бедорликлар ҳам,
Одамларга олқиш, ёддан чиққан эзгу нарсалар...

II

Ота, Сизга бағишланган қўшиқларим кўп,
Кафтингизда қотган қадоқ — менинг қўшиғим.
Улар дилда ғўзангиздек бесанок, тўп-тўп,
Ќўза гули бўлса бодрок — менинг қўшиғим.

Куйга солгум ғўзангизнинг авж олишларин,
Саратоннинг оловига чидаган зотсиз.
Якка томга ирғитганча тушган тишларни,
Ивитилган буюдой нонни тишлаган зотсиз.

Оғзингиздан тўкилгувчи ҳар бир кулгингиз,
Шодлик-икбол бўлар менинг ўнгу сўлимда.
Меҳрингизга қўшиб тутган ҳар бир туйғунгиз,
Заволи йўқ қўшиқ бўлар ҳар тонг йўлимда.
Ота, Сизга бағишланган қўшиқларим кўп.

III

Икбол тилар отажоним юракдан,
Бахт тилайди соддагина сўз билан.
Ортиқдир у хар қандайин тилакдан,
Ўлчаб бўлмас бир қараш-ла кўз билан,
Унга интилгум.

Бошим силар гоҳ сертомир қўллари,
Шу қўл ўзи менинг учун Бахт қуши.
Юмуш билан йироқ кетган кунларим
Йўлга бошлар уларга соғинч кучи,
Чексиз соғингум.

Кўзларимда кўрса ўкинч чидолмас,
Раво кўрмас ғамгинликнинг соясин.
Декхон отам меҳнат қилиб ҳеч толмас,
Бизни эса қўймас ҳамон аяшин,
Ўйлаб, лол қолгум.

Отагинам доим шодлик, бахт тилар,
Муҳр бўлар юрагимга хар сўзи.
Одамларга мени ҳамроҳ этдилар,
Кузатади мени ул тийрак кўзи —
Ҳеч адашмагум!

IV

Такдирга ёлвордим кетса деб ийиб,
Юбормай тургил деб менга мотамни.
Пойига йиқилдим ўқ еган кийик,
Асраб қололмадим жоним отамни.

Кунпаякун қилар эдим душманни,
Ғамлар юкин отиб ташлар эдим даст.
Қанотлари синган мажруҳ қушман мен,
Ахир мен ажалга қололмадим бас.

V

Кўчада кўринса чолларнинг тўпи,
Қўнглимдан бир армон тошиб кетади.
Чолларга ярашган оқ ятак, дўппи,
Кўзларимга соғинч сочиб кетади.

Юрагимда армон ва соғинч билан
Қабрингиз бошида тўқаман кўз ёш.
Гўёки мен каби бир илинж билан
Қабрингиз устида тўхтайди қуёш.

ҚИЗ ЎЙЛАЙДИ

Қиз ўйлайди соғинчдан —
Шу топ боши айланиб,
Фарғона водийсида
Яйраётган баҳорни.
Тотли-тотли сас келар
Шўх шамолга беланиб,
У ҳақда қўшиқ айтар
Узоқдаги баҳодир.
Баҳодирнинг қўшиғи.
Қизнинг ўзидай дилбар:
Гўзалим, худди сендай
Боялар гул либос кийди.
Наманган кутар сени
Йўлларингга гул тўшаб.
Қиз кулади, кафтида —
Сўнгги қорлар эрийди...

ТОҒ ОРҚАСИДА

Тоғнинг орқасида ястаниб ётар
Этаги чаманли яшил Фарғона.
Қуёш энтикканча кўксига ботар,
Ҳовлига сирмайди шу топда онам.

Дуркун кизча кириб келар кўчадан,
Болаликда айтган қўшиғим айтиб.
Онам пичирлайди шодумон шу дам,
“Дилбарнинг ёшлиги келдими қайтиб?”

Онам ва қизимнинг соғинчларини
Кўтариб келганман тоғ орқасидан.
Кўксимга босганча севинчларимни,
Онамнинг изидан соғинч излайман.

Хаёлларим баланд тоғ орқасида...

УКРАИНА ДИЁРИДА

Украин диёрин мовий осмони,
Сенга салом бўлсин кавкабистондан.
Олкишларга ўраб бу ҳур замонни,
Кўшиқлар келтирдим Ўзбекистондан.

Мен пахтакор юртнинг пахтакор қизи,
Пахтаси етгулик юлдузга, ойга.
Юртим сўзламоққа берганда изн
Энтикиб турибман, ахир бу — пойга.

Навоий бобомнинг каломин оқлаб,
Сипқориб келганман ғазал жомини.
Шоира Зулфия саломин оқлаб,
Шеъримга солай мен хаяжонимни.

Давраларда кўшиқ, бетакор ғазал,
Кон эрур бу ўлка кўшиққа азал.
Украинка шеърин кетмасдан тоти,
Бошланар Пушкиннинг ғўзал баёти.

Бу кўм-кўк осмоннинг зангор теграси
Ашъорга, кўшиққа тўлар басма-бас.
Чайкалиб ётгувчи бурдойлар саси
Кўшиқсиз яшашдан юз бурган абас!

Кўшиқлараст элга ишқпараст элдан
Дўстона бир минбар сўраб келдим ман.
Дўстлигу вафони кўйлай дилимдан,
Хали айтилмаган кўшиқлар билан.

МАШРАБ ОСИЛГАН КУН

Гуноҳлардан фориг этмай дунёни,
Гуноҳларга ботиб қолди бугун дор.
Ажратолмай бугун ўнгу рўёни,
Халойиқ бағрини тиглайди зор-зор.

Дорда Машраб эмас, дорда ишқпараст,
Бўғзида кўшиги — шоир девона,
У гуноҳкор эмас, у кўшиқлараст,
Дордаги кўшиқдан кўркар замона.

ЎҒЛИНИ СУЯДИ АЁЛ

Жангари ўғлини суяди аёл,
Хуморин ёзади гўдаги кулиб.
Бу олам кетади кулгуга тўлиб.
Жангари ўғлини суяди аёл.

Гулдайин босар у гул сийнасига,
Болакайга тутар ширин насиба.
Нигоҳида балқир севинч, нашида,
Гулдайин босади гул сийнасига.

Аллага жойлайди дилбар дунёни,
Борлиқни элитар ундаги тафтлар,
Меҳру саховатни ичирар кафтлаб,
Аллага жойлаб у дилбар дунёни.

ВАЗН

Музларда сирғаниш яхши-да,
Ўзингнинг вазнингни сезмайсан.
Қорларда сирғаниш яхши-да,
Оёнинг ҳеч ундан узмасанг.

Вазнсиз учганда ногаҳон,
Кўзингни тўссамн эҳ, туман,
Тор эрур сенинг-чун бу жаҳон.
Ўзингни кўрганда юз тубан.

Вазнимиз унутиб қўймайлик...

БОЛА

Бола мол боқади, қўшиқ айтади,
Санаб ўтирмайди юмушлар канча.
Кунни, молни уйга олиб кайтади,
Сўнг хаёл суради ётиб чалқанча.

Менинг учун тенгсиз бир диёр,
Жўш уради Норин дарёси.
Соринчим ҳам, меҳрим ҳам бисёр,

Куйлай бўлиб булбулгўёси —
Гуллар юрти Наманганимни.

Яйраб, жўшиб келганда баҳор,
Гул хидига тўлса чаманлар.
Ёдга олса бизни ҳар наҳор,
Ул чаманда қоши камонлар, —
Куйлай юртим Наманганимни.

Куйларимга тўлар тоғ-тош,
Балкиб кетар яна далалар.
Эркалайди кўклам кўёши,
Сойлар эса тўкиб яллалар —
Куйлаб оқар Наманганимни.

Онам каби суйиб кучганда,
Гўдак мисол кетаман яйраб.
Хаёлларим унга учганда,
Таърифлайман кумридек сайраб
Бағри баҳор Наманганимни!

ЧОПАР ЙИГИТ ТҶЙГА АЙТСА

Чопар йигит тўйга айтар от солиб,
Силкиниб кўйишар йўлдаги толлар.
Кекса юракларга қайта ўт солиб,
Жийдазор кўчада сўзлашар чоллар.

Чопар йигит тўйга айтар от солиб,
Тўй завқига тўлиб кетар хаволар.
Тўйга отланишар тилдан бол томиб,
Ок рўмолин бошга ёпиб момолар.

Чопар йигит тўйга айтар от солиб,
Бешиқдан ўғлонини ечар ёш келин.
Болалар орзига қанд, новвот солиб,
Тўй томон шошишар югуриб-елиб.

Чопар йигит тўйга айтар от солиб,
Қизлар кўйлак танлар шошиб бу чорлар,
Йигитлар чўнтакка сирли хат солиб,
Қаттиқроқ боғланар белга белбоғлар.

Чопар йигит тўйга айтар от солиб,
Кўнгил шундай лаҳза гурунг гадоси,
Мен бунда юрибман тўйдан кеч қолиб,
Қишлоқни тутгандир карнай садоси.

Кўчада бораман, кўлимда китоб,
Турфаранг чехралар ўтар лентадек,
Ажнабий қаршимда кутади жавоб,
— Яхши қиз, ҳиндмисиз, арабми ё ўзбек?

У жавоб кутади, термилиб маҳтал,
Кезмоқликдан тўхтаб гўё жаҳонни.
Ўзбекман дейману, худди шу маҳал,
Соғиниб кетаман Ўзбекистонни.

ЖАВОБ ХАТ

“Бахти бекам қизим”, деб ёзасиз хат,
Айлантириб мактуб парвонасига.
Қизингизга ҳамроҳ меҳру муҳаббат,
Қадрдон уйимиз остонасидан.

Онажон, ёдимда Сиз айтган алла,
Отамнинг меҳрга тўлиқ нигоҳи.
Болалигим ўтган кўча, маҳалла,
Шифобахш аталган дала гиёҳи.

Ёдимга тушади Нориним ҳар он,
Лимиллаб оққанча қўшигин айтиб.
Бор умрин далага баришлаган жон,
Бир чанок пахта деб эгилган пайти.

Ёдимда — келини нонин узган пайт,
Кўзларига суртган оқ сочли момо,
Гўдак юрагимда энг ёрқин сурат,
Фарғона устида ёп-ёруғ само.

Бахти бекамлигим Сиз ҳамда улар,
Изингиздан топдим ўнгу рўёни,
Сизлар бор — соғинч бор, рангин туйғу бор,
Онажон, севаман, рангин дунёни.

КАМАШИБ КЕТАДИ ДУНЁ КЎЗЛАРИ...

I

Сизни шу осмон бағрига,
Ой каби яшириб бўлмади.
Товларнинг сокин қаърига,
Сой каби яшириб бўлмади.

Юлдуз сочиб изларимга,
Ой бошимда айланар.
Сой сизиниб изларимга,
Йўлдошимга айланар.

Истаклар илашиб баримга,
Сизни шод яширгач бағримга.

II

Қўшиқ бўлиб юрагимга киргандинг,
Қўшиқларга тўлиб кетди бу дунё,
Ҳамма мендан куйламоқни ўрганди,
Куй оғушлаб, тўлиб оқди сой, дарё.

Куюк, куюк киприкларда қалқиди,
Соғинчларга қоришиғлик юлдузлар.
Ой осмоннинг қучоғида балкиди,
Ва заминга сачраб кетди, зар излар.

Замин шошиб, қиздай кулиб юборди.
Кулги зарби куртакларни уйғотди.
Қаерларда эдинг, келди баҳор деб,
Сабо келиб ўзин бағримга отди.

Қўшиқ бўлиб юрагимга киргандинг...

III

Орамизда баланд тоғнинг викори,
Пимиллаган кумуш сой қахқахаси.
Орамизда салом хатнинг шикори,
Ҳайратдан саргардон сабонинг саси.

Орамизда қизик эртақ бошланган.
Бу эртақнинг йўққа ўхшар поёни,

Ҳайратдек осмоннинг кўзи ёшланган,
Осмоннинг бағрида эртак сурони.

Орамизда юрар ҳамон бу эртак,
Охири не бўлар ҳеч ким билмайди.
Агар учрашмасак тўзийди тилак,
Учрашмасак эртак эртак бўлмайди.

IV

Кутишга тоқати қолмаган қуёш,
Уфққа бош қўйди тийиб сасини.
Осмоннинг кўзидан юлдузлар сачраб,
Ой кўтариб қўйди зарпардасини.

Гуллар беркиндилар тун оғушига,
Дунёда бетакрор соғинчлар билан.
Булбуллар неғадир келмас ҳушига,
Дарё оқиб борар сенинг изингдан.

Дайди шаббода ҳам сени топмагач,
Пойимга йиқилиб аста бўзлади.
Ҳатто, биз тушунмас соқов дарахтлар,
Сенинг соғинчингни узоқ сўзлади.

Сен кирибсан бу кеч гуллар тушига,
Мен қайдан келайин ахир ҳушимга.

V

Сеҳргар товушнинг сеҳрига сингиб,
Сирлар тўкилади юракнинг қаъридан.
Ўзни унутаман симларга сириниб,
Ва сезмай тутаман истаклар баридан.
Соғинчга айланган ҳаёлчан вужудни,
Титроқлар бағрига яшириб жимгина.
Оловга айланган ҳаёлчан вужудни,
Севинчлар бағрига яшириб жимгина.
Жимгина тураман, жилмаяр камалак.

Соғиниб юрганим лолалар кўксимда,
Мен қизалоқ шу дам, сочлари жамалак.
Жилғалар пойимда боладай чопади.
Симларга илашар одам, ҳаловатим,

Жонимга жойлайман бетакрор сўзларни.
Кўзларимда кўриб севгининг сувратин,
Қамашиб кетади Дунёнинг кўзлари.

VI

Ўзим ёлган эшикни ўзим очарман қайта,
Кўзларимни тўлдирган ҳижрон расмин дув тўкиб,
Аввал тан олмаганим ишққа дучорман қайта,
Тоғлардаги охудай тураман титраб, ҳуркиб.

Бу эшикнинг ортида, кўплик кўшигин айтиб,
Гуллар кучоғида энтикиб турар баҳор.
Осмон-фалакда ҳам муҳаббатнинг илк байти,
Болакайдай энтиккан дунёнинг хайрати бор.

Мени кутиб сарғайган чаманларга ранг кнрар,
Кўлдан қуёш мўралар чақинларни тўхтатиб.

Дарё ўзанга сирмай тўлиб-тошиб ҳайқирар,
Эҳтиросу ишқ билан ўзин водийга отиб.
Мени кутган бу фасл сенга ўхшайди жуда,
Бағрида тўла меҳр, интилар интилтириб.
Ногоҳ йўқотган эдим ҳижроннинг кучоғида,
Бугун ўзим топарман, соғиниб, соғинтириб.

VII

Шукуҳинга тўлган бу хона,
Остонада қўйди тўхтатиб.
Жим турибман ўзни мардона,
Ҳаяжоннинг кўксига отиб.
Ҳаяжондан ёнаман шу пайт,
Кўзларингнинг ёлқини каби.
Шу тоб айтар гапларингни айт,
Сўниб борар ҳижроннинг зарби.
Лабларимда эрир шўртак там,
Кўзим тушгач ишқ сийратига.
Висол бугун бўлибди хотам,
Биз сизинган ишқ қисматига.

VIII

Қисқариб боради масофа отлик,
Иккимизни тўсиб турувчи нарса.

Вужуди — борлигим хаяжондан лик,
Ниҳоят тугади хижроннинг дарси.
Рўпарангда туриб каролмайман тик,
Биламан шу нафас кўзларинг ёнар.
Рўпарангда ўзим, бошим-чи эгик,
Ахир кўзларимнинг боши айланар.

IX

Бу ишқ — азобга айланган лаҳзалар,
Унутиб юборган ўз хаяжоним.
Бу ишқ — хижобга бойланган лаҳзалар,
Бўғзимда тикилиб яшаган жоним.
Бу ишқ — ўтиб бўлмас масофа хатлаб,
Орамизга тушган тоғ, дарё, денгиз.
Хонада турганда бежавоб ҳаётлар,
Қор оралаб кетган бир жуфт таниш из.
Бу ишқ — бизни доғлаб адаштирган йўл,
Боғлардаги гулнинг йўқотган ранги.
Кечалар ёстигим кўз ёшимдан ҳўл,
Кундузлар даврада кулгим жаранги.
Бу ишқ — мен интилган тараф белгисиз,
Ва титраб айтганим: келмайди тамом.
Сиз ёниб изладим, деганларингиз,
Мен Сизни топганим, топганим омон.

Боғларни олманинг ислари тутар,
Олмаларнинг ранги куюқ қирмиз,
Боғлар тепасидан қиялаб ўтар,
Осмоннинг чиройли ёрур юлдузи.

Дарё титраб борар ойини кучиб,
Шивирлашиб қолар йўлда майсалар.
Сеҳрга фарқ дунё сеҳрига тушиб,
Хаёлинг мен томон шошиб йўл олар.

Меҳр ва соғинчни пойингга тўкиб,
Замин кузатади сени кафтма-кафт.
Сенинг кўзларингдан муҳаббат ўкиб,
Юлдузлар учади бир деб тўрт тараф.

Боғларни олманинг ислари тутар...

* * *

Киноларда йўқсан, эртакларда ҳам,
Сени топиб бўлмас китоб ичидан.
Мен ўтган кўчадан сира ўтмайсан,
Олдинги жойларда мени кутмайсан.

Мен китоб ўқийман кўраман фильм,
Рангларга боқаман, тинглайман оҳанг.
Сени унутмоққа етмайди билим,
Сени соғинарлар менга ҳамоҳанг.

* * *

Эртани ўйлашга қўриб яшардим,
Қўрқардим қолишдан сендан айрилиб.
Эртаклар сўйлашга қўриб яшардим,
Қўрқардим коласан унга айланиб.

Бугун кечаги ҳис мени аллалар,
Кечани ўйлайман соғиниб бот-бот.
Бугун эртанги ҳис бошда айланар,
Дуч этармиш бизни эртага ҳаёт.

* * *

Мен ишқ билан хайрлашмадим,
Фақат сенга айтилди видо.
Қўшиқ билан хайрлашмадим,
Овозимдан бўлсам-да жудо.

Мен овозсиз куйлайвераман,
Бунга юрак чидар экан то.
Мен ишқимни сийлайвераман,
Ҳотамни лол қолдириб хатто.

Мен ишқ билан хайрлашмадим...

КУМУШНИНГ СЎЗИ

Бир ўткинчи ҳаёл бўлиб,
Яшамоқни истамам.
Ё ўткинчи аёл бўлиб,
Яшамоқни истамам.

Баҳоримга ёрди деб қор,
Адо бўлиб кетмадим.
Ишққа ташна меҳрга зор,
Гадо бўлиб кетмадим.

Иккимизга бу жаҳон тенг,
Иккимизга ҳаяжон.
Сизсиз дунё бўлмагай кенг,
Сизсиз ортиқ менга жон.

Меҳрингизга мен фарқ эдим,
Рашк оляпти бу жонни.
Бағишладим сизга бегим,
Гўзал ёруғ жаҳонни.

* * *

Чайкала-чайкала самолёт,
Ўрмонлар бағрига сингади.
Хайрият, етдик деб саломат,
Ҳамроҳим рўмолин танғиди.

Кўрсатиб шимолнинг ҳавосин,
Ёмғир ҳам заптида қуяди.
Келтириб ҳамманинг ҳавасин,
Ҳамроҳим набира суюди.

Ҳайронман энтикиб тургайман,
Асли шу томошо кизиқ-да.
Гўдакнинг соғинчин кўргайман,
Бувисин манглайин чизирғида.

* * *

Мен бугун ташнаман, ҳалал бермангиз,
Ташналик нелигин билмас зарифга.
Жавоб айтолмайман савол бермангиз,
Тилларим келишмас ҳозир таърифга.

Ранглар жилвасидан қамашган каби,
У ўтган томонга қаролмас кўзим.
Жилвалар ўзандан тошгани каби,
Жой тополмай қолдим қўйғали ўзим.

У ўз дарди билан ўтди сезмайин,
Нур бўлиб тўкилди хислар пойига.
Сабо бўлиб ўпдим изларин майин,
Келтира олмадим ҳеч парвойига.

Ошно этиб уни ою фалакка,
Согинчла термулдим рашким аралаш.
Пинҳона жойладим эзгу тилакка,
Тилакларим эмиш кимларга талаш.

Мен бугун излайман жонимдан тўйиб,
Ошкор этардурман ул ниҳонимни.
Исмини ёзганим бағримни ўйиб,
Куйдириб юбормай жон-жаҳонимни.

★ ★ ★

Ягона кизини Сизга топшириб,
Қишлоқда бемалол яшайди онам.
Келасиз хайратим кўздан тошириб,
Сиз менинг, бир менинг сирли афсонам.

Юрган йўлларимда, хонамда қўшиқ,
Қўшиқ айланади ҳамма ёғимда.
Сизнинг севгингиздан яшайман жўшиб,
Гуллар акси ёнар гул ёноғимда.

Сизнинг ортингиздан қутлай деб ёниб,
Гул-чечак кўтариб баҳорлар келди.
Мен бешик устида гоҳ, ухлаб қолиб,
Сумалак қайнаган наҳорлар келди.

Майсалардай майин ухлайди бола,
Юлдузлар чараклар ой тўнар кумуш.
Иккимизга мунча ўхшайди бола,
Севгидай сеҳрли сиз билан турмуш...

ГУЛЗОРАНИНГ СЎЗИ

Совчилар келади, сени деб кизиб,
Менинг кўзларимда хижроннинг изи.
Юрагимда соғинч, изтироб сизиб,
Кутиб яшамоқдан тўйдим-эй, синглим.

Сенга совчи келар, мактублар келар,
Ўн еттинчи баҳор изингдан елар,
Билмайсан, қалбимни тирнайди нелар,
Кутиб яшамокдан тўйдим-эй, синглим.

Сенинг борлирингда улғаяди ишқ,
Сенинг юришингу, туришинг қўшиқ,
Менинг юрагимда сарғаяди қиш,
Кутб яшамокдан тўйдим-э, синглим.

Изларимдан юрма, ўртама шитоб,
Юрагимда бордир пўртана шу тоб,
Айтаверсам ҳеч ким беролмайди тоб,
Кутиб яшамокдан тўйдим, мен синглим.

ПУШКИН ҲАЙКАЛИ ҚОШИДА

Московнинг минг битта шовқини ичра,
Сиз сокин турасиз хаёлга ботиб.
Тверь бульварига хаёли сачраб,
Пугачёв келади узун йўл тортиб.

Сиз битган севги, рашк изтиробидан,
Татьяна келолмас ҳамон ҳушига.
Сиз бирга ичасиз вақт шаробидан,
Биз учун айланиб ҳумо қушига.

Пойингизга келган қаҳрамонингиз,
Юрагини тўкиб солади охир.
Ахир улар сизнинг жон-жаҳонингиз,
Улар изтирови сиз учун оғир.

Улар изтирови сиз учун оғир
Сиз сокин турасиз мағрур қўз ташлаб.
Чала шеърдан шу тоб лабингиз оғир,
Айтар шеърингизни кетгансиз ташлаб.

Шеър тинглагим келар ўз оғзингиздан,
Сизга турмуламан келмай ҳушимга.
Бу жаҳонда ёлғиз сиз бандсиз шу дам,
Ахир шеър ёзясиз гуллар тушига.

СЕВИБ ТУРИБ

Муҳаббатнинг қўшиқ сирли сўқмоқлари бор,
Кўзимни тўлдирган чақмоқлари бор,
Бошимга тушгувчи тўқмоқлари бор,
Ишқнинг оловида ёндим, Самарқанд.

Дийдорлардан воқиф Афросиёб ҳам,
Гувоҳлик беради майса, гиёҳ ҳам,
Қуёшни беркитган булут сиёҳ ҳам,
Севиб туриб мендан тонди Самарқанд.

Охимдан айрилиқ бузилиб кетсин,
Телефон симлари узилиб кетсин,
Ҳатто, тош юраклар эзилиб кетсин,
Ишқнинг оловида ёндим Самарқанд.

Висол сўзин наҳот шунча нози бор,
Муҳаббатнинг шунча қишу ёзи бор,
Дилбар ёзаверар гул қорози бор,
«Севиб туриб, мендан тонди Самарқанд».

СИЗ ОДИЛ ҲАКАМСИЗ

Фақат айиришга эмас ҳакамлик,
Фақат айрилиқдан не топар дунё.
Сизнинг ҳукмингизда висолда камлик,
Кечирим сўзини унутдингиз ё?

Одил сўзингизни кутади махтал,
Бахт калитин топмай турган бу зотлар.
Битта ҳукм билан тақдирлари ҳал,
Умр бўйи қарғаб бу дамни ёдлар.

Бир-бирларин сўксин алам устида,
Майли отсинлар ҳам таъна тошини.
Бир-бирларин осон енгиш қастиди,
Майли тўксинлар ҳам алам ёшини.

Сизнинг қўлингизда турар тарози,
Ён басмоқлик зарур кимнинг ҳоли танг.
Қошингиздан кетсин тақдирдан рози,
Бировида кўрманг аламу, аттанг.

Сиз одил хакамсиз, ҳамма билади,
Оддий мақтов сизга килади озлик.
Қилдай ёмонлик ҳам дилни тилади,
Сизга тўғри келмас оддий баззоэлик.

Каршингизда доим оқ билан қора,
Яхши-ёмонликнинг курашлари бор.
Сиз ҳақиқат излаб доим овора,
Бошингизда сочлар гўё оппоқ қор.

БИЛМАЙСИЗ

Кулиб турдим кўз ёшимни яшириб,
Қаранг, қанча эсли бўлиб қолганман.
Тилимни тишладим, берма деб фириб,
Лоқайдларга ошно бўлиб олганман.

Ҳол-аҳволим яхши, ҳаммаёқ тинчлик,
Ёшликни унутдим, ўзни унутдим.
Яшаган уйимни қилмадим чанглик,
Аммо Сизни ҳар кун, ҳар лаҳза кутдим.

Балки, келмасингиз билардим ҳар вақт,
Висол орзулари бўлдилар барбод.
Сизнинг кошингизга келдим, хушбахт,
Соғинч дафтаримни қилавердим ёд...

Мен яна куламан, Сиз борингизга,
Ичимда минг бора шукрлар айтиб:
Зор бўлиб ўтдим, дийдорингизга,
Хижронки тилимга олмадим қайтиб.

Ҳеч қачон билмайсиз, дардларим бисёр,
Ғамларимни айтмай кулиб тураман.
Сизни кўрганимда кетса ихтиёр,
Шошилиб, кетдим деб юзим бураман.

Билмайсиз хаёлан Сиз билан бирга,
Бирга-бир юриб умр ўтганин.
Ҳеч ким суянмаган мендек сайрга,
Келмасингиз билиб туриб кутганим...

“ИШҚ СЌҚМОҒИ”

тўпламидан

(1990)

Хаёл, вурғуд, юрак сирқирашдан,
Осмоннинг бағри ҳам силкиниб кетди.
Кўзимдан, осмондан негадир шу дам,
Митти юлдузчалар тўқилиб кетди.
Шуларнинг бағри ҳам соғингани, Ватан?..

ТАШРИФ

Ташрифнинг сеҳридан ярадор бир куш,
Учди қайта ёзиб жуфт қанотини.
Қирларда оқ қорлар эрирган беҳуш,
Майсаларга берар оқ ҳаётини.

Булукларнинг кўзи очилиб кетиб,
Тўлиб-тошган жилға шўхчан куйлади.
Уйғониб кетди-да бор, девор чети,
Шовуллаб дарахтлар бирдан гуллади.

Чаманга айланди яна тўрт тараф
Булбуллар ҳайрати оламни тутди.
Осмоннинг кўзидан севинч тирқираб,
Гуллар япроғига шабнамлар тушди.

Яна ҳам талтаяр ёлқинли қуёш,
Уйғонишга шошар кишлогу, шаҳар.
Митти ялпизларнинг кўзларида ёш,
Томларга лолалар чиқади сахар.

Парилардай ташриф этади баҳор,
Гўзалликни ташвиқ этади баҳор.

КУТИШ

Файратдан тош қотган оқ қорлар гувоҳ,
Томларга тўш урган олқорлар гувоҳ,
Кечикиб келгувчи баҳорлар гувоҳ,
Келар йўлларингни пойладим минг йил.

Шаҳризода айтсин эртақларида,
Атиргулга байтсан куртақларида,
Муҳаббатнинг маънос этакларида,
Келар йўлларингни пойладим минг йил.

Сочимдан қавш тўкиб оёқларингга,
Райҳонлар ўстириб дудокларингга.

Шеърлар айтар бўлиб кулоқларингга,
Келар йўлларингни пойладим минг йил.

Манинг бу ҳолимни тушунган айтсин,
Севги борлигига ишонган айтсин,
Ёлғиз Тошкент эмас, Наманган айтсин,
Келар йўлларингни пойладим минг йил.

Бу қандай ривоят, бу қандай эртак,
Нахотки, эртакдан чиқиб келдингиз.
Хайрон ой шошилиб ёзганда этак,
Юлдуздай мен томон учиб елдингиз.
Остонадан ўтмоқ осонми шунча,
Қўлингиздан тутиб қолмасми ҳеч ким?
Мен-ку, кузак пайти музлаган гунча,
Ҳидлаган чорингиз эрийдурман жим.
Бу лаҳза эртакдан чиқолмас ганим,
Оққизлар сочларини юла бошлайди.
Сизнинг кўзингизда сувратим маним,
Деразани ёмғир юва бошлайди.

Қадах тутган бу қўл ишқпарварники,
Чалиб юбориши мумкин шу топ най.
Қадах тутган бу қўл ул сарварники,
Титрамай келавер қўлларимга май.

Қадах эгасидан яшириб кўзим,
Мен сени сипқоргум ёниб мастона.
Тилингга эрк берма, пинҳон тут сўзим,
Биласан, ул йигит қўшиқ, достоним.

Бу шоҳбазм учун келмадим асти,
Бу базм шунчаки холис баҳона.
Кетсам қайтаролмас ҳеч кимнинг дасти,
Базм давом этар яна шоҳона.

Кетсам, ул йигитга дунё қоронғу,
Кетмасам, кўзларим сиримни айтар.
Кел, ичай, йигитнинг кўзида қайғу,
Кел, майим, сен мени шодликка қайтар.

БИР СЕНМАС...

Негадир уйингга сиғмайсан,
Юрагинг қисилиб боради.
Кўчада бағрингни тиялайсан,
Бағрингда соғинчнинг фарёди.

Чироклар бирма-бир ўчади,
Борлиқни юлдузга топшириб.
Кўзларинг осмонни кучади,
Вужудинг кимгадир талпиниб.

Биласан, боргани йўллар берк,
Тақиқнинг бағрини ўясан.
Эшиклар узалган, қўллар берк,
Шу нафас баридан тўясан.

Аслида бир сенмас жаҳонда,
Тонгларни кутгувчи уйқусиз.
Сен учун сирли бир маконда,
Сен ҳақда ўйлайди ёлғиз қиз.

* * *

Ёриб ўтди, ўткинчи ёмғир,
Дайди шамол эсади майин.
Бошига кўк рўмолин танғиб,
Кўшиғини бошлар оқ қайин:

“Ўрмон ватан — бағрингдир гул-гул,
Гул тергани бир қиз келадир.
Ортда йигит — тагида дулдул,
Қиз ишқида бўзлаб еладир.

Муҳаббатдан қудратли куч йўқ,
Такдирида учрашувлар мўл.
Бировига тегиб кетмай ўқ,
Йўлиқтириб тилагил “оқ йўл”.

ЭРТАКЛАРГА АЙЛАНДИММИ...

Шарифага

Эртакларга айландимми, малагим,
Бемехр деб сайландимми, малагим,
Мактубларга жойландимми, малагим,
Соғинчларга бойландимми, малагим —
Бир бор бўлиб, бир йўк бўлиб Сиз учун.

Орзулардан шартта кечиб бўлмаса,
Кушлар мисол Сизга учиб бўлмаса,
Соғинганда Сизни кучиб бўлмаса,
Бу хижронни майдай ичиб бўлмаса —
Бир зор бўлиб, бир зўр бўлиб Сиз учун.

Қорлар босди йўлимизни фасли қиш,
Бойчечакдай бўйлаб ётар асли ишк,
Қанотларин ёзган мисол бир оққуш,
Юрагимда туйғуларим ҳур қўшиқ —
Баҳор ўзим, наҳор ўзим Сиз учун.

Эртаклардан чиқиб ўзим оҳиста,
Эртақ ёзган қўлни ўпай моҳитоб.
Йўлларида довдиратар оҳ, истак,
Соғинчларни Сизга тўкай моҳитоб —
Муродларга-мақсадларга етган кун!

Адашиб қолгунча кезсанг ўрмонда,
Фақат ўзинг севган хаёл бўлса бас.
Унутиб юборсанг жануб томонда,
Адашган бир юрак сеники эмас.

Адашиб қолгунча қўшиқлар айтсанг,
Тушуна бошласа ўрмон тилингни.
Дарахтлар юзига юзингни боссанг,
Соғинчларин тўксанг шунга дилингни.

Адашиб қолгунча эртақлар айтсанг,
“У бор эди, мен бор эдим... адашдик...”
Эртагинг тўхтатиб, тўхтаган пайт сан,
Кўзи ёшли ўрмон қолса адашиб...

БАРМОҚЛАР СЕҲРИ

Бармоқлар рақс этар клавишларда,
Бармоқлар изидан таралар оҳанг.
Дунёнинг минг битта ташвишларидан,
Озод тебранамаман куйга ҳамоҳанг.

Табиат товусдай товлангай шунда,
Шитобла учадн торда оҳулар.
Тўлин ой осмонни тўлдиргай тунда,
Тоғларнинг бағридан сиркирар сувлар.

Куйнинг қуршовида тинди чархпалак,
Унинг юзларида тўлқиннинг зарби.
Юлдузларин сочиб осмону фалак,
Сирларин айтгани сирдош ахтарди.

Бармоқлар рақс этар клавишларда,
Оҳанглардан эрир менинг юрагим.
Беркиниб шаҳарнинг ташвишларидан,
Ёлғиз оҳанг билан қолганимда жим.

Толбаргак кўйида уйғонган қизча,
Аста тушларимдан чикиб келади.
Соғинмоқ нелигин англаганича,
Ёшли кўзин менга тикиб келади.

Қақроқ лабларимни юзига босиб,
Беркитишга шошғум ҳаяжонимни.
Ҳижрон зарби эрта кўксига ботиб,
Соғиндим, деб олар менинг жонимни.

Шу топ қишлоқ томон учар ҳисларим,
Онам нон ёпмоқда мени қутмоққа.
Тандирнинг ёнида қизчам излари,
Мен ерга эгилдим, уни ўпмоққа.
Бармоқлар югурар клавишларда...

ГҶДАК СОҒИНЧИ

Мени кечир, қизим, узоққа кетдим,
Сени, гўдагимни қишлоққа ташлаб,
Кўксимни ёндирган орзумга етдим,
Қулгуларга тўла кўзингни ёшлаб.

Хонамнинг тўрида сенинг суратинг,
Унга сиғинаман ҳар тонгу, ҳар кеч,
Меҳрга фарқ балки, унда ҳаётинг,
Мен ўзимни-ўзим кечирмайман ҳеч.

Димоғимга келса боланинг иси,
Мени таъкиб этар оналик хисси.

* * *

Пойингга тиз чўккум, азиз фариштам,
Бир "ая" сўзингга берай деб дунё.
Ёки жим турасан, менинг жон риштам,
Менингчалик қаттиқ соғинмайсан ё?

Ё жажжи қўллар-ла, юзимни силаб,
"Соғиндим, аяжон", дейсанми секин.
Ҳозир овораман мен бардош тилаб,
Кувончлардан эриб кетмай деб у кун...

* * *

Қишлоқни изладим картадан,
Кўзимга мактабинг кўринди.
Хув, ўша мен кўрган партада,
Қўлингга мактубинг кўринди.

Қизим, сен олиссан худди шу,
Ёзмаган соғинчли хатингдай.
Қизим, сен яқинсан худди шу,
Кўксимни ёндирган отингдай...

* * *

Ҳузурингга келдим, кизалорим кел,
Сени дея бўлди кўз ёшларим сел.

Сенинг соғинчингга тўла дафтарлар,
Жанубга учди-ку, бўлиб каптарлар.

Тушларимдан чиқиб кетганингда жим,
Манглайимга тушди сездирмай ажин.

Жавдираб колганим йўлларда менсиз,
Яшай олмаслигим билдим-эй, сенсиз.

Шухратларнинг иси маст қилолмайди,
Бошқа изтироблар мен учун майда.

Фақат сен ҳақингда қўшиқлар айтиб,
Қишлоғимга бахтли онадай қайтдим.

Қизалоғим, кел...

* * *

“Соғиндим, аяжон!!!”
Қўқсимга сирмайди жон,
Портлайди ҳаяжон,
Айтилар омон, омон.

Соғинч рўё экан,
Кулар кулча юзligим.
Меҳримга меҳр тўкар,
Жажжи нусхам — қизligим.

* * *

Рельсларнинг юзига эгилиб осмон,
Сочиb юборади қумушларини.
Қувончлар исидан жуда ҳам мастман,
Онам ташлаб келар юмушларини.

Қумуш рельсни босиб келади поезд,
Босиб кетолмайди ҳаяжонимни.
Очиқ ойналарга кўз ташлайман тез,
Соғинчларим излар онажонимни.

Соғинчимга уриб олгач ўзини,
Ўзига келолмай поезд тўхтади.
Онам қучар мени, эрка қизини,
Бошим айланганга ўхшайди.

ҲИЖРОН МАКТУБЛАРИ

Сен қайлардан билдинг менинг дардимни,
Қўлларимда титрар сен юборган хат.
Тунда тушларингга кириб бордимми,
Сенга сўйладимми ҳижрондан фақат.

Олис, олисларда соғиниб, бўғлаб,
Юрганим она юрт мажбур этдими?
Кимдир шеърларимни сенга кўз-кўзлаб,
Рашкнинг оловига ташлаб кетдими?

Тошкент оқшомлари фараҳи билан,
Кўзингга чиздими, сен суйган ойни.
Хиёбонда кезсанг, йўлдан чиқиб ман,
Шодликка кўндимми сен турган жойни.

Сен қайлардан билдинг менинг дардимни,
Аҳволу, зорингни сўйлар менга хат.
Сенинг тушларингга кириб бордимми,
Тунги чироқларин ёққанда Тошкент.

Тошкентга билет йўқ, дейсизми опа?
Йўқ, қайта текширинг, бўлиши керак!
Бир ҳафта билет йўқ, дейсизми опа?
Мен учун даҳшатдан бермангиз дарак!

Мен учишим керак, тезроқ, ҳа, тезроқ.
Опажон, шу лаҳза учмасам бўлмас.
Кўйдириб ташлайди мени бу фирок,
Ёлғизим, қизимни кўрмасам бўлмас!

Ҳижрондан сочлари оқарган онам,
Ох, бетоб қизимнинг қошида бетоб.
Менинг бор бисотим сизга кетса ҳам,
Учириб юборинг, опажон, шитоб!

Раҳмат! Раҳмат, опа бу билет эмас,
Висолга йўлланма бердингиз, ахир!
Тошкентга учишим ҳақиқатдир, бас,
Кипригимда севинч ёшлари зоҳир...

Мен излаган фароват шудир,
Ўзгасининг менга кадри йўқ.
Умримдаги ибодат шудир,
Ўзгасининг менга фарзи йўқ.

Тотдим турфа ерлар нон-тузин,
Тушда уни кўриб, уйғондим.
Усиз ғариб бўламан ўзим,
Ғарибликдан асрар Тошкентим.

Мен излаган фароғат — шудир...

Онажон, ташқари жуда ҳам совук,
Ташқарида ёғар ёмғир билан қор.
Мен турган хонанинг эшиги ёпиқ,
Бу уйда энг азиз овозингиз бор.

Кипригимда шодлик, товушим бўйик,
Телефонда сизни тинглаяпман жим.
Иссиқроқ кийин деб қиласиз ўғит,
“Вақт тугади”, эълон қилар аллаким.

Сиз шошиб айтасиз, қизим, тез хат ёз,
Хайр, дейман, зўрға симдан ажралиб.
Демак, хали иссиқ, биз тарафда ёз,
Мен билан ташқари чиқади жануб.

Дарахтлар пойида далалар мудрар,
Япроқлар лабида титрайди видо.
Сурмаранг булутлар қанотин судрар,
Самонинг бағрида чакмоқли нидо.

Ой юзин беркитар сўнг бор мўралаб,
Юлдузлар беркиниб, олишади тин.
Шамол шовқин солар боғлар оралаб,
Гулларга айтолмай қолди бор гапин.

Жанубга кечикиб учаётган қуш,
Кўзларида соғинч, хижрондан муҳр.
Оппоқ этакларин ёзмок учун киш,
Куздан узр сўрар, озод, гўзал, хур.

Жажжи бола кадам босар,
Алпон-талпон энтикиб.

Катталарни кўрқув босар,
Оёғига кўз тикиб.

Бола эса кетаверар,
Қулоч ёзиб худди қуш.
Гўё денгизда чарх урар,
Кенжа, эрка бир окқуш.

Йўлда шамол силаб юзин,
Оёғини ўпади.
Она замин сўйиб изин,
Изига гул тўкади.

ТИЛАК

Кута, кута топган подшоҳим, болам,
Тикан кирдими-я, киприкда олай,
Йўлингда йиқилсанг, гуноҳим, болам,
Қуёшдай йўлингга пояндоз бўлай.

Отингни айтганда овзим тўлади,
Оти улур, ўзи улуғим, болам.
Бўйнимга осилсанг бағрим тўлади,
Оллоҳдан сўраган буйруғим, болам.

Минган тойчоқларинг ою, йил ўтиб,
Ё бойчибор бўлсин, ё бўлсин Ғирот,
Болам, она тилинг минг, минг йил ўтиб,
Навоийни билсин, каерда Ҳирот.

Сен юрган боғларнинг гули сўлмасин,
Умринг узун бўлсин, шум бўлма фақат,
Полвон авлодимнинг руҳи қўлласин,
Токи итоатли қул бўлма фақат.

Бу дунё бозордир, олди-сотди қўп,
Доим эҳтиёт бўл, тилингни сотма,
Йўлингда ғаюрлар қилар тало-тўп,
Киёмат-қойим ҳам элингни сотма!

Кичик амакимнинг қўллари қийшиқ,
Барибир, чалаверар, эзиб дуторни.

Мирзакамол ака, қўллари майишиб,
Қўлтиктаёқ билан кезар бозорни.

Одамлар эслашар уларни кам-кам,
Ҳамманинг бошидан ортади юмуш.
Кайси бирларини кўриб қолсам ҳам,
Ёдимга тушади биз билмас уруш.

* * *

Яшашингиз керак, амаки, энди,
Қирғийдай қийилган уч оға учун.
Ўқнинг ёмғирлари қирқ йилки тинди,
Ўлимни ўйлайсиз, тинчликда нечун?

Сиз дутор чертганда қумрилар тиниб,
Гуллар тебрангани ўнгдир, туш эмас.
Отам Навоийдан, Машрабдан ўқиб,
Ҳазаллар битгани кўнгил хушимас.

От чоптириб ўтган Қамбар амаким,
Урушга ҳам кирган отин чоптириб.
Полвон кепти деса, қайда аллаким,
Кимлар тўй бошлаган нонлар ёптириб.

Раҳмон амакимни сал чапанирок,
Сўзидан қайтмас деб тасвирлашади.
Бувимни кўр қилган, қаддини сўроқ,
Бедарак учинчи ўғлининг дарди...

Эрта-кеч чиқмайсиз, тоқлар оралаб,
Фойдаланмай тайёр имтиёзлардан.
Кўмир сўрамасдан, ўтин арралаб,
Куз, қишга ўтасиз, сезмай ёзлардан.

Яшашингиз керак, амаки, энди,
Қирчиллама кетган оғалар учун.
Кўзингизга яна нега ёш инди,
Юракда турган ўк кўрсатар кучин?..

* * *

Юрагим санчийди, санчар ғалати.
Отамни сориниб эслаганим чок.

Отамнинг тўшақда ётган ҳолати,
Юзларида қон йўқ, оқдан ҳам бир оқ...

Юзларида қон йўқ, кўзларичи, оҳ,
Дунёнинг дардларин сўзлаётирлар.
Бу кўзлар нишонни тўғри олган гоҳ,
Бу кўздан чўчиган қанча ботирлар.

Бу кўзлар дунёга карамаган оч,
Қаровида суйган азим дунёни.
Жаҳаннам ўтлари ёзганда қулоч,
У ўтни қайтарган минг бора ёниб.

Келин тушган чоғи, киз узатган чоғ,
Бола чуғурига тўлганида бор,
Дўст-ёр даврасида кўнгли бўлиб тоғ,
Отамнинг кўзида ёнар эди ўт.

Кўчани тўлдириб кишнаганда от,
Улоққа чорласа Қамбар амаким.
Оқшомлар тингласа гоҳ "Чўли ирок",
"Шоҳ Машраб"дан тушиб қолса аллаким,
Отамнинг кўзида ёнар эди ўт.

Отамнинг кўзида ёнар эди ўт,
Олисдан энтикиб қайтган пайтларим.
Гоҳо ёқиб тушса чала байтларим,
Шоир қизим, яна айт-э, айтлари...

Отамнинг кўзлари, чидолмам шу топ,
Дунёнинг дардларин сўзлаётирлар.
Бу кўзлар биз учун туганмас китоб,
Шу нафас биз учун бўзлаётирлар...

* * *

Оқ тонг.

Бедапоя.

Сайрар бедана.
Пахтазорни тутган қизлар қулгиси.
Тушларимга босиб киради яна,
Ковунпояларнинг тонгдаги иси.

Қуёш сийму-зарлар тўкмаган бир пайт,
Отам даласига кетар от миниб.

Қушлар бир-бирига айтмай туриб байт,
Онам нон ёпади елиб-югуриб.

Мен каттиқ ухлайман. Тушимга кирар,
Сочларим жамалак нон ёлган пайтим.
Кўзларим ўзимдан олдин югурар,
Болалик қўширин адашиб айтдим.

Оқ тонг,
 бедапоя,
Сайрар бедана.
Далаларни тутган кизлар кулгиси.
Тушларимга босиб киради яна,
Қовунпояларнинг тонгдаги иси.

МОСКВА ДАФТАРИДАН

Саргилананинг шеъри

Сен яна сўйлайсан юртинг Боядодни,
Қадим кўчаларин айтиб номма-ном.
Мафтун этишини ҳар бир сайёдни,
Ва мен қолишимни унда бегумон.

Дунёнинг энг иссиқ томони дейсан,
Менга ўхшар эмиш, араб қизлари.
Эркин яшамоқлик замони дейсан,
Бир овлоқ жой эмиш Олтой бизларнинг.

Сен учун дунёда Боядоду факат,
Кўзларим керакдир, айтдинг баралла.
Сен ишқ девонини очдинг қатма-қат,
Менинг куловимда юрт айтган алла.

Қадахингда турар ичилмаган май,
Қуйган шаробингни мен ҳам ичмадим.
Сенга дуч келдим, мен ўзим билмай,
Севиб қолмайин деб қасам ичмадим.

Бу ишқ кимларгадир беради баэм,
Кимнингдир борини олади тортиб.
Новча паканага қилади таъзим,
Бу дунёда кўпдир бу каби тартиб.

Сенинг кўзларингда мухаббат дардлар,
Сенинг дардларингни куйлайди Феруз.
Дераза ортида тўкилур барглар,
Эшик тиркишидан мўралайди куз.

Орамизни тўсиб туради парта,
Кўриша олади кўзлар бемалол.
Доскада илиғлик дунёвий карта,
Бизни айиради, бу бизга малол.

Чегаралар турар, турар ранг-баранг,
Бизни айирмоққа қасдлари бордек.
Бўялган ер, сувар, тоғлар ранг-баранг,
Турар мухаббатга карта қарздор деб.

“Севгилим, энди сен менга хотира”,
Феруз кўшиқ айтар шу топда ёниб.
Адаштириб бўлмас гапингдан сира,
“Сенсиз яшамоққа бўлмас ўрганиб”.

Кечалар уйғотиб кетгувчи тушдай,
Эшикка суяниб турибман карахт.
Дардли термуласан ўк еган қушдай,
Ташлаб кетолмайман хайр, деб мен шахд.

Видо айтай десам жонимдан тўйиб.
Сендай ёлворади мухаббат фақир.
Сени унда билмай яратиб қўйиб,
Уэр сўрар мендан, беилож тақдир.

АЙРИЛИК

Афеондан қайтмаган ўзбек йигитларига

Туннинг бағри қоп-қорадир.
Шамол эсар елвагай.
Кимдир излаб оворадир.
Қайда мунгли чалар най.

Жайрон хомуш турар нега,
Кўз ёшлари бир булок.

Тор-тош охлар урар нега,
Охи етмайди биров.

Ойсиз оққан дарёларда
Айрилиқнинг қамчиси.
Гулу майса лабларида,
Ох-фарёднинг томчиси.

Мажнунтоллар йиғлар зор-зор.
Дарё тўлар ёшига.
Бир қиз сочин ёзиб борар,
Икки қўли бошида.

Бугун тупрок билан тўлди,
Мард йигитнинг кўзлари.
Очилмасдан гунча сўлди,
Бўғзидадир сўзлари.

Кўзларини беркитар тун,
Очай деса йўқ журъат.
Мард вафоли йигит учун,
Қора кийган табиат.

* * *

Камолиддин Раҳимовга

Наманганнинг булбулисиз сиз,
Чаманларни куйга тўлдирган.
Ортингизда қолган қўшиқ — из,
Кечда ойнинг тушига кирган.

Овозингиз қай рангда сизни,
Гул чечаклар ранги етарми?
Қўшиғингиз жарангда сизни,
Шу жарангдан тонглар отарми?

Ул қўшиқдан ол қуёш ийиб,
Баланд тоғнинг эрири қори?
Оҳанг ичра учганда кийик,
Бошланарми юртим баҳори.

Баҳор шунда излаб қолса ранг,
Қўшиқлардан ранглар ясаб ман —

Гул-куртаклар лабига таранг,
Овозингиз рангин чизаман.

Қўлингизда сайрайверар тор,
Ҳайратларим борар улғайиб.
Бу дунёнинг кенгайиши бор.
Куйдан юрак кетса кенгайиб.

Ғалаба тутсин — эй, йигит баридан,
Дунёнинг кўзлари бизда бўлган пайт,
Сара йигитларнинг энг сарваридан.
Ўзим ўргилайин кўнгил тўлган пайт.

Полвон йигит майдонда борар экан,
Кокилимнинг мушки сачрар изига.
Олға дея давра чорлар экан,
Қараб қўйсин интиқ турган қизига.

Йигит, қарашингдан ғаним чилларчин,
Менинг юрагимда гурлаб турар ўт.
Сенга омад тилай, бўлиб Ойбарчин,
Қани, синовлардан ғолиб бўлиб ўт.

Ғалаба тутсин-эй сенинг барингдан...

Махфиратга

Сиз тутган олманинг рангига қараб,
Олма гуллагани ёдимга тушди.
Дарёйи азим бу — Норин шаркираб,
Баҳорнинг элчиси турналар учди.

Нақш олмангизда яркирар қуёш,
Ўн етти ёш қизнинг табассуми бор.
Юзида шабнамми, булбулдаги ёш,
Ёки бевафодан қолган бир ғубор?

Ўзга олмаларга ўхшамас сира,
Ё гулларнинг атри қўйилган кўшиб.
Ё борбон йигит ҳам бизга биргина,
Борбонлик сеҳридан яратган кўшиқ.

Наманган олмасин тоти ўзгача,
Юртимнинг нафасин келтирар холис.
Болалик даврининг ёди ўзгача,
Шунча ширин бўлар, қанчалик олис.

Сиз тутган олманинг рангига қараб,
Олма оқишишлар ёдимга тушиди...

ТАЙЁРАГОХ

Тайёрагоҳ. Шовқинлар дунёси,
Учишга шай турар самолёт,
Қулоқларинг битган ё сени,
Ё укмайсан кўзларимдан дод.

Яқинлашар учиш соати,
Яқинлашиб келар айрилик.
Телба қилар мени тоқатинг,
Ё кетмайсан шартта қайрилиб.

Сен қувончим, сен менинг додим,
Билмасликка оласан сезиб.
Оромингни ўғирлар ёдим,
Айрилиқдан кетгансан бешиб.

Кузатасан ҳар сафар ҳам жим.
Жим турасан тоқатни ушлаб.
Тайёрада учгувчи менким,
Булутларнинг бағрини ёшлаб.

Тайёрагоҳ... Айрилик бекати.

★ ★ ★

Қайтаяпман, қариди сафар,
Сен олгансан телеграммани.
Байрамсифат юлдузли шаҳар,
Нурга чўмиб кутар ҳаммани.

Тайёрага оқади гуллар,
Мажнунтоллар ёзар зулфини.
Одамларнинг кўзлари кулар,
Висол очар кўнгил қулфини.

Тайёранинг оёғи ерга,
Тегар-тегмас шошиламан мен.
Юрак бу пайт титрайди нега,
Кўзларимда ёш, куламан мен.

Қисқаради масофалар ҳам,
Сина бошлар айрилиқ тоши.
Гул тутасан, офтобим, эркам,
Сени топгач айланар бошим.

Тайёрагоҳ — Висолнинг бекати...

ҲАБИБИМ

I

Куйлашайлик, кел, ҳабибим,
Бор ғамларни куйга сол.
Булбул хайрон тингласин жим,
Шул дамларни куйга сол.

Турналарнинг арғимчори,
Унга келиб улансин.
Баҳор бўлиб умрим боғи,
Соғинган кўз қувонсин.

Хажр сўзи унга сирмас,
Висол сўзи яқиндир.
Висол дея келса бир сас,
Юракларда чақиндир.

Куйлашайлик, кел, ҳабибим,
Севиб торинг қўлга ол.
Ёдинг билан яшайдир ким,
Ўшал зоринг тилга ол.

Бу жаҳоним сенга тортиқ,
Кўзларингга индирай.
Куйлолмаса буни ортиқ,
Торингни бер, синдирай.

II

Тинмай ёккан ёмғир тинди,
Сен кечиқиб келдинг сирдош,

Кута, кута кўнгил синди,
Эритолмас энди қуёш.

Ой, қуёшни тўсган булут,
Кўзларимдан бўлди ройиб.
Энди гўзал ҳислар унут,
Турарман мен гул сарғайиб.

Васлинг деса учмас ҳушим,
Лоқайд бўлгум ўшал замон.
Энди излаб топмас тушим,
Яшамайдур бўлиб омон.

Сирдош, энди сендан тортиқ,
Дардлар менга дард эмас.
Ишқ китоби қолди очик,
Ҳисоб-китоб шарт эмас.

III

Мен сени қайтадан кўрмаслик учун,
Ватан қилиб кетдим тоғу тошларни.
Не учун, сен такрор излайсан нечун,
Синдириб ташлай деб бор бардошларни.

Мен сени ҳеч қачон эшитмас учун,
Қулогим беркитдим, бўлсамда адо.
Мен учун куйламок, шунча сас нечун,
Тоғлардан келади сендан акс-садо.

Мен сени ўзгага бермаслик учун,
Ўзгалардан олиб кетдим вафони.
Ярадор юракка бургутлик нечун,
Қайтадан олмасман жабру жафони.

IV

Бу қадим дунёнинг кенг саҳнасида,
Кимлар бўзламади, кимлар ўтди шод.
Тарих деб аталган юрт саҳнасида,
Машҳур одамларнинг номи бўлди ёд.

Тарихнинг измида айланур дунё,
Шуҳрат ҳам келади навбатма-навбат.

Кўзларинг қамашиб сезмайсан гўё,
Саҳна ва олқишлар абадул-абад.

Ҳабибим, бу саҳна шунча ўткинчи,
Шунча тез унутар сени одамлар.
Фалакда сайраган қушча ўткинчи,
Сен ёниб севмасанг, севмас одамлар.

Ёниб сайрамаса, илк саҳар булбул,
Табиатга йилни беради хирож.
Чаманда яшнайди гуллар ичра гул,
Ҳабибим, тегмагил йўқса эҳтиёж.

Ҳабибим, кўзларинг қамашган гўё...

СУЛТОН САОДАТ

*Термиз яқинидаги “Султон саодат”
харобаларида ёзилган шеър*

Безга саодат шунчалик аянч,
Ғариб аҳволига тушгани ростми?
Пештоқида ёнган тиллолару, ганж,
Ғанимлар юртига кетгани ростми?

Хатто, Аму кетиб қолибди узоқ,
Бу ёқдан пахтазор келар бостириб.
Ахир яқингача, бордайин тузоқ,
Ҳеч ким келолмасди Сизга ботиниб.

Болалар жонини олганда “сарик”,
Саодат дегани қорозга дўнди.
Хиноли қўллари ёрик, қабарик,
Шаркнинг аёллари меҳнатга қўнди.

Раҳбарлар алмашди, султон алмашди,
Аёл юмушлари абадий илло.
Дунёнинг ишлари бари чалкашди,
Ботқоқларга ботди қадимий тилло...

Худога шукрим, сина бошлади,
Келгинди зотларнинг аробалари.
Мен сизга сизгиниб кўзим ёшладим,
Султон саодатнинг харобалари.

САМАРҚАНД ДАФТАРИДАН

I

Зарафшоннинг кумуш ирмоқларида,
Сехрланиб ётар бу кўркем диёр.
Самарқанднинг қадим сўқмоқларида,
Буюк Алишернинг азиз изи бор.

Оёқ қўймай туриб тупроғини ўп,
Буюкларнинг хоки ҳар заррасида.
Гулларин кўзга сурт, тупроғини ўп,
Дуоларга қўл чўз халқ орасида.

Шу нафас дуолар бўлиб ижобат,
Еп-енгил сезасан вужуд-танингни.
Аждодларнинг руҳи бериб ижозат,
Улардай сева бил сен ватанингни.

Шу нафас соғинчдан оврийди кўксинг,
Хайратга суялиб боккинг келади.
Самарқанд пойида гўёки кўк сим,
Зарафшондай тўлиб оқкинг келади.

II

Марди отанинг дегани

Жаҳонгир Темурни куйга солмаса,
Созанда созини чалмаёқ қўйсин.
У ҳақда эшитиб, ўйга толмаса,
Шоиринг шеърини ёзмаёқ қўйсин.

Асл ботирлари уйқуга кетган,
Оналари ҳамон пахта билан банд.
Ювуқсизлар ҳақда қасида битган,
Шоири бор элга ҳамма берар панд.

Қайта Улурбеклар келмас дунёга,
Ёддан чиқар экан унинг хотири.
Оналар айланиб булбулгўёга,
Алласида айтсин элнинг ботирин.

Майсаларга тегсин она алласи,
Шудринг гул лабида айласин фарёд.
Шунда улғаяди қулликдан озод,
Ватанига эга ўзбек боласи.

III

Соғинчинг шунчалар эзиб ташлади,
Сенга дуч келганда гўё қотдим тош.
Нигоҳинг севинчини тизиб ташлади,
Кўзларим қийналиб беркитдилар ёш.

Саволлар бермагил, берма шу маҳал,
Қониқтирмас ахир сени жавобим.
Қўлимдан шу топда тутса ҳам ажал
Кетавераман жим, сен деб офтобим.

IV

Афросиёб йўлига

Минг-минг йиллаб, пинхон ётар йўл сири,
Бу кўчадан гадо ўтган, гоҳи шоҳ.
Гоҳ гадо тўрваси, шоҳнинг шамшири,
Йўл бетига тушган чизиклар гувоҳ.

Озодлик ҳақида қўшиқлар айтиб,
Оёғини зўрға судраб ўтган кул.
Жангга кетган ёри келмагач қайтиб,
Сочин юлган бахти қаро қайси тул.

Бу йўлдан бошланган илк бора сафар,
Шу йўлдан бошланган айрилиқ, висол.
Шум хабар келтиргач, ногаҳон чопар,
"Во, дария", деб йўлга йиқилгандир чол.

Минг-минг йиллаб пинхон ётар йўл сири,
Ёрилган товонга беролмай таъриф.
Гадонинг тўрваси, шоҳнинг шамшири,
Йўл бетида инграб ётади тарих.

ҲАМЗАОБОДДАГИ ЙЎЛБОШЛОВЧИГА

Шоир шеър ўқиган жойни кўрсатинг,
Кўрсатинг тошлардан гуллар унганин.
Шоирни соғинган ойни кўрсатинг,
Ва тагин сойларни қуйлаб турганин.

Шоирни унутган сўқмоқлар қани,
Унутиб сўзласин у ҳам гунглигин.
Шоир изидаги чақмоқлар қани,
Сўйлаб турмайдими, усиз мунглигин.

Қани, сўзламасми кўҳна дарахтлар,
Неча йиллар йиғлаб баргин тўкканин.
Кўклам элчилари — майса барахдлар,
Шоир изларига мангу чўкканин...

Шошиб етаклайсиз хоналараро,
Қискартиб сўзлайсиз, қисинади жон.
Чала нутқингиздан хўл мотамсаро,
Тошларга айланиб борар Ҳамзахон.

АДАБИЁТ МУАЛЛИМИМГА

Сизга қийин экан, энди ўйласам,
Сизга оғир экан бизни алдамоқ.
Унинг кундай юзи қора бўлса ҳам,
Бизга керак эди ҳақиқат бирок.

Халқ душмани эди Фитрат, Чўлпонлар,
Номлари йўқ эди кўча-кентларда.
Шеърлари ёлланмас эди уларнинг,
Номлари йўқ эди конспектларда.

Нахот, севмасдингиз Усмон Носирни,
Тилга олмадингиз ўн йил лоақал.
Ахир ўрмонида Усмон хотирин,
Музлатиб ётаркан совуқ Магадан.

Сизга қийин экан, энди ўйласам,
Хушёр яшамоқлик ҳамма-ҳаммадан.
Уч-тўрт шоир шеъри камроқ бўлса ҳам,
Четга чиқмагансиз "программа"дан.

Яшил сўқмоқ, бугдойзор изи,
Чарчокдан кўзлари қамашган замин.
Оқ қайин ўрмоннинг бокира қизи,
Хотирага барин расмин чизаман.

Расмини чизаман дарахт юзларин,
Менинг суратимни олаётган пайтин.
Кўзларимга тикар ўрмон кўзларин,
Қолгиси келади ненидир айтиб.

Бораман сокинлик бағрини йиртиб,
Ортимга сира ҳам келмайди қайтгим.
Тупроқнинг рангини юзига суртиб,
Кўзиқоринлар турар химоясиэ, жим.

Сарвақад дарахтлар ташлар баргларин,
Куёш парчаларин ташлар бош узра.
Куёшнинг рангида товланар замин,
Худди шу лаҳзани топдим кўп излаб.

Кузак майсаларин иситмоқ учун, -
Барглар оловланиб, тушар от солиб.
Шу лаҳза қолсин деб кўзимда бутун,
Ранглар суратини чизаман тўйиб...

Абдурахмон ал-Хомисий

ТЕРЕЗИН

Достондан парча

Терезин — Чехословакиядаги нацистлар томонидан концлагерга айлантирилган қалъа.
Унга гестапочи Юкль бошчилики қилган.

I

Терезин устига рутубатли нам,
Қўрошин сингари сур осмон чўкди.
Тўзғок булутлар нақ кадилодай жам,
Илоҳий тутунин осмонга тўкди.

Нега сув булутга айлангач яна,
Ерга ёмғир бўлиб оқишга шошар?
Қатл этилганлар қайтмасми яна,
Гўё устарада кириб ташланган башар?

Газ камераларин тўлдирган охлар,
Бесас тун баврида сувга ташланган,
Паноҳсиз асрлар ул бегуноҳлар,
Э, худо, нахотки қайта келмаслар?!

Бу азоб, қасофат айбдори Юкль,
Ёвузликларини сўзлаб берар ким?..

II

Терезин!
Мен музлаб тураман, дўнглиklar музлар,
Тупроғининг зарраси, асрлар кули.
Бомбалар парчаси — Гитлердан излар,
Қонли суякларнинг бўлсайди тили...

Бурчакларда мудҳиш хотиралар жим,
Қайғу бўёғини юзига суртиб.

Ибодатхонада сифинади ким,
“Бедарак кетган”лар хокини ўпиб.

Тилга кирар ногоҳ қабр тошлари,
Сўқмоқлардан келар қадам товуши.
“Шаҳид кетганларнинг қариндошлари,
Машъалалар ёкинг, руҳ ёришгуси”.

Қайноқ ёш сизади юзларга, лабга,
Даструмолчалар ҳам тўлар фарёдга.

III

Владик Полянский,
Дўстим ёдимга тушди.
Варшава. Учрашув. У қизгин суҳбат.
Отангнинг сийрати хаёлинг кучди,
Нозик қон риштаси узилди шу пайт:
“Кучга тўлган пайти, Гитлерга қарши,
Фашизмга қарши курашди тинмай.
Нацистлар бўғдилар ёқмай караши,
“Бедарак йўқолди” қадди букилмай.
Билмаймиз отамнинг ётар жойини,
Ғалаба кунн хам келмади қайтиб.
Билсайдим, мен бориб, хоки пойини,
Кўзимга суртардим, дардимни айтиб”.
Дўстимнинг отаси ётар аҳтимол,
Шарқлик шаҳидлар-ла, шу ерда бежон.

IV

Терезин!
Бизни тўсиб турган эшикни қоқдим,
Ўликлар тик турди худди шу нафас.
Даҳшат, изтиробдан тош каби қотдим.
Юзлаб жонсиз кўзлар боққанда бесас.
Улар изтиробнинг туманларида,
Ўлим бўсағасидан учиб ўтарлар.
Мурда иси юрган томонларида,
Шаҳарга қонларин кечиб ўтарлар.
Улар пайдо бўлар жимгина, аста,
Тупроқ орасидан, дарё ичидан,
Эгилган арғувон баргидай хаста,
Самодан шамолдай тушурлар шу дам.
Нурларнинг чархидан тушганлари он,
Қиёмат-қойимдир руҳлар оломон.

V

Терезин!
Денгизнинг исёнкор тўлкини каби,
Тошқиниб келишар, ўлмаган улар!
Фақат... танларида жароҳат изи,
Кўзларида қийноқ, тўмтоқ бармоқлар.
Жасад суягида мия чайқалар,
Бўлинган тана-ю, мажақланган қўл...
Шамол шивирлайди бўғзида фарёд.
Оғу еган лабдай қуришгандир ул.
Шамол булутларга бориб дод солар,
Қиёмат-қойимдан титра, Терезин!
Суяк, кўз чаноғи, қонли нарсалар —
Оломондай келар, келар беизн.
Чиқиб келишади тарих измидан,
Ул шаҳидлар қони, булоқдир бу дам.

VI

Терезин!
Адрессиз асрлар турли давлатдан,
Азоблари бир хил, ўлими бир хил.
Қийноқ машинаси сўрамас Ватан,
Қонунсиз қатлнинг имзоси дардчил.

Варшава,
Москва,
ёки Будапешт,
Прага, Софиядан келган асрлар.
Машина майдалар, суриштирмас хеш.
Қай тил адолатга додлаб чақирар.
Бир ипга тизилган умид билан ғам,
Юракларда қаҳр, ингראш аралаш.
Турли хил тилларда, турли хил жаранг,
Сезги — ҳислар битта, битта йўл танлаш.
Қайларда кечса ҳам инсон ҳаёти,
Инсон бўлиб қолар инсоннинг зоти.

ЎРМОН

Қадамлари ерга қолган михланиб,
Ҳимоясиз одам боқар атрофга.
Олдда ҳам, ортда ҳам турар зичланиб,
Дарахтлар терилган текис бир сафга.

Бу энди дарахтмас, энди бу ёғоч,
Уйларнинг деворин зичлайди маҳкам,
Хатто, девор эмас, ёзганча қулоч
Тўпланиб тургувчи дарахт юзи ҳам...

Биринчи қадамни ташлагил дадил,
Юзларингни тўсма, қўл билан, уят.
Дарахтлар туфайли кўриб бўлмайди,
Майлига чекинсин беватан зулмат!
Бу ўрмон!
Минг хил товуш келар ҳамма вақт,
Минг хил шовуллашдан қолмайди чарчаб.
Ўрмоннинг гунг, соков чангалзорлари...
Очилмасдан туриб ҳали сирлари,
Ўрмонда қайнаган эртақлар бари,
Йўқолди.
Ва мева тўкилган тепа шу куйи,
Оқшомниёғ оқимтир нурлариаро,
Дарахтлар ортида туғилган уйи.

Ольга Ипатова

ЁШ ТЎКМАС ЭРКАКЛАР

Ғамдан кўз ёш тўкмас эркаклар зоти,
Бепарво йўл олар хайрихоҳ томон.
Аламу ғамларга тўлса ҳаёти,
Аёл елкасига ортар ўша он.

Ҳаммасин тутади нозик елкалар,
Кундузу кечалар садоқатда жим.
Унга енгил бўлсин дея эркалаб,
Топган сўзларингни шивирлаб айтгил.

Ғамдан кўз ёш тўкмас эркаклар зоти,
Аслида бизларга сабаби аниқ.
Ногаҳон келганда ғамлар фурсати,
Бизни излайдилар муҳтож, ёниб.

Бахтиёр Ваҳобзода

БИРИ СЕНСАН, БИРИ МЕН

Бир булоқнинг икки кўзи,
Бири сенсан, бири мен.
Бир олманинг икки юзи,
Бири сенсан, бири мен.

Қўша симнинг титрамаси,
Бири сенсан, бири мен.
Бир парданинг икки саси,
Бири сенсан, бири мен.

Очик само, куй куршори,
Бири сенсан, бири мен.
Тонг юлдузи сахар чоғи,
Бири сенсан, бири мен.

Бу хаётда икки рангдир,
Бири севинч, бири ғам.
Севинч кимдир, қаҳр кимдир —
У ҳам сенсан, ҳамда мен.

Бу дунёда ҳамроҳ экан,
 Ҳам ғаму, ҳамда севинч.
 Сен мендурсан,
 мен — сендурман,
 Гўзалдир ғаму севинч.

Нүсрат Касаманли

СУХБАТ

Дедим: булутлар учар.
Дединг: кушдан ўрганган.
Дедим: мовийдир денгиз,
Дединг: кўкдан ўрганган.

Дедим: не куйлар машшок?
Дединг: найдан ўрганган.
Дедим: яшқ ёши неча?
Дединг: уни билмасман.
Дедим: сендадир қалбим,
Дединг: теран кўл янглир...
Дедим: очилмиш гуллар,
Дединг: кенг кўнгил янглиғ.
Дедим: ёмондир хижрон,
Дединг: шум ўлим янглиғ.
Дедим: не ёшда васл?
Дединг: уни билмасман.
Дедим: куёш узукдир,
Дединг: бармоғимга так!
Дедим: нишонинг кўрсат?
Дединг: бармоғимга боқ!
Дедим: қулингман...
Дединг: ялинмагил бас!
Дедим: кўнглингни қандай топай...
Дединг: уни билмасман...

Сиёвуш Сархонли

ГЎЗАЛЛИК ҚОНУНИ

Малика Аҳмедовага

Бир ари гунчага парвона эди,
Ок-ойдин, мусаффо май сахарада,
Уни азизлаган гунча устида,
Куёшнинг қайғули шафакларийди.

Гунчанинг кўзидан ёш тўкиларди,
Ари ботиб борар ўз кафанига.
Гуллар қувнар эди, гуллар куларди,
Арилар келарди унинг дафнига.

Хар кун бир афсона яратар ҳаёт,
Саҳари бошқадир, бошқадир оқшом.

Гўзаллик дейишдан тўймаган қанот,
Томоша яратди, ғамли томоша.

Тупрокка ғарк бўлар гулларнинг боши,
Кўрдим, чечакларнинг гул ранги сўлар.
Тушган барг эдими ёки кўз ёши,
Йиғлаган ким эди, не эди мубҳам?..

Бари юрагимни босиб боради,
Яшаб ўлмоқликнинг бирдир қонуни.
Ғунчанинг устида ари ёнади,
Гўзаллик деб берар экан жонини!...

Наматаннини кизларда турлар нафаси
тиш-тиш

Бошнингизни ақлатишлар ўттиша
Шонда Сизни уйғотадди бурчлар саси,
Наматанни турлар кўчи, турдорлар кўчи,

(1995)

тишамдан

"УМАР НАФАСИ"

ГУЛЛАР НАФАСИ

Наманганнинг кўчасида адашган йигит,
Тополмайсиз қошларида ўсмаси борни.
Наманганнинг боғларида хўп шошган йигит,
Ўзалларнинг ўзалига Сиз харидорми?

Наманганнинг кизларини кўп нозлари бор,
Подшоҳни қул қиладур, гадони подшоҳ,
Ул малаклар юрагида шўх созлари бор,
Бевафони хароб қилар бўлингиз огоҳ.

Наманганни гуллари кўп, гулзорлари кўп,
Тонгда Сизни уйғотади булбуллар саси,
Бошингизни айлантирар ўтишса тўп-тўп,
Наманганнинг кизларида гуллар нафаси.

КУРАШ МАЙДОНЛАРИ

Халоллик дунёнинг зийнати, зеби,
Элимнинг ҳақталаб иймонлари бор,
Ўзбекнинг полвони — ўзбекнинг беги,
Кураш майдонлари Сизга интизор.

Хиёнат кўчаси Сизгамас раво,
Сизнинг изингизда қолар ифтихор,
Олпоқ ятаклигим, қўшиғим маъво,
Кураш майдонлари Сизга интизор.

Сара йигитларнинг энг сарварисиз,
Она дуолари Сизга бўлсин ёр,
Дўппи кийганларим, элпарварим Сиз,
Кураш майдонлари Сизга интизор.

Қаршингизда ғаним қулайди,
Дилбар бўлиб сизни изласа баҳор,
Булбуллар қўшиққа-қўшиқ улайди,
"Кураш майдонлари Сизга интизор".

ҚОЗОҚ БОВУРЛАРИМГА

Қизлари жаҳонда саналгувчи хур,
Гулларин таърифи оламга машхур,
Оппок пахтазорда яратгувчи дур,
Намангандан салом Сизга, қардошлар.

Абайни Сиз каби ўқувчи севиб,
Ям-яшил водийдан турфа гул териб,
Қозорим деганда куйлаган эриб,
Намангандан салом Сизга, қардошлар.

Шунчалик кенг чўлнинг сардори қозоқ,
Яйлови кенг, жўлдос, журагинг кўп оқ,
Таърифингни сўйлаш кийин-эй, бироқ,
Намангандан салом Сизга, қардошлар.

ИЛТИЖО

Бевақт ўлимлардан қандай асрасанг,
Бетахт кўнимлардан қандай асрасанг,
Бебахт ғанимлардан қандай асрасанг,
Туҳмат тошларидан асра Худойим!

СУЛУВ КЕЛДИ

Жамшидбек ва Гулбаҳорга табрик

Отасининг кўзин гавҳари,
Отасининг сўзи, сахари,
Наманганнинг гўзал баҳори,
Биз билан бир сулув келди.

Сандиқларни сим-сим очтириб,
Аробага парқу ёптириб,
Андижонни дилдан ёқтириб,
Биз билан бир сулув келди.

Олиб гулнинг нафасларини,
Очиб булбул қафасларини,
Ўкиб совдик асосларини,
Биз билан бир сулув келди.

Бу Жамшидбек турган “эшик”ми,
Остонаси тилло кўшми,
Гулбаҳорга тилло бешикми,
Биз билан бир сулув келди.

Йўлларида гул бўлсин доим,
Омад йўлдош бўлсин илойим,
Паноҳингда асра Худойим,
Қани, биз бахт тилайлик, омин!

АЙЁР БЕГИМ

Мени айрилиққа ҳукм қилдингиз,
Ярадор қалбимни яна тилдингиз,
Гуноҳсиз бошимни дорга қилдингиз,
Менинг айёр бегим, ваҳ маккор бегим.

Булокнинг кўзини беркитиб бўлмас,
Ошиқнинг сўзини беркитиб бўлмас,
Ҳажрининг ўзини беркитиб бўлмас,
Менинг айёр бегим, ваҳ маккор бегим.

Шубҳа дарёсига чўкаёздим-ей,
Куйиб, ёниб шамдай учаёздим-эй,
Қанотсиз бургутдай учаёздим-эй,
Менинг айёр бегим, ваҳ маккор бегим.

Зулмингизга қирқта жоним чидайди,
Етмиш томиримда қоним чидайди,
Заҳрингизга асал — болим чидайди,
Менинг айёр бегим, ваҳ маккор бегим.

Гулдан нозикману қаттиқликда тош,
Кўзларим ҳеч кимга кўрсатмагай ёш,
Истасам қаршимда эрийди қуёш,
Менинг айёр бегим, ваҳ маккор бегим.

СЕНСИЗ БУ ДУНЁНИ

Жоним, деган сўзга жоним илинди,
Қўлларим тишлаган ноним илинди,
Севги деган сўзга шоним илинди,
Сенсиз бу дунёни нима қилойин?

Чорлашини қўймас узун йўлларим,
Айрилиқка банди бўлди ўйларим,
Нечун калта бўлди бугун қўлларим,
Энди қайси ўтлар нчра куёйин?

Сенинг каби мени севолмас ҳеч ким,
Ёндириб, шунчалик ёнолмас ҳеч ким,
Уволим бўйнига ололмас ҳеч ким,
Сенсиз айрилиқни қандай суёйин?

Кўз ёшдек беркитиб киприқларимда,
Сочимдан ясалган кўприқларимда,
Соғинчинг қоришган ўтрукларимда,
Сени кўрмас эсам киёмат-қойим.

КУЛИБ ТУРИБСИЗ

У кун ёлғизлигим кутганим ёлғон,
Сиз ўтган кўчадан ўтганим ёлғон,
Изингизни кўзга суртганим ёлғон,
Қаршимда офтобдай кулиб турибсиз.

Бошимдаги булут қарвони қани,
Кўнгилнинг туганмас армони қани,
Висолнинг энтиккан зорлари қани,
Қаршимда офтобдай кулиб турибсиз.

Соғинчларим майса, майсадай ўсди,
Беркитдим, юрагим у кун қон қусди,
Айтинг, йўлингизни у кун ким тўсди,
Қаршимда офтобдай кулиб турибсиз.

* * *

Сизни соғинмаган дунё — дунёми,
Сизни куйлаб оқмас дарё — дарёми,
Сизни кўрмай ўтган кунлар кунмиди,
Сиз деб очилмаган гул ҳам гулмиди.

Тушимда кўрмасам ўнгим йиғлади,
Ўнгимда кўрмасам тушим дод солар,
Сизсиз юрагимга қил ҳам сиймайди,
Сизсиз бу бошимда минг хил ғавғолар.

Мен сизни шунчалик соғиндим бегим,
Қалб титрар чокидан сўкилмайин деб,
Тагин йўл кутяпман бошимни эгиб,
Пойингизга нурдай тўкилайин деб.

ҚОНУН

Асли сенинг сўзинг мен учун қонун,
Хоҳлаган сўзингни айтиб суясан,
Сенинг лабларингда титрайди жоним,
Жоним лабларингда сақдан қуясан.

Ахир сенинг сўзинг мен учун қонун,
Хоҳлаган пайтингда бағрим ўясан,
Гоҳо кулиб туриб нчасан қоним,
Ва у куни мени сўз-ла сўясан...

ҚАЙГА БОРАСАН?

Сени севиб қолган дарахтлар, гуллар,
Сени севиб қилур фарёд булбуллар,
Сени севиб қолган сочи сумбуллар,
Барин ташлаб қайга кетиб борасан?

Ёнган кўзларингни ёрдуси шунда,
Севган юрагингни чолғуси шунда,
Армонли дунёнинг орзуси шунда,
Барин ташлаб қайга кетиб борасан?

Дарёлар изингдан кетиб бородур,
Сен ташлаган чўрдан бағрим ёнодур,
Сенсиз бу дунёнинг бахти қародур,
Барин ташлаб қайга кетиб борасан?

КЕЛАСАН

Кел десам келасан, қуюндек учиб,
Телба муҳаббатни бағрингда кучиб,
Менга бахтдан минг хил либослар бичиб,
Аммо берқдир ишқнинг дарвозалари.

Бу ишқнинг энг ёруғ кунн анди йўқ,
Ойнинг ўн бешидир айрилиқдан дўқ,
Олов юрагимга санчилгандир ўқ,
Сен-чун хиёнатдир — сарбозалари.

Ишқ қасрида факат сенинг хотиранг,
Юрагим қонидай борлиқ кизил ранг,
Сен-чун қора кийган менман — бокиранг,
Ташқарида ишқнинг оявозалари.

ГУЛИНГ БЎЛАЙМИ

Куйдириб, ёндириб кул қилган чоғинг,
Юракни аямай минг тилган чоғинг,
Ўзга ифорларга интилган чоғинг,
Боғингда очилган гулинг бўлайми?

Қахрингни шавқатга алмашиб олиб,
Алдов кўчасидан чиқариб олиб,
Ҳамма азоблардан бўлганча қолиб,
Лабингга ярашган кулгинг бўлайми?

Васлу висолларга ишонмасанг сен,
Сўзи осмонларга ишонмасанг сен,
Ўзал аёлларга ишонмасанг сен,
Занжилардай содик кулинг бўлайми?

ИҚРОР

Биламан, шу кўзлар мени алдайди,
Алдайверар сенинг ширин забонинг.
Алдов кўчасида соғинчим дайди,
Сен яна алдайсан меҳру вафони.

Биламан, ваъдалар бари ўткинчи,
Хиёнат қилади йўлдошларига.
Йўлингга гадодай қолар ўтинчим,
Сен парво қилмайсан кўз ёшларимга.

Биламан, сени деб яшашим зарур,
Кунда куйса ҳамки жону жаҳоним.

Сен туфайли менинг орзуларим хур,
Сенинг борлигингдир менинг имконим.

ЁМҒИР

Ёмғир нени билар ёғишдан бўлак,
Менинг дугонам йўқ шу кишдан бўлак.
Орау йўқ мактубинг ўқишдан бўлак,
Юракнинг дарди йўқ шу ишқдан бўлак.

СЕВГИ

Сизни шу осмон бағрига,
Ой каби яшириб бўлмади.
Товларнинг сокин қаърига,
Сой каби яшириб бўлмади.

Юлдуз сочиб кўзларимга,
Ой бошимда айланар.
Сой сизиниб изларимга,
Йўлдошимга айланар.

Истақлар илашиб бағримга,
Севги деб боқаман дунёга.
Сизни шод яшириб бағримга,
Айланаман булбулгўёга.

БЕГЛАР БЕГИ, МЕНИ ҚАРҒАМАНГ

Мен Сиз суйган кизил лоламан,
Бўғзингизда қотган ноламан,
Кўзингиздан оққан жоламан,
Беглар беги, мени қарғаманг.

Мен ёшликман ўтиб бораман,
Ишқ бағридан кетиб бораман,
Кузларимга етиб бораман,
Беглар беги, мени қарғаманг.

Мен соғинчман, бағри қон-а, ман,
Минг йил, юз йил бўлди ёнаман,

Ва ҳар куни Сиздан тонаман,
Беглар беги, мени қарғаманг.

Мен сайраган булбул бўламан,
Ҳидласангиз бир гул бўламан,
Куйиб Дилбар кул-кул бўламан,
Беглар беги, мени қарғаманг.

СОҒИНИБ ЎЛАМАН

Минг-минг чақирим йўл бўлди,
Кўрганим сап-сарик чўл бўлди,
Кўз ёшим саҳрода кўл бўлди,
Олисдан Сизни деб келаман,
Мен ўлсам, соғиниб ўламан.

Оқкизлар сочини юлади,
Оҳ, қора ботирлар кулади,
Бу куни лаймонам тўлади,
Олисдан Сизни деб келаман,
Мен ўлсам, соғиниб ўламан.

Айрилик тугамас он бўлди,
Бу кўксим қоп-қора қон бўлди,
Кўрганлар бу ҳолда лол бўлди,
Олисдан Сизни деб келаман,
Мен ўлсам, соғиниб ўламан.

Ҳижронинг дастидан минг ёна,
Дилбарнинг қонидан фарзона,
Лолазор бўладир Фарғона,
Олисдан Сизни деб келаман,
Мен ўлсам, соғиниб ўламан.

БИЛМАДИНГ

Оҳ, қўлимга каламим ботди,
Юрагимга аламим ботди.
Йилларингда ҳилолим ботди,
Сен билмадинг сира билмадинг.

Остонангда вафодай ётдим,
Хиёнатнинг захрини тотдим,
Ишқ ёйини ўзингга отдим,
Сен билмадинг сира билмадинг.

Юрагимни илонлар чақди,
Гулларимни ёмонлар тақди,
Бизни ҳамон ёмонлар тақдир,
Сен билмадинг, сира билмадинг.

МУҲАББАТ

Кўзларим кўр экан очилди, кетди,
Орзулар дурдайн сочилди, кетди,
Алдоқчи қасамлар ичилди, кетди,
Бошимни силама, ёлғон муҳаббат.

Сенинг йўлларингда ойдай балқидим,
Кўзингнинг чашмида окдим, қалқидим,
Дунёда бир сени, сени алқадим,
Ҳолимни сўрама, ёлғон муҳаббат.

Сойлар тубидаги тошга айландим,
Жафоларга дунган бошга айландим,
Кўксингга тўкилган ёшга айландим,
Борлигинг ёлғона, ёлғон муҳаббат.

СИЗНИНГ БОРИНГИЗ ЁЛҒОН

Умр дарё каби ўтиб боради,
Чўккилар негадир чўкиб боради,
Баҳор кўз ёшини тўкиб боради,
Сизни деб ҳаммадан кечса бир аёл.

Бу дунёда Сизни борингиз ёлғон,
Севаман деб айтган зорингиз ёлғон,
Сиз суянган дўсту ёрингиз ёлғон,
Илоннинг захрини ичса бир аёл.

Муҳаббат гуллари сўладир охир,
Юраклар аламга тўладир охир,

Бу жаҳон жафога дўнадир охир,
Ўзига кафанлар бичса бир аёл,

Бу дунёда Сизнинг борингиз ёлғон.

ДИЛБАРИНГ

Қани қонун бўлса, қонунни чиқар,
Қундага қўйгин-да, қонимни чиқар,
Керак бўлса майли жонимни чиқар,
Танҳо келиб, танҳо кетар дилбаринг.

Қани муҳаббатнинг ота-онаси,
Юрагимда факат ишқнинг ноласи,
Боксанг кўзларимда бор нишонаси,
Танҳо келиб, танҳо кетар дилбаринг.

Қани бир лаҳзага бўл одил ҳакам,
Қороз титкилама, улар жуда кам,
Юрагингга боқ-эй, юракка акам,
Танҳо келиб, танҳо кетар дилбаринг.

Қани умримизнинг ёшлик човлари,
Бизсиз ҳувуллайди ишқнинг боғлари,
Чўкиб бормоқда-ку, кўнгил тоғлари,
Танҳо келиб, танҳо кетар дилбаринг.

ТУШГА ЎХШАЙДИ

Тонглар отаверар, кун ботаверар,
Ғийбат бозорлари — шум сотаверар,
Соғинч дарди мени уйғотаверар,
Сизнинг борлигингиз тушга ўхшайди.

Биз томонга гоҳи қиё боқиш йўқ,
Биз тортган азобдан зарра тотиш йўқ,
Биз қўйган ўтлардан ёниб, ёкиш йўқ,
Қўнглингиз доимо хушга ўхшайди.

Суйган боғларимда ҳижрон яшаркан,
Тоғлар этагида девлар ётаркан,

Кўнглин дарёсида армон оқаркан,
Юрак кафасдаги қушга ўхшайди.

СОҒИНМАЙ

Мактублар қуш каби учмай қўйдилар,
Юракни меҳрингиз кучмай қўйдилар,
Кўчамдан шодликлар ўтмай қўйдилар,
Сиз мени соғинмай қўйдингизми, ё?

Фасллар ўтарлар бир-бирин қувиб,
Дарёлар оқарлар бошини уриб,
Айрилиқ чашмига юзимни ювиб,
Сиз мени соғинмай қўйдингизми, ё?

Сиз менинг суянган торим эдингиз,
Дилни асир этган борим эдингиз,
Бу телба дунёда соғим эдингиз,
Сиз мени соғинмай қўйдингизми, ё?

Булут бағрин чакмоқ сўкавермайди,
Осмон ҳам ёшини тўкавермайди,
Дилбар Сизни демай ўтавермайди,
Сиз мени соғинмай қўйдингизми ё?

ОРЗУ

Бас, энди кутмоққа асти тоқат йўқ,
Кутиб ўтирмайман чорловингизни.
Навбатда турмоққа бирор соат йўқ,
Бир лаҳза тўхтатинг, дил овингизни.

Сизга ҳасратим йўқ, қўз ёшларим йўқ,
Сизнинг қаршингизда ичмайман қасам.
Лекин, нигоҳингиз менинг учун ўқ,
Улур иш бўларди бир зум чидасам.

Агар насиб этса шу бахтиёрлик,
Кўзингизда юриб чиқиб кетардим,
Тугарди шу билан бор интизорлик,
Устингиздан кулиб чиқиб кетардим.

«МУХАББАТИ ФАСЛИ»

тўғламидан

(1999)

Боғларни олманинг ислафи тугтар,
Олмаларнинг ранги кўрок, қирмизи.
Боғлар тепасидан қиялаб ўтар,
Осмоннинг ёрқинли, ёрқин юлдузи.

МУКАММАЛ

Сиз ишлайверасиз тинмай қишу ёз,
Изингизга ёниб гул тўшар ҳамал.
Сизга даркор эмас ранглару пардоз,
Ойдан-да гўзалсиз, кундан мукаммал.

Кимдир сўз айтолмас Сизга ботиниб,
Кимдир ғийбатлардан кутади амал.
Кўкка кўтардингиз аёл зотини,
Ойдан-да юксаксиз, кундан мукаммал.

Сиз юрган йўллардан борлиқ қувонар,
Ҳақиқат янада бўлар мукаррам.
Сиз сўзга чиксангиз минбарлар ёнар,
Ойдан-да баландсиз, кундан мукаммал.

Тенг кўтара олсак бахт-саодатни,
Дунёнинг дарди-ю, ғамлари билан.
Сиздай сақлар эдик мувозанатни,
Ва Сиздай бўларди ҳамма мукаммал.

БИЛЛУР ЮРАК

*Туреунпўлат акани эслаб
Ҳабиб акага*

Нега хуноб бўлаверасиз,
Дўстингизни эслаган ҳар дам.
Ўзин асрай олмадик эсиз,
Асраш керак хотирасин ҳам.

Эх, бу дунё бағрин тиглади,
Ғамин тутиб елкаларида.
Қанча қора кўзлар йиғлади,
Наманганнинг кўчаларида.

У юрган йўл шодлик, қатқатқат,
Оҳ, кимнинг ҳам ақли етибди.
Қул силтаган куни илк дафъа,
Бу дунёдан шартта кетибди.

Юз хил ғийбат, нолишдан кўра,
Биллур юрак асралмас экан.
Қўлни ювиб яна бир йўла,
Турғунпўлат бўлмоқлик осон...

МАРСИЯ

Эркин Эргашев хотирасига

Эркин оғамизни кўрганлар айтсин,
Дилкаш суҳбатда бўлганлар айтсин,
Холин сўрамаган-у, сўрганлар айтсин,
«Бир дарахт қулади Тўрақўрғонда».

Бир юртга ярашган ўғлон шу бўлса,
Бир аёлга ошиқ ўғлон шу бўлса,
Дастурхони очиқ ўғлон шу бўлса,
«Бир дарахт қулади Тўрақўрғонда».

Дўстлар йиғлаб душман қилдимиз оғам,
Кўзингизга тупроқ тўлдими оғам,
Очилган гулингиз сўлдими оғам,
«Тоғдай қуладингиз Тўрақўрғонда».

Каккудай суянган жуфтингиз ташлаб,
Бир этак болани кўзини ёшлаб,
Бу дардли дунёни кўнглини ғашлаб,
«Тоғдай қуладингиз Тўрақўрғонда».

Барги хазон фасли қилдимиз хазон,
Элликдан ўтмаган умрингиз сарсон,
Бизлардан кетмоқлик шунчалик осон,
«Тоғдай қуладингиз Тўрақўрғонда».

Суянч тоғим синди суянарим йўқ.
Йўлимда синглим деб қувонарим йўқ.
Бу ғариб бошимда соябоним йўқ,
Дийдор қиёматга қолдими ака?

Дўстлар йиғлаб, бари душман кулди-ей,
Отам эккан ёлғиз дарахт сўлди-ей.
Юрак бағрим бугун қонга тўлди-ей,
Дийдор қиёматга қолдими ака?

Мусофирлик Сизни синдирдимикан,
Чакнок кўзингизни тиндирдимикан,
Айрилиқ жонимга уради тикан,
Дийдор қиёматга қолдими ака?

Ота-бувам сиккан мазорга сиғмай,
Яхши-ёмон юрган бозорга сиғмай,
Қай дилсизлар берган озорга сиғмай,
Мени ёлғизлатган ёлғизим акам...
Дийдор қиёматга қолдими ака?...

ЧИНГИЗ ОҒА

Туроннинг «ўх» деган ултонларини,
Салга ўзгарувчи мўлтонларини,
Халқини ўйлаган султонларини,
Оламга ёйгувчи Чингиз оғамсиз.

Қирғизнинг зўри деб, шўх эллар келар,
Дарёлардек оқиб кўп гуллар келар.
Қирғиз юрти томон Нобеллар келар,
Камтарин, камсуқум Чингиз оғамсиз.

Етти иқлимда йўқ, Жамиласи бор,
Яйловда юганда чўнг наъраси бор.
Овзи тўла илм калимаси бор,
Оламда тенги йўқ Чингиз оғамсиз.

Асли сиз бормаган ерлар ермиди,
Китоб ёзмасангиз бўри ермиди.

Аёлин асрамас эллар элмиди,
Аёлини суйган Чингиз оғамсиэ.

Туроннинг «ўх» деган ултонларини,
Салга ўзгарувчи мўлтонларини,
Халқини ўйлаган султонларини,
Оламга ёйгувчи Чингиз оғамсиэ.

ЎЗИНГ АСРА

Фарзанди бўлмаса бойлиги бир пул,
Бола боқаман деб югуради қул.
Ёдгорни суйиб яшайверар тул,
Ўзинг асра фақат, фарзанд доғидан.

Тарози палласи асли бу дунё,
Бирида ҳақиқат, бирида рўё,
Нафратдан залворли ҳақиқат гўё,
Телбани паст қўйма элнинг соғидан.

Ота-бобом, ўтди кайвони энам,
Акам ўтган кундан бошим бўлди хам,
Қаддимни қанда-я кўтарай эгам,
Синдим айрилиқнинг оғир тоғидан.

Ора-иним дедим ўзни унутдим,
Ўғлим-қизим дея тилда бол тутдим,
Бир ишқ олови деб дунёдан ўтдим,
Ўзинг қувма мени беҳишт борида.

БОЛА

Соғинчли кунларга чидаган бола,
Китобга термулган кўзлари қора,
Онасиэ тунларга чидаган бола,
Қалбим соғинчингдан бўлди минг пара.

Сенга термулганча ой тўлар бола,
Сени соғинганча жазирайдди ёз.
Бўйнимни тўлдирган бўйтумор бола,
Мунча эрта қилдинг, соғинчга парвоз.

Сенинг йўлларингда онанг зор бола...

УЛУҒБЕККА

Неча йил бўзлаб топган,
Тилаган тилагимсан.
Мен билан бахтга ботган,
Беозор юрагимсан.

Кўзингда гар ёш кўрсам,
Куйиб адо бўламан.
Йўлингда гар тош кўрсам,
Огоҳ-садо бўламан.

Мен сени авайлайман,
Қирчиллама қишлардан.
Ҳар тонг дуо айлайман,
Асрайман қарғишлардан.

Сув бўлса симираман,
Тош бўлса кемираман.
Болам, сен улғайгунча,
Минг ўлиб-тириламан.

ХИЁНАТ

Ўғлим «Хиёнат нима дегани?» деб сўради.

Хиёнат сўзидан титрайди қалам,
О, бу сўз кимларни зор қақшатмаган.
О, бу сўз ичида ётади алам,
О, бу сўз захрини кимлар тотмаган.

Хиёнат дегани — соткинлик, демак,
Болаликда синфдош дўстини сотиш,
Улғайиб дўст кўзин ёрини емак,
Ва зимдан паналаб унга тош отиш.

Хиёнат — соткинлик дўсту ёрига,
Субутсизлик ила ичилган қасам,
Ишониб амалнинг курсиларига,
Онасидан кечган ғариб бир кас ҳам.

Хиёнат — Ватанни севмай яшамок,
Оқни қора қилса чидаб маккорлар.
Хушёр яшамоклик зарурдир ҳар чоқ,
Орамизда борки хиёнаткорлар.

БАХТ

Кездим, кездим дунё бозорларини,
Турфа рангда кўрдим озорларини.
Турфа тилда сўрдим оҳ-зорларини,
Бахт йўқлигин билдим бешиқдан бўлак.

Бепуштлиқ дунёнинг энг оғир ранжи,
Бола деб йиғлайди оқ танли, занжи,
Бир пул бўлиб турар дунёнинг ганжи,
Бахт йўқлигин билдим бешиқдан бўлак.

Қўли бўш аёлга фарзанд тилайман,
Оилага ширин бир қанд тилайман.
Узилган торларга пайванд тилайман,
Бахт йўқлигин билдим бешиқдан бўлак.

СОДДАГИНА СИНГЛИМ

Соддагина синглим юзлари довли,
Гулларни севса ҳам кўрмаган боғни.
Қаттиқроқ қисишни билмас қўлбоғни,
Тонгларини кутар бешиқ қучоклаб.

Бўйнида кўринмас дурлар шодаси,
Қучоғида ухлар жигарпораси,
Гўдак нафасида алплар наъраси,
Тонгларни кутади бешиқ қучоклаб.

Лабларида алла, қувончлар тотган.
Қўйлақлари сутнинг ҳидига ботган,
Соғинчидан ийиб оқ тонглар отган,
Қуёшни кутади бешиқ қучоклаб.

Соддагина синглим, қучоғида ой,
Кумушланиб оқар ҳовлисида сой,
Оналик бахтига у ҳаммадан бой
Тонгларини кутар бешиқ қучоклаб.

ИЧИДА БУЛБУЛИ ЙИҒЛАГАН ОЙИМ

*Ўзбекистон халқ артисти
Ҳабиба Охунова хотирасига*

Оллоҳ Сизни нурдан яратдимикин,
Оғзингизга элни қаратдимикин,
Ох, хиёнат Сизни қаритдимикин,
Ҳабибахон опа, Ҳабиба ойим,
Жойингиз жаннатдан бўлсин илойим!

Ичингизда булбул фарёд чекади,
Дунёнинг дардларин барин ичади,
У-да у Сиздайин биздан кечади,
Ҳабибахон опа, Ҳабиба ойим,
Жойингиз жаннатдан бўлсин илойим!

Сизни англамади яхши, ёмонлар,
Сизга эмас эди «омон-омон»лар,
Зар қадрини билмас эмиш замонлар,
Ҳабибахон опа, Ҳабиба ойим,
Жойингиз жаннатдан бўлсин илойим!

Сизни соғинмаган кўшиқ йўқ, куй йўқ,
Сиз куйлаб кирмаган бирорта уй йўқ,
Сизни эсламаган аза йўқ, тўй йўқ,
Ҳабибахон опа, Ҳабиба ойим,
Жойингиз жаннатдан бўлсин илойим!

Юрак бағри пора бўлган фариштам,
Ишқдан дили яра бўлган фариштам,
Халки учун наъра бўлган фариштам,
Ҳабибахон опа, Ҳабиба ойим,
Жойингиз жаннатдан бўлсин илойим!

ОЧИҚ ХАТ

Шоир Эрмамат Нурматовга

Довруғи Олмосдан Шошгача етган,
Муҳаббат боғидан мевалар тутган,
Соғинчидан оппоқ гулдаста тутган,

Боқий бахт эгаси эл Эрмамати,
Шоира қизларнинг бу очиқ хати.

Сиз яшай олмайсиз ёзиб шунчаки,
Ғанимга яхшилик бўлур тарсаки,
Олтишинчи довол хайрон турсаки,
Кўнгил осмонининг чўнг Эрмамати.
Дўстман деганларнинг бу очиқ хати.

Турна кўз булоқлар измингиздадир,
Тоғларнинг чўққиси тизмингиздадир,
Ростгўйлик жонингиз, жисмингиздадир,
Дасти узун, иши ўнг Эрмамати,
Сизга мухлисларнинг бу очиқ хати.

Бировнинг арпасин ҳам ўрмадингиз,
Чуст дўппи деб қалпоқ ҳам кўрмадингиз,
Чевардан ўзгадан ҳол сўрмадингиз,
Юртимизнинг содда гўл Эрмамати,
Бу турур қизларнинг ноласи, хати.

Ота-она меҳри Сизга ёр бўлсин,
Душманлар етолмай йўлда хор бўлсин,
Дўстлар сиз-ла доим бахтиёр бўлсин,
Шоирларнинг бағри кенг Эрмамати,
Бу турур шоира қизларнинг хати.

★ ★ ★

*Устоз журналист —
Рўзи Раҳмонга*

Саксонни орқалаб тўқсонга шошган,
Кўнгилга яқинлик, йиллар ораси.
Сирдарё бўйида дарёдай тошган,
Илҳомнинг меҳвари, умр дараси.

Қирк йилни эмас, қирк кунни айтинг,
Қирк жон ҳам бўлинар бўлак-бўлакка.
Попнинг тонгларида хикоя айтинг,
Оғир кунларингиз олмай юракка.

Қасбу корингиздан бошингиз кўкда,
Кўксингиз гулларнинг хидига тўйган.
Қайси қаламқашки учмас ғир кўкда,
Унинг хаёллари ҳасаддан ўлган.

Қирк йилки, термулиб саҳифаларга
Ҳақиқат йўлида бўлиб якқалам.
Ватан севгисини чизиб уларга,
Попнинг тонгларига бердингиз салом.

Ёнингизда турар издошлар қатор,
Бугун тўлдирилур бахтнинг жомлари,
Ватандошлар қилур Сиз-ла ифтихор,
Сиз-ла тўлиқ бўлсин Попнинг тонглари.

САИДА ОПАГА

Бу уйда аслида иймон яшайди,
Омон сақлаб ҳатто хотираларни.
Бу уйда бир аҳду паймон яшайди,
Лола этиб севгининг ботирларини.

Бу уйда яшайди биринчи севги,
Ва оппоқ қовозда қолган риёзат.
Бунда униб-ўсар меҳр фарзанди,
Остона босолмас унга хиёнат.

Бу уйда шоира хотираси шод,
Ҳатто, суратларда туради балкиб.
Тошкентда шундайин уй борки обод,
Эҳтиромлар турар оёққа қалкиб.

Ҳали диёнатли уйлар кўп экан,
Ортига чекинар бари ёмонлик.
Мухлислари ҳамон интизор экан,
Давом этаверар Саидахонлик.

ОЗОДА ҚАНИ?

*Қирғиз шоираси Озода Бегимқулова
хотирасига*

Ойдай ярқираган, ойдай балқиган,
Наманган олмаси сувда қалқиган.
Давраларда юрса ҳамма алқаган,
Қирчиллама кетган Озодим қани?

Кора сочларийди тунлардан кора,
Кўзларин дардида кўнгил садпора,
Бир кулгуси учун неча оввора,
Қирчиллама кетган Озодим кани?

Согинчдан энг баланд тоғлар нуради,
Дарахтга суюлиб девор кулади,
Мулки Турон энди оҳлар уради,
Қирчиллама кетган Озодим кани?

Хиёнаткор дўстлар, улфатлар излар,
Ҳали дуч келмаган кулфатлар излар,
Кўрган-кўрмаганлар хилкатлар излар,
Қирчиллама кетган Озодим кани?

Шоир бўлмоқ овир, шеър дарди овир,
Чала шеърлар қолди дафтарда сағир,
Махфиратхон оҳ деб йиртади бағир,
Қирчиллама кетган Озодим кани?
Жалолободни тутган фарёдим кани?

Аҳли мусулмондир унинг миллати,
Ё бошига етди у кун шуҳрати,
Қизини асролмай қолган элати,
Қирчиллама кетган Озодим кани?
Жалолободни тутган фарёдим кани?

ИШОНЧ

Отимни олдилар ташаккур дедим,
Тўнимни олдилар қандинг ур дедим,
Сўзимни олдилар тафаккур дедим,
Лекин, ишончимни қўйдаи сўйдилар.

Бугун ноним талаш, номим ҳам талаш,
Ҳатто ўйлаб турган оним ҳам талаш,
Баъзан шеърларим ҳам бўлса хомталаш,
Овозсиз ўқлардан баррим ўйилди.

Дилбар бўлмоқ осон фақат айтгани,
Энди ўлим керак ортга қайтгани,
Қани даврага чиқ йиқар пайт кани,
Дўстим яшамоқлик бунда ўйиндир.

НОМАРДГА

Меҳр тилаб келса бир кун қошингга,
Шерик бўлиб олар еган ошингга,
Сабабкор бўлади тўккан ёшингга,
Ишонмагин, дўстим, сира номардга.

У келса кулдайн эгилиб келар,
Тупроқдай пойингга тўкилиб келар.
Дил кулфи ечилиб, сўкилиб келар.
Ишонмагин, дўстим, сира номардга.

Имон нима билмас, йўқ эътиқоди,
Имкон топса кўзга чўпин тикади,
Ҳар лаҳзада сени сотмоққа кодир,
Ишонмагин, дўстим, сира номардга.

Манфаати учун қат-қатланади,
Нариги дунёга ҳам отланади,
Сенга тухмат қилиб роҳатланади,
Ишонмагин, дўстим, сира номардга.

Зарурат деб кечар амма-холадан,
Дор ясашни билар ҳатто толадан,
Эримас тош кўнгли мунгли ноладан,
Ишонмагин, дўстим, сира номардга.

МУҲАББАТ СЕҲРИ

Дилбарим, дилбарим деган сас келди,
Киприкда титраган ёшга айландим.
Садоқат хижронга бугун бас келди,
Муҳаббат сеҳрига яна бойландим.

ПОСБОНИМ

Сени осмон билиб паст бўлдим ўзим,
Ишқнинг қаршисида маст бўлдим ўзим,
Душманингни кўрсам қасд бўлдим ўзим,
Ўла-ўлгунича севар посбоним.

Кўнгилни ўзингга бергум омонат,
Унга қасд қилмасму, бир кун хиёнат.

Изимизда ҳасад бўлди тумонат,
Ўла-ўлгунича севар посбоним.

Осмонда ой десанг юлдуз яқиним,
Бағри куйган қуёш кундуз яқиним,
Синиқ юрагимда чаққан чақиним,
Ўла-ўлгунича севар посбоним.

Қисқариб боради узун тунларим,
Ҳузурингда яна узун тилларим,
Севгига айланиб борар хунларим,
Ўла-ўлгунича севар посбоним.

СЕНИНГ ТУФАЙЛИ

Девонавор юриб хаёлга ботма,
Севмасми деб минг хил хаёлга ботма,
Шунчаки бўлса ҳам аёлга боқма,
Хиромон юришим сенинг туфайли.

Ўлди десалар ҳам келсанг тирикман,
Сўлди десалар ҳам учар кийикман,
Меҳринг оғушида даврон сурибман,
Ал-омон юришим сенинг туфайли.

Ёзу кузларимни бировга берма,
Узун қишларимни яловга берма,
Хатто хаёлимни бировга берма,
Хар замон кулишим сенинг туфайли.

Ойларга алишма бир фурсатимни,
Кунларга алишма бир суҳбатимни,
Ҳижронга алишма мухаббатимни,
Ойдайн тўлишим сенинг туфайли.

БИР ҚОШИҚ ҚОНИМДАН

Тиконидан бездим ўша озорни,
Кўрмакка тоқат йўқ эски бозорни,
Ҳукминг қачон бекор қилади дорни.
Бир қошиқ қонимдан қачон кечасан?

Ёвлар аралашса дўст ҳам айрилар,
Ғийбат кўчасида соғ ҳам тайрилар,

Муҳаббат пўлатмас, қанот қайрилар,
Бир қошиқ қонимдан қачон кечасан?

Йиллар аралашди, гувоҳ бўлди ой,
Менинг кўнглим бўлиб йиғлаб борар сой,
Покиза ишқимдан чаманда чирой,
Бир қошиқ қонимдан қачон кечасан?

Менинг сендан ўзга айтар розим йўк,
Дилда сендан ўзга чалар созим йўк,
Дарёйимда ўзга учар розим йўк,
Бир қошиқ қонимдан қачон кечасан?

Гуноҳим — севганим, ошиқ бўлганим,
Гуноҳим — қаршингда ойдай тўлганим,
Гуноҳим — бўлмасанг гулдай сўлганим,
Бир қошиқ қонимдан қачон кечасан?

ҚИШ БИЛАН ХАЙРЛАШУВ

Хайр энди кечиккан қорлар,
Умримизнинг яна бир киши.
Остонада турар ифрлар,
Остонада баҳор олқиши.

Хайр энди қаҳратонларим,
Мен дилдираб совқотиб бўлдим.
Соғинчларим қаҳрамонларим,
Ҳижрон дардин ҳам тотиб бўлдим.

Хайр энди изғирин еллар,
Шу лаҳзада айтингиз видо.
Лабин тишлаб турибди гуллар,
Гўзалликка бўлингиз фидо.

Хайр энди қора қарғалар,
Биз қутяпмиз кўклам чоғини.
Соғинди-ку гўзал Фарғона,
Турналарнинг арғимчоғини.

ТУҲМАТ ТОШИ

Менга отган тошларинг,
Бир кун сенга қайтади.
Беркитсанг кўз ёшларинг,
Қизинг йиғлаб айтади.

Менинг кўнглим дунёдаги
Зардобларнинг тафти
Ултрафиолет, бафти сингафти,
Ултрафиолетда кайфли.

(1999)

шўнамадан

“ОЖУАН ФАРЗ”

ОҚҚАН ДАРЁ

Менинг кўнглим оққан дарё,
Сени минг бор кечирган.
Тоғларга ҳам ёкқан дарё,
Гулларга сув ичирган.

Менинг кўнглим синиб-синиб,
Алдовингга кўндилар.
Кўз ёшларим шимиб-шимиб,
Сен кулганда кулдилар.

Менинг кўнглим дунёдаги,
Ғарибларнинг ғариби.
Титрайвериб барг сингари,
Йўлларингда қариди.

Менинг кўнглим адашган қул,
Йўлларингни супурган.
Қафас ичра сарғайган гул,
Соринчингни уфурган.

Менинг кўнглим оққан дарё,
Сени минг бор кечирган.
Тошлар баррин ёкқан дарё,
Ишқ майини ичирган.

СЎЗИНГИЗДА НЕГА ХАВОТИР?

Сўзингизда нега хавотир,
Кўзингизда қўркинч намоён.
Сизни енгди қайси бир ботир,
Ё елкангиз ерга берди ён.

Мунча забун, ғариб ҳолингиз,
Сизни енгди қайси муҳолиф.
Мусодара бўлди молингиз,
Сиздан ўтди қайси хатолиғ.

Бошингизни тутинг мардона,
Кўтарилган қилич тияига.
Душманлардан ўтинг мардона,
Зарба бериб суянчигига.

Ўзингизни тутинг бир йўла,
Кўркувлардан бўлингиз йироқ.
Кўркув билан яшашдан кўра,
Уни енгиб ўлган яхшироқ.

ДЎСТ

Дўст дегани удир, дунёси расво,
Ғийбату бўхтоннинг асли уяси.
Хохлаган пайтида кўради раво,
Дўстининг юзига қозон қуясин.

Дўст дегани гар шу бўлсами наҳот,
Тўлдиран йўлдошин паймонасини,
Мактаниш бобида шердай шижоат,
Ёмонлашин қўймас дугонасини.

У дўст эмас расво, радди-маърака.
Ўзга жон, жон эмас унинг жонидан.
У билан юрганлар топмас барака,
Ёвузлик оқади унинг қонидан.

ХИЁНАТ ҚИЛМАГАН

Хиёнат қилмаган ким қолди ўзи,
Ким болта кўтариб турар билдирмай.
Қайсидир нишонга урганда сўзим,
Ким чидаб туради мени синдирмай.

Аммо синмоқ сўзи мен учун ордир,
Худо деган қулга омад бўлган ёр.
Ҳар қора тунимнинг эртаси бордир,
Бу узун қишимнинг этаги баҳор.

Умри ҳазонликда юрибман омон,
Отилган тошлардан каттиқроқ бошим.

Бир замон келади, келар бир замон,
Булутолари кесиб порлар қуёшим.

КЙДИМ

Кийдим фасл либосларини,
Қувончларни кучиб ҳар наҳор.
Қуёш тўқди сийму зарини,
Қўнгил берди менга гул баҳор.

Ки йўқотиб, ҳаловатимни,
Олов қалбга бўлдим ишқибоз.
Бошдан сочиб ҳароратини,
Юрагимда оловланди ёз.

Дастурхонин ёзди бекам куз,
Тутди шарбат меваларини.
Унга боқиб тўймас эди кўз,
Тинглаб ишқий шеваларини.

Учта фасл жуда тез ўтди,
Улгурмади барин айтгани.
Узун киш жим ўзини тутди,
Айтмас менга қачон қайтганин.

ЎҒЛОНИМ

*Онанинг қўнгли болада,
Боланинг қўнгли далада.*

Битта ўйинингга гапим олмассан,
Ўзинг билганингдан сира қолмайсан.
Ўру кирда юриб яна толмайсан,
Қўнгли даладаги ботир ўғлоним.

Қилиғинг қурсин-ей, қиз бўл демайман,
Душманинг қошида тиз бўл демайман.
Нодонлик йўлида тиз бўл демайман,
Қўнгли даладаги ботир ўғлоним.

Бу кўҳна дунёда минг хил ирим бор,
Сен ҳали билмаган айтар сирим бор.

Имом ота деган улур пирим бор,
Кўнгли даладаги ботир ўғлоним.

Эл бўлган одамга эл бўлгин дейман,
Кўзи ёшли бўлса сел бўлгин дейман.
Феъли торларга кенгфеъл бўлгин дейман,
Кўнгли даладаги ботир ўғлоним.

Сийму зарлар ўзинг, унга хушим йўқ,
Осмонимда учгин, бошқа қушим йўқ.
Сендан ўзга ғамим, ўзга тушим йўқ,
Кўнгли даладаги ботир ўғлоним.

Тонгда дуо қилай, тирагим бўлгин,
Сен ўтсам ургувчи юрагим бўлгин.
Эрта-кеч Ватанга керагим бўлгин,
Кўнгли даладаги ботир ўғлоним.

БАРЧИН ТИЛАГИ

Урхо, деса отлар кишнаб,
Қиз туради лабин тишлаб.
Йиғит турма жилов ушлаб,
Оқ йўл сенга шохсуворим.

Туёридан ўт чақнаган,
Кўзларидан ел чатнаган.
Остонадан ёв хатлаган,
Оқ йўл сенга шохсуворим.

Толесиз деб менга боқма,
Бўлар-бўлмас йўлга чопма.
Худ-бехудга ёйинг отма,
Оқ йўл сенга шохсуворим.

Карвон ўтса изи қолар,
Ё ўрилдир, кизи қолар.
Шох синса илдизи қолар,
Оқ йўл сенга шохсуворим.

Бўйнимдаги бўйтуморим,
Ўғлинг ёзар бор хуморим.

Адашмасин бойчиборинг,
Оқ йўл сенга шоҳсуворим.

Худо менга тўзим берсин,
Кайтиб яна ўзинг берсин.
Элга ошу тузинг берсин,
Оқ йўл сенга шоҳсуворим.

МАЙРАЖОН

Куйла жоним, куйла Майра,
Буюк Турон додини.
Бўзтўрғайдай бўзлаб сайра,
Озоданинг ёдини.

Қўбизингнинг попуклари,
Кун нурига белансин.
Оқинлар ҳам ошиқ бўлиб,
Ойлар сенга элансин.

Сен қозоққа эрка қизсан,
Қирғизларнинг келини.
Иссиқкўлда сен юлдузсан,
Сингли ўзбек элининг.

Ҳай, Майражон кўйлакларинг,
Мунча гўзал қирмизи.
Давраларга бўйлашларинг,
Маст килади — қимизми?

Қўбизингнинг попуклари,
Кун нурига белансин.
Оқинлар ҳам ошиқ бўлиб,
Ойлар сенга элансин.

Белни бойла бўй-бўйласанг,
Бўйинга шеър битаман.
Айтишувда сен енгмасанг,
Мағлуб бўлиб кетаман.

ХОРАЗМГА МАКТУБЛАР

(Туркумдан)

Миноралар осмон узра санчилиб,
Туришинда сирли-сирли ҳикмат бор.
Гўрўғлибек олиб келинг синчини,
Бу гўшанинг отларинда қанот бор.

Гиламида баҳор сақлаб қолар жон,
Бунинг сирин айтинг, Уллибибижон.

Шоҳ Ферузнинг саройида гангидим,
Бунда ерни боссанг ер ҳам виқорли.
Қизлар чечан, аёллари нега "дим",
Йигитлари кўрсроқ, лекин кўп орли.

Кўнгил йиғлар кўшиқ айтса Комилжон,
Бунинг сирин айтинг, Уллибибижон.

Буюкликни қилаверар хикоя,
Қадим Хива кўчасинда гужумлар.
Ватанини қилиб турар химоя,
Ичон қалъа ичиндаги устунлар.

Бунда ҳар бир тош ҳам сўраб турар жон.
Бунинг сирин айтинг, Уллибибижон.

ЮСУФ ҲАМАДОНИЙ ЗИЁРАТГОҲИДА

Ташқарида қолган фиску фужурлар,
Дуолар ўқилур бунда ботиниб.
Ёнларида бўшаб қолган хуржунлар,
Сиғинганда кўринг аёл зотини.

Кўзларида тўла армонлари бор,
Ерни ўпаётган гўзал аёлнинг.
Давоси йўқ дарди, оҳ-зорлари бор.
Ялангоёқ юрган ўшал аёлнинг.

Бунда баробардир хоҳи кекса, ёш,
Ҳамманинг дилида дарду фироғи.

Хатто тўхтаб қолар кўкдаги куёш,
Тирноққа зор аёл берса сўроғин.

Умрлик хатога оҳлар уради,
Шу бугун сўралиб гуноҳи азим.
Хамма учун шифо излаб туради,
Пешонаси шўрга ботган Хоразм.

МУАЛЛИМА ҚАСИДАСИ

Сиз сўзлаган лаҳза ўттиз жуфт кўз ром,
Илму толибларга берасиз ором.
Сизга таъзим, Сизга яна эҳтиром,
Ўзбегимнинг доно муаллимаси.

Тиник туйғуларга тиниклик солган,
Ёза-ёза баъзан кўллари толган,
Болалар кўнглига йўл топа олган,
Ўзбегимнинг доно муаллимаси.

Қирк беш дақиқа сирин ким билар,
Сочингиз оқию ажинлар улар,
Болалар бағрига тушган туйғулар,
Ўзбегимнинг доно муаллимаси.

Шодликлар кўп, кўпки саноғи йўқдир,
Сиз берган меҳрнинг адоғи йўқдир.
Сиз каби илмнинг фидоси йўқдир,
Ўзбегимнинг доно муаллимаси.

Синфхоналар тўлиб, тўлиб боради,
Унда гўё сузиб, сузиб боради,
Сўзларидан гуллар тузиб боради,
Ўзбегимнинг доно муаллимаси.

Сизга ярашади ўша соддалик,
Айтган сўзларингиз хўп ифодалик,
Сизга мерос эрур вафозодалик,
Ўзбегимнинг доно муаллимаси.

Юраги кенг, кўнгли зиёга тўла,
Мактаб саодати унинг бир йўла,

Умри ўтаётир шогирдин қўллаб,
Ўзбегимнинг доно муаллимаси.

Ҳосил бераверсин эккан донингиз,
Лукман ҳалолдир еган нонингиз,
Бут бўлсин доимо, бут имонингиз,
Ўзбегимнинг доно муаллимаси.

Сиз сўзлаган чорда Сизга ҳамма ром,
Илму толибларга берасиз ором,
Сизга таъзим, Сизга яна эҳтиром,
Ўзбегимнинг доно муаллимаси.

ТАДБИРКОР АЁЛ ҚАСИДАСИ

(Ҳазил)

Тадбирингиз қилни қирк ёрмаган кун,
Қошингизда бир бек дил ёрмаган кун,
Ҳотам омад тилаб бир бормаган кун,
Кун-кун бўлмас асли, юртим бекачи.

Тадбиркорлик асли эркакнинг иши,
Савдода сарбонлик сергакнинг иши,
Ўтмас бўлиб қолди ё эрнинг тиши,
Тадбир чопонини кийган бекачим.

Жаҳон бозорлари Сиз билан тўла,
Бозори касодлик билманг бир йўла,
Оллоҳ ҳам безовта аёлни қўллар,
Бозорлардан эрта қайтманг, бекачим.

Қумурсқа тинади, қуш ҳам тинади,
Сиз тинмайсиз буни ҳамма билади.
Қачон кўзингизга уйқу инади,
Лабингизда ишқий байтми, бекачим.

Эркаклар қойил бўлиб изн беради,
Минган арғумовин тизин беради,
Белида қуввати, кўзин беради,
Мисқол пари қувват берсин бекачим.

Аёл макрин дерлар қирк эшакка юк,
Юксиз қарвон қачон бўлибди буюк,

Сизнинг ортингиздан юрарлар суйиб,
Сал бепарво бўлинг, айёр бекачим.

Тошдан тошга сакраб туради жайрон,
Беклар ип эшолмай ўтишар хайрон,
Булбулни лол этиб бўласиз бийрон,
Бировга сирингиз айтманг, бекачим.

Тошбақада келса Алпомиш келбат,
Сизга раво Фирот, Бойчибор албат,
Жиловни ушламай туришлик қалат,
Карвонингдан қолма эрка бекачим.

Машина рулини берган акалар,
Сиз ўтган йўлларда айтар аттанглар,
Дуога қўл очар ёшу катталар,
Бу тақдири азал асли бекачим.

Тўмарисдек шиддат ёр бўлар энди,
Қурбонжон додхолар бор бўлар энди,
Барчиним деб кимлар зор бўлар энди,
Ҳийласи қирқ эшак, доно бекачим!

ШИФОКОРЛАРГА

Шифокор кўп бу кенг дунёи дунда,
Дунёнинг дардига шифо ахтарган.
Сизга омад тилаб шу ёруғ кунда,
Сизнинг дўст-ёрингиз элга мақтаган.

Ётмиш икки томир ичра юрган қон,
Гупирмаса сизга келамиз нолиб.
Агар нафратлардан юракда вулқон,
Сизга югурамиз дардимиз олиб.

Бойми, бадавлатми, шухратли, шонли,
Ё бечора турар соғлигин тилаб.
Беморларнинг бўлмас яхши-ёмони,
Сиз турасиз соғлик хирожин тўлаб.

Дунё бешиклари тебраниб турсин,
Кам бўлишдан асранг бола қонини.

Қаршингизда бемор ишониб турсин,
Сизга тутганича ширин жонини.

Сизга даво излаб келиши тайин,
Қўйнида асрагач бор морларини.
Даволаш оирдир, тузатиш кийин,
Йигирманчи аср беморларини.

Сиз ҳамиша бирдай соғломлик тараф,
Айланасиз Ватан ифтихорига.
Доим ҳамроҳ бўлсин, Буюк бир шараф,
Эли соғлом юртнинг шифокорига!

НАВРЎЗ ТАБРИГИ

Баҳорларни шошириб қўйган,
Сумалакни хидига тўйган.
Ялпизларга бошини қўйган,
Ёшлик байрам муборак бўлсин.

Давраларнинг жўшқинлиги Сиз,
Доноларнинг топқирлиги Сиз,
Дарёларнинг шошқинлиги Сиз,
Ёшлик байрам муборак бўлсин.

Ҳар юракнинг туганмас охи.
Тушимизга киргувчи гоҳи.
Муҳаббатнинг армон паноҳи,
Севгим байрам муборак бўлсин.

Дунё сирли сандик бўлса гар,
Қирқ калити Сизга бўлгай ёр,
Сизни ташлаб кетмагай баҳор,
Ёшлар байрам муборак бўлсин.

БИЗНИНГ ВАТАНДА

Кафтингизда ичинг сувлари тоза,
Нориннинг авжидан кетган овоза,
У ўтган ҳовлилар гулзор озода,
Дарёлар оқади бизнинг Ватанда.

Хатто кишлоғи ҳам шаҳарга ўхшар,
Бувдой нонин таъми асалга ўхшар,
Келгувчи меҳмонга маҳталга ўхшар,
Меҳмоннавозликлар бизнинг Ватанда.

Гулларин таърифин айтсам тонг отар,
Булбул овозлари элни уйғотар,
Баланд тоғларида ой, қуёш ботар,
Жаннатнинг макони бизнинг Ватанда.

Бу юртнинг қизлари моҳтоб бўлади,
Аёлининг юзи офтоб бўлади.
Момосининг сўзи китоб бўлади,
Зукколар яшайди бизнинг Ватанда.

Хунаромандлар ҳар кун атлас тўқийди,
Бола ой нурида китоб ўқийди.
Ҳабиб Саъдуллалар шеърлар тўқийди,
Машраблар тувилган бизнинг Ватанда.

ОЛИС-ОЛИСЛАРДАН

Олис-олислардан қилдим қўнғирок,
Олис йиллар ичра Сизни соғиниб.
Гулдай нозиклигим англадим бироқ,
Елҳамда қўтардим соғинч тоғини.

Англадим бегона менинг руҳимга,
Хатто Сиздан ўзга ҳаёл ҳам ҳаргиз.
Ҳар кун ўқ отилар, оҳ ғуруримга,
Мени асраб турар Сизнинг ёдингиз.

Минг бир китоб эрур ишқу сеҳрингиз,
Уларнинг ўлчови асли илкимдир.
Сизнинг соғинчингиз, Сизнинг меҳрингиз,
Дилимда асраган тенгсиз мулкимдир.

ЭЪТИРОФ

Менким ҳасадгўймас, ҳавасманд бир зот,
Гўзаллик қошига солмагайман от.
Тушимда талашар ҳар кун паризод.
Парилардан қолган кўҳна таровин.

Тўлқинлар авжини қиламан ялла,
Дунёни кучоклаб айтаман алла.
Юракда борини тўкиб баралла,
Дарёси бор элнинг ўзим қароғи.

Улкан шаҳарлардан учиб келганман,
Илҳом дарёсини кечиб келганман,
Тилла ковушларни ечиб келганман,
Аслзодаларнинг ялангоёғи.

Ҳисобдонлар дўстим, ҳисобсиз ўзим,
Ҳижобдонлар дўстим, ҳижобсиз ўзим.
Хитобдонлар дўстим, хитобсиз ўзим,
Наманган қизларин девонароғи.

Оёғим бошласа бошим кетади,
Тошкентни соринсам лошим кетади.
Ғар етмаса кўзим ёши етади,
Менким—муҳаббатнинг шўх қўнғироғи.

КОТИБА ТАНЛАШ

(Ҳаваскор раҳбарлар ўқисин)

Агар тегса амал курсиси,
Ясатишдан бошламоқ керак.
Мўлтонироқ, айёр кулгувчи,
Котибани танламоқ керак.

"Иссиқ совук", "дам"лар урдириб,
Сизга тутар еяр нонини.
"Дом" ўрнида уйлар қурдириб,
Ҳар кун тутар Сизга жонини.

Кўримсизроқ бўлгани яхши,
Тушавермас ҳамма нигоҳлар.
Эри йўғи ҳаётнинг нақши,
Гувоҳсизроқ бўлар гуноҳлар.

Камаяди қўнғироқлар ҳам,
Хотинингиз қолади тинчиб.
Қаймоклашар ўтувчи ҳар дам,
Сиз борасиз ҳаммадан кечиб.

Бола белда, хотин йўлда-ку,
Котибангиз бўлса киройи.
Мухр, имзо нкки қўлда-ку,
Ҳаёт қандай гўзал, чиройли.

Раҳмат дейсиз одамларга ҳам,
Тўхтаб қолди ҳозир "миш-миш"и.
Худоёрхон келиб қолса ҳам,
"Йўқотасиз" бўлса "қилмиши".

УЧҚЎРҒОНДАН КЎРАСАН

*Қадим замонда Норин соҳилида бир кампир
йели билан эшакда сайр қилиб кетаётиб, дарёга
тушиб кетибди. Бола энамни бер, деб дарёга бўзлаб
турганида, бир доно ўтқинчи тўхтаб, шундай деб
турган экан:*

Кел, қулоқ тут жоним болам,
Тўхта, бир зум йиғлама,
Тов-тошларни тутди ноланг,
Юрак-бағрим тиглама.

Турган жойинг баланд тоғдир,
Осмон сенга кўп яқин.
Дарё тушган жойлар бовдир,
Боя тарафлар кўп салқин.

Ўзанига сирмай дарё,
Пастга кетиб боради.
Бош-кетини йиғмай дарё,
Боялар кечиб боради.

Шул дарёнинг соҳилида,
Гўзал Бояи Эрам бор.
Норин бўйлаб яшнаб ётар,
Учқўрғондай бир диёр.

Ёйилади ул дарё азим,
Учқўрғонга етганда.
Ўша ёқда айтасан арзинг,
Энанг оқиб кетгандир.

Отам — Мулла Ҳайдар
Муҳаммадали ўғли

Онам — Эътиборхон
Нишонбой қизи

Онажоним қариндошлар билан дам олишда.
«Ниҳол» санаторийси. Учқўрғон. 2001 йил.

Лермонтов қабри ёнида.
Пятигорск. 1982 йил.

Навоий ҳайкали ёнида шоира Баҳор
Холбекова билан. 1981 йил.

Талабалик олтин даврим. Наманган. 1975 йил.

Наманганда ижодкорлар даврасида. 1997 йил.

Укам Маҳмуджон ҳардам
суянчим. Москва. 1980 йил.

Рица қўлида. Сочи. 1982 йил.

Турмуш ўртоғим Фуломжон ака,
Улугбек ва Дилором.

Устозим Анатолий Сафронов билан ижодкорлар анжуманида.
Москва. 1979 йил.

Дилафрӯзим доим хаёлим...

Болаларим Дилором, Улугбек, Азиза, Дилафрӯз ва Шохруҳ.

Покистонлик дугоналар даврасида
Наманган 2003 йил.

Ҳассос олим, устозим Азиз Қажумов билан Чустда. 2005 йил

Устозларим Ойдин Ҳожиева ва Олмос опа билан.

Чортоқдаги учрашувда.

Бунда йирлаб турмагин сен,
Куйи томон юрасан.
Энди болам, энангни сен,
Учкўрғондан кўрасан!

НАМАНГАН БУ — ГУЛНИНГ КОНИДИР

Наманган бу — гулнинг конидир,
Ҳар тонг гулга либос бичади.
Булбулларнинг қайноқ конидир,
Бунда гул ҳам меҳр ичади.

Наманган бу — келинчак гўзал,
Кўрганлар ҳам келаверади.
Шоирлари ташлаб кетса ҳам,
Шоир туғиб бераверади.

НАМАНГАНИМНИ

Менинг учун тенгсиз бир диёр,
Жўш уради Норин дарёси.
Соғинчим ҳам, меҳрим ҳам бисёр,
Куйлай бўлиб булбулигўёси
Гуллар юртим Наманганимни.

Яйраб жўшиб келганда баҳор,
Гул хидига тўлса чаманлар.
Ёдга олса бизни ҳар наҳор,
Ул чаманда қоши камонлар,
Севиб яшай Наманганимни.

Куйларимга тўлар тор-тоши,
Балкиб кетар яна далалар.
Эркалайди кўклам қуёши,
Сойлар эса тўкиб яллалар —
Куйлаб оқар Наманганимни,
Бағри баҳор Наманганимни!

ЁР ҲАСРАТИ

Мамлакат опанинг айтганлари

Узукларим бармоғимни
Қисаяпти дадаси.
Қайси мушук қаймоғимни
Ичаяпти дадаси?

Тоқатим йўқ биласиз-ку,
Унча шивир-шивирга.
Сизга айтсам куласиз-ку,
Юрак чалар сибизга.

Болалар деб югурибман,
Гапларим қолиб чала.
Пахта деб оҳлар урибман,
Индамабсиз ҳар гал-а.

Мана тўлиб кетди ахир,
Пахтанинг планлари.
Кўнгилларни тўлдирадир,
Ғолиблик ўланлари.

Йўлдошим деб қувонганман,
Яхшингизни ошириб.
Паноҳим деб суянганман,
Умр ўтар шошириб.

Энди билсам иккимизга,
“Дом” ҳам бўлиб қолди тор.
Тошбулоқнинг бўйларида,
Чалиб берасиз дутор.

Бола меҳри бир тарафда,
Бир тарафда ишқ ва хат.
Сиз деб куймоқ зўр шарафдир,
Баридан зўр мухаббат.

Эллик ёш ҳам асли ёшлик,
Десам кулманг ҳолимга.
Оллоҳ шунча ёшлик берсин,
Сиз ҳаваскор чолимга!

"ВАТАН СУЗИ"

тўғламидан

(2002)

Ватан сузи бисмиллоҳим,
Ўнинисиз бир ишим битмас.
Ўси з дилга тўғур оҳим,
Ўнинисиз бир куним ўтмас.

Ўзгани тарбият айламоқ учун,
Ўзингни саркарда сайламоқ учун,
Ҳар ерда булбулдай сайрамоқ учун,
Отанг тиригида дуосини ол.

Оға деб ўтинма баланд-пастларга,
Йўлдош деб ўкинма ҳар хил касларга,
Чўкаётган одам зордир ҳасларга,
Осилишни тўхтат ўтганга алҳол.

Суянган товларинг нурайдир бир кун,
Ўлтирган курсинг ҳам қулайдир бир кун.
Яратган гуноҳинг сўрайдир бир кун,
Келажакни ўйлаб сен сургин ҳаёл.

Ўзингни эр билсанг, ўзгани шер бил,
Одамлар сен ҳақда не дейди бир бил,
Қарқуноқ куйига зор эмас булбул,
Номард эркаклардан аълодир аёл.

Отамнинг ёлғизи, ягона қизман,
Онамга эрта-кеч, мен кўрар кўзман,
Момоларим айтган ялама тузман,
Ёвдан ёд қиладур яхшиликларим.

Менинг синглим дилни яйратган баҳор,
Булбулларни шодон сайратган наҳор,
Билсанг суянчим зўр, суянчим қаҳҳор,
Унга дод қиладур яхшиликларим.

Субҳи саболарга саломларим бор,
Одамларга ёққан каломларим бор.
Билмам менда кимнинг аламлари бор,
Барин ёд қиладур яхшиликларим.

Гар осмон ҳам сенинг қўлингда бўлса,
Қалб ҳам пиёладай қўлингда бўлса,
Гардун салобати сўлингда бўлса,
Ташла, бут киладур яхшиликларим.

Сийму зарлар менга шунчаки ўйин,
Бой бўлсанг боқавер далада қўйинг,
Барибир етмайди бўйимга-бўйинг,
Сени мот киладур яхшиликларим.

Мен бошимни эгсам осмон йиғлади,
Ерни боссам ер ҳам ҳайрон йиғлади,
Дарёлар тўлғониб бийрон йиғлади,
Тухмат тошларини отган чоғингда.

Суяксиз тилингни тошга менгзадим,
Ҳам хиссиз дилингни тошга менгзадим,
Бу лоқайд элимини лошга менгзадим,
Тухмат тошларини отган чоғингда.

Бу ўт — вулқонданмас додимдан чиқди,
Бу ўч — аёл деган зотимдан чиқди,
Ёлғизгина қизинг ёдингдан чиқди,
Тухмат тошларини отган чоғингда.

Отган тошларингдан баррим қонади,
Бу холга ишонган дўст ҳам тонади,
Ўчган чироқларим қачон ёнади,
Сени қарғамасдан худога солдим.

Паст эркакка тенглашсам бўлмас,
Нодон курашчисан беллашсам бўлмас,
Сенинг пастлигинг бор, бўйлашсам бўлмас,
Сени қарғамасдан худога солдим.

Уйқусизлик тотган кечалар ҳаққи,
Кўз ёшимга ботган кўчалар ҳаққи,
Қон бўлиб силкиган ўчларим ҳаққи,
Мен сени ёп-ёлғиз худога солдим.

БИЛМАМ

Билмам қачон келар баҳорим, ёзим,
Қиш фасли унутдинг, кутдим хатингни.
Мен бугун дилимни қишларга ёздим.
Музлаган дарахтга айтдим гапимни.

Бу қиш ҳамма сунъий яшайверади,
Бир-бирини алдаб қимлар хотиржам.
Учраган ошини ошайверади,
Мен баридан бешиб, бешиб кетаман.

Қўм-қўқ майсаларим бошингни кўтар,
Ўзга юртга кетган қушларим қайтинг,
Бу дунёдан мендай бўзлаб қим ўтар,
Менинг аҳволимни дўстларга айтинг...

МЕНИНГ ЮРАГИМДА

Менинг юрагимда қонлар изи бор,
Изъиринда қолган қорлар изи бор,
Узилиб кетган ул торлар изи бор,
Сен қайларда қолдинг бевафо баҳор?

Менинг юрагимда қунлар изи бор,
Айтсам адо бўлмас қунлар изи бор,
Мени зада қилган тунлар изи бор,
Сен қайларда қолдинг бевафо баҳор?

Менинг юрагимда сўзлар изи бор,
Босган тупроғимда кўзлар изи бор,
Баҳорлар ўрнида қушлар изи бор,
Сен қачон келасан бевафо баҳор?

МУҲАББАТ ЭРТАГИН

Муҳаббат эртагин айтади ўтмиш,
Китоблар ёзилган, қўшиқ битилган.
Неча даҳолар ҳам шу дард-ла кетмиш,
Ишқ кўйида минг хил оғу ичилган.

Муҳаббат дардига даво тополмай,
Олиму фозиллар ушлар бошини.

Яна ишк дардина ичиб гўё май,
Кимдир тўкаяпти кўзин ёшини.

ҚЎЯЙ ДЕСАМ

Қўяй десам жонимда жой йўк,
Кўкка боксам осмонда ой йўк,
Тўлиб оққан бирорта сой йўк,
Мендайларга кун қолмадими?

Бош қўйгани остонаси йўк,
Келарингнинг нишонаси йўк,
Ё Дилбарнинг пешонаси йўк,
Куйганларга кун қолмадими?

Қирқта жоним бирма-бир чиқди,
Юрагимдан оловлар чиқди,
Бу дард мени барибир йиқди,
Беморларга кун қолмадими?

Кўнгилсизлик кўчаси сағир,
Мени адо қилади бағир,
Борар йўлим нахот ёнбағир,
Хайронларга кун қолмадими?

Қирк кунда қирқ пичоқ санчилди,
Майсаларни бўйи янчилди,
Хиёнатнинг қўли ечилди,
Муҳаббатга кун қолмадими?

ХИЖРОНЗАДА КЎНГЛИМ

Хижронзада кўнглим, хижронга тўйди,
Айрилиқни тиги бағримни ўйди,
Энди мен ҳеч кимни соғинмай қўйдим,
Юрагим энди мен сени асрайман.

Қайдан олиб берай тушнинг тинчини,
Қушнинг уйқусини, қуш илинжини,
Жонини асрамай баттол элчини,
Ғолиблик давронин бир дам сўргайман.

Синди кўнглим, унинг сингани аниқ,
Кўчасидан қайта ўтмасман ёниб,
Сўрасалар ундан кетгайман тониб,
Юрагим қаршингда баргдай титрайман.

Соғинчимдан айри жони омоним,
Энди бегонадир яхши ёмоним,
Юзимни бургайман кўрган замоним,
Ўзимнинг ҳолимни ўзим билгайман.

Қарғиш айланадир тилим учинда,
Соғинчлар сизмайдир дилим ичинда,
Ёғийлар турадир қалам учинда,
Ўзимнинг ҳолимга ўзим кулгайман.

МЕНИНГ ЖОНИМ

Менинг жоним, кўрар кўзим шу,
Яширинча таққан зарларим.
Сал шивирлаб айтар сўзим шу,
Жонимдан жон ясар заргарим.

Ишк кўйида телбавор эдим,
У ақлимни киргизиб кўйди.
Юрагимни қўлига бердим,
У барини бирма-бир ўйди.

Менинг жоним қирқта десам,
У қўлига олар пичоғин.
Тирикликни ғамини есам,
Майли очсин ўлим кучоғин.

ЙЎЛНИНГ

Йўлнинг баланд-пастидан тўйдим,
Гумонларнинг дастидан тўйдим,
Оҳ, бировнинг хастидан тўйдим,
Кўнглингизда нима бор, айтнинг.

Бу умрнинг баҳори ғамнок,
Оппоқ тонгли наҳори камрок.

Оққушларим бўлганда ҳалок,
Дафтарларда йиғлайди байтим.

Адо қилди ўтида фироқ,
Ҳеч ичимда ёнмайди чирок,
Бағрим бўлиб кетди қизғалдоқ,
Қайтинг, менинг ёнимга қайтинг...

ОҲ, СЕНДАН АЙРИЛИШ

Оҳ, сендан айрилиш шунчалар қийин,
Юрагимни қўрқув, ҳадик қучади.
Мен томон қайрилиш шунчалар қийин,
Қоп-қора сочимга оқлар тушади.

Менинг холим хароб, дил кўзим сўқир,
Кетиблар бораман ортимга қайтмай.
Кимдир мухаббатдан сафсата ўқир,
Қулоғим беркитдим ҳеч кимга айтмай.

Бир ховуч сувчалик кадри йўқ бўлдим,
Тенгсизлар ичида сени топмагач.
Соғинчнинг кўксига теккан ўқ бўлдим,
Айру ашикларин қайта ёлмагач.

ДЕМАК, МЕНИ УНУТИШ ОСОН

Демак, мени унутиш осон,
Унутилдинг деганлари ҳақ.
Демак, менга кўп йироқ осмон,
Мени ҳеч ким қутмайди илҳақ.

Келмас бўлиб кетишим мумкин,
Изларимдан ҳеч ким тўкмас ёш.
Тонгда илк бор кўрмоқлик учун,
Зарларини тўкмайди қуёш.

Йўлларимда очилмас гуллар,
Юрагимда оқмайди дарё.
Менсиз ўтар ой, туну кунлар,
Мулзам турар кўнгилсиз дунё.

ХОТИРАМ ЧАРЧАДИ

Хотирам чарчади сени эслашдан,
Унутмоқнинг борми сира имкони?
Нега чарчамайман сени излашдан,
Кўксимга санчилиб ҳажр тикони?

Музлик диёрида ухлайсан тоғим,
Айрилиқни маҳкам бағрингга босиб.
Сенсиз яшнамайди чаманим-боғим,
Тун қачон чекинар олпоқ тонг отиб.

Совуқ туман ичра йўлдан адашдим,
Хавотирга қўйиб ҳар қадамимни.
“Шоҳ” дедим, “Мот” дедим ўйин чалкашди,
Ўйинда ютқаздим сен, ҳамдамимни,

Курашда йиқилган ўйинга тўймас,
Йиқилган курашчи менинг ҳолатим.
Сени унутишга юрагим қўймас,
Аммо эсламоқнинг йўқдир ҳожати.

* * *

Қанотлари қайрилганлар биз бўлсак,
Тирик туриб айрилганлар биз бўлсак,
Йўлларида тайрилганлар биз бўлсак,
Биздан бахтсиз одам борми дунёда?

Бу дунёдан ҳамма бир-бир ўтгайдир,
Кимлар кимнинг ёқасидан тутгайдир,
Кимнинг номи юраклардан ўчгайдир,
Менинг дардим бўлиб борар зиёда.

Ёлғизликнинг азоблари кўп бисёр,
Бахтлиман деб кулса аёл хўп бекор.
Дил кулфини очолмассиз энди ёр,
Етолмайсиз хоҳи оту пиёда.

МЕН БИР ГУЛМАН

Мен бир гулман, соғинчнинг гули,
Саратонда бўлгувчи хазон.
Юрган йўлим айрилиқ йўли,
Учрашмасмиз энди ҳеч қачон.

Бизсиз турар кўчалар хайрон,
Дарё оқар бўлиб сарпора.
Бир ишқ ўйи бугундир вайрон,
Хиёнат шод чалар ногора.

Уфким турар бўлиб бағри қон,
Қуёш ёнар булут ортида.
Орзуларим эди бир жаҳон,
Қолиб кетди душман юртида.

Ёлғоннинг кўравер баҳам,
Кўр қилмайди сени қарғишим.
Кўчамизда бўлганда байрам,
Йўл солмагин бизга дарвишим.

САБР ДЕДИНГ

Сабр дединг, сабрим тугади,
Фиронингни кўзим этар қош.
Баҳор кетди сабрим тугади,
Билсанг агар кўксим тўла ёш.

Хабарчи қуш қаерга учган,
Келтирмасми, саломномани.
Дўст-ёрлар қаерга кўчган,
Ким тинглайди арзу нолани.

Иззатини билмайди хижрон,
Висол умрин қилиб яримта.
Муҳаббат бу — покиза виждон,
Ҳолим кўриб бўлади нимта.

Хиёнатнинг тўнин бичдингми,
Бир умрга қутганим учун,
Қайтмасликка қасам ичдингми,
Бугун кимга ишониш мумкин.

БУ ИЛТИФОТ

Бу илтифот меники эмас,
Йўлингизда ўзни осмадим,
Бугун юрак ҳам Сизни демас,
Сиз томонга қиё боқмадим.

Яшанг энди бўлиб эхтиёт,
Душман менинг томонимдадир.
Дайди ўқдан ўлмоқ энди ёт,
Юраккинам товонимдадир.

У ЎТГАН ЙЎЛЛАРГА

У ўтган йўлларга тупроқ бўлгим бор,
У кирар бовларда гулман интизор,
Кўнглимда яшовчи гўзал ифтихор,
У — сиз ҳаёт рангсиз нетай Хосият?

У — сиз осмон ногоҳ паст бўлиб кетар,
Сайроки қушлар ҳам бош олиб кетар,
У келмас кўчага қачон гул битар,
Қайси томонларга кетай Хосият?

Дарёдан сув ичсам акси кўринар.
Олма узай десам нақши кўринар.
У ҳамма-хаммадан яхши кўринар,
Қандай ишқномани битай Хосият?

Минг бора осилдим ишқ дорларига,
Суяндим бедаво беморларига,
Ишонмайман сира иқрорларига,
Жонни кимга нисор этай Хосият?

ОСМОНДАГИ ОЙНИ

Осмондаги ойнинг доғи бор эди,
Ишқнинг бегард яшил боғи бор эди,
Бу телба дунёда соғим бор эди,
Фақат Сиз биласиз буни дугона.

Бозорларга бориб харидсиз қайтдим,
Бойликларга учмай, бойман деб айтдим,

Ўзимни ҳаммадан бахтли деб айтдим,
Фақат Сиз биласиз буни дугона.

Биз суйган бовларнинг тиконлари кўп,
Бу ишқ йўлини сирли ситамлари кўп,
Хасаднинг минг кўзли тиканлари кўп,
Фақат Сиз биласиз буни дугона.

Ёлғончи дунёга беравериб жон,
Бўйнига таққани энг сохта маржон,
Кўзидаги ёшга чўқар Дилбаржон,
Фақат Сиз биласиз буни дугона.

ЎТТИЗ КУНКИ

Ўттиз кунки сабр-бардошим,
Сизсиз нафас ола бошладим,
Ортиқ чидам бермас бардошим,
Сел-сел бўлди яна ёшларим.

Ўттиз кунки сабр раҳбарим,
Ёлғизликни кўлкаси бўлдим.
Яна сизни унутган сарим,
Айрилиқнинг ўлкаси бўлдим.

Ўттиз кунки сабр йўлдошим,
Орзу мендан узокда эди.
Қарамади менга элдошим,
Юрагимни бўрилар еди.

Ўттиз кунки сабр қуёшим,
Унутгандим ишқ оятини.
Кўксингизга қўйганда бошим,
Сездим ҳайит ҳидоятини...

ХИЁНАТНИНГ ДАРЧАСИ

Хиёнатнинг дарчаси очик,
У барчага туради пешвоз,
Сен югурдинг унга ютокиб,
Дор устида ўйнайсан дорбоа.

Хиёнатнинг дорлари баланд,
Сен ўйнайсан унда балақдим,
Юрагимга ишқ ўтин қилиб,
Ўзим куйиб кулга беландим.

ИТ ҚАВМИДА

Ит қавмида кетган хоиндан ёмон,
Севгининг юзига оёрин босмоқ,
Дўстлар изтироблар, ёнишлар тамом,
Ўзимни хиёнат дорига осмон.

Букун юрагимга кил сирмайди кил,
Томоғимдан ҳатто сув ҳам ўтмайди,
Ишончларим синган, ишончим дардчил,
Юракдаги ярам сира битмайди.

НА ИССИҚ

На иссиқ, на совуқ менга бегона,
Энг совуқ кунларда ёлғиз музладим,
Ҳарорат ёндириб юборар яна,
Оловлар ичида ёзу кузларим.

Ҳароратим учун ўлчовлар етмас,
Тузатолмас табиб дори-дармони,
Олов-тошлар ичра асло гул битмас,
Факат унга чидар ишқнинг бемори.

АЛАМ САҲРОСИДА

Алам саҳросида қирқ кун бўзладим,
Тиканга лаб босдим тиркиради кон,
Жонимни гаровга қўйиб сўзладим,
Жонимга харидор қирқ бошли илон.

Ҳар қадамда келдим ёмонларга дуч,
Лек сени топмоғим бўлмоқда душвор,
Кечаги орзулар бугун бўлди пуч,
Менинг суянганим нураган девор.

КЎНГИЛСИЗЛИК

Кўнгилсизлик бошланди қачон?
Қачон мени унутиб қўйдинг,
Сенинг учун тутганимда жон,
Айрилиқни тигида сўйдинг.

Ох, бу тирдан садоқат зада,
Меҳр кетар кўзини ёшлаб.
Бош кўтарар ёлғончи ваъда,
Елкасида ёлғон ортмоклаб.

Тўйдим сенинг ёлғонларингдан,
Ҳақиқатнинг эшиги ёпик.
Кўйдим севги афғонларидан,
Кўрмай қолди кўзларим очик.

Сен кетасан хиёнат юртин,
Бўлмоқ учун хони, хўжаси.
Мен қоламан садоқат-юртим,
Муҳаббатдир унинг кўчаси...

КУН ЧИҚАРДАН ЎТДИНГ

Кун чиқардан ўтдинг кунботар томон,
Кетарингни айтмай менга бир оғиз.
Кун-тун олқинилайман бўлсин деб омон,
Сени сеҳрлаган бугун ялмоғиз.

Чашмадай туюлар сен ботган ҳовуз,
Унутиб юбординг гулнинг исини,
Пиёда эканинг билмайсан ҳануз,
Минганча ялмоғиз супургисини.

Ёлғизлик заққумин ичдим қиёмат,
Барига чидадим дилим, гавхарим,
Меҳрим қаршисида бари омонат,
Қайтариб оламан бир кун сарварим.

КАНИ ФОЛБИН

Кани фолбин оч, фолимни,
Сирларимни очиб ташла.
Ўз-ўзимга айт ҳолимни,
Туноҳларим сочиб ташла.

Усиэ дунё менга кафас,
Золимимдан хабар бергил,
Ололмайман усиэ нафас,
Унга зору забар бергил.

Хиёнатнинг кўчасида,
Оёғига тош ботдими?
Қишнинг узок кечасида,
Ўзга аёл уйғотдими?

Кучовида қайси гул айт,
Кўлларида қандай олма?
Ҳар нафасин этасан қайд,
Эпложмасанг йўлдан қолма!

ХАЛҚОНА

Даркор эрур пулни олинг,
Ўчокдаги кулни олинг,
Сўлган, арзон гулни олинг,
Ташлагани ўзим яхши.

Аскотади тилла олинг,
Атлас, шохи-пилла олинг,
Тарозига палла олинг,
Ташлагани ўзим яхши.

Керак эса тошни олинг,
Зўр бўлади ёшни олинг,
Яна қалам қошни олинг,
Ташлагани ўзим яхши.

Балиқчамас наханг олинг,
Эчки эмас, така олинг,
Паризод деб бақа олинг,
Ташлагани ўзим яхши.

НЕГА СИЗНИ

Нега сизни суяйин,
Ёр қўлида ёқангиз,
Ишқингизда куяйин,
Уйда бола-чақангиз.

Ҳар кун йўлда зоримсиз,
Ёлгон қасам ичасиз.
Бошга ёққан қоримсиз,
Суймаганини қучасиз.

Севги ўзи нимадир,
Бошдан ўтган биладир.
Адашган бир кемадир,
Тўфонга дуч келадир.

Бевафо ёр, бевафо,
Куйдириб ўлдирасиз.
Касби корингиз жафо,
Душманим кулдирасиз.

ДИЛИМ КУЙДИ

Дилим куйди, дилим куйди,
Бевафонинг дастидан.
Севдим деган тилим куйди,
Ағёрларнинг кастидан.

Мани соғинч ўлдиради,
Сақлаб қолар мардим йўқ.
Ғамлар гулдай сўлдиради,
Ундан ўзга дардим йўқ.

Қурир кўнгил оючлари,
Ярам қачон битади.
Бевафонинг соғинчлари,
Суягимда кетади.

АЛВИДО ЁР

Алвидо ёр, менга барибир,
Бошингизда тошми, парк уми.
Бағрингизда балки ғайридин.
Балки шарқлик, энди фарқи не?

Алвидо ёр, юрагим адо,
Бўлган кунлар энди кулгили.
Алдовлардан беради садо,
Деганингиз жоним, севгилим.

Алвидо ёр, тили бийроним,
Ҳаммадан ҳам ўзинг яхши деб,
Қўйнимдаги оппоқ илоним,
Ин излаган ўзга бериб зеб.

Алвидо ёр, балиқчи чолим,
Олтин балик излаб овора.
Бир кун келиб тақдири золим,
Такдим қилар тешиқ тоғора.

МУҲАББАТ КЎЧАСИДА

Кийдим фасл либосларини,
Қувончларни кучиб ҳар наҳор.
Қуёш тўқди сийму зарини,
Кўнгил берди менга гул баҳор.

Ки йўқотиб, ҳаловатимни,
Олов калбага бўлдим ишқибоз.
Бошдан сочиб хароратини,
Юрагимда оловланди ёз.

Дастурхонин ёзди бекам куз,
Тутди шарбат меваларини.
Унга боқиб тўймас эди кўз,
Тинглаб ишқий шеваларини.

Учта фасл жуда тез ўтди,
Улгурмади барин айтгани.
Узун киш жим ўзини тутди,
Айтмас менга қачон кайтганин.

* * *

Раҳмат, гўзал ёлғонлар учун,
Кўнглимдаги фиронлар учун,
Мени чаккан илонлар учун,
Куллуқ Сизга, минг бора раҳмат.

Раҳмат, шарбат таъми лабимда,
Ўлдиргувчи захри қотилим.
Ишқ чўғини солиб қалбимга,
Борса келмас йўлда ботирим.

Раҳмат, менинг баланд кўрғоним,
Кўрган кўзга кетгувчи қулаб.
Раҳмат, менинг ҳолим сўрганим,
Ўзгаларга бахтини улаб.

Раҳмат, менинг содда, куйганим,
Ўзгаларга бағрин уйганим,
Шоҳи, атлас дея кийганим,
Чирик бўзим чикдингиз раҳмат!

Раҳмат, кўм-кўк боғлар ўрнида
Қад кўтарган тоғлар ўрнида,
Доим кўнгли човлар ўрнида
Қуриб битган янтоқлар учун.

* * *

Уэр, Сизни кутганим учун,
Сизга жоним тутганим учун.
Кўчангиздан ўтганим учун,
Бошим тошга тегди, кечиринг.

Уэр, буздим оромингизни,
Ҳаётдаги маромингизни.
Олдим гоҳо қарорингизни,
Бошим тошга тегди, кечиринг.

Уэр, даҳо, олимим дедим,
Билмай гоҳо золимим дедим.
Бу дунёда одилим дедим,
Бошим тошга тегди, кечиринг.

Уэр, Сизга бораман дедим,
Дилни Сизга ёраман дедим.
Ишққа Сизни қораман дедим,
Бошим тошга тегди, кечиринг.

Уэр, Сизни кўкка кўтардим,
Лабларимда ишқни ўпардим,
Изингизда куйлаб ўтардим,
Бошим тошга тегди, кечиринг.

Хайриятким, кўзим тўла ёш,
Бораяпман ҳеч кимни кўрмай.
Хижолатда чекинар қуёш,
Нолалардан ёрилади най.

Хайриятким, Сиз шоду омон,
Равон йўлни топиб олдингиз.
Сизга бокди омади замон,
Ғариблиқдир бизга дўст ёлғиз.

Хайриятким, дўстингиз сафо,
Товонингиз тешмайди тикон.
Сиздан ўзга ҳамма бевафо,
Вафо Сизга жонини тиккан.

Хайриятким, анча беорсиқ,
Сизни севар ҳар каски йўлдош.
Сизни олиб кетар ҳар орсиз,
Биз юрган йўл факат чағир тош.

Хайриятким, Сизнинг борингиз,
Жафоларим Сиз учун хундир.
Ёруғ уйлар Сизнинг жонингиз,
Менинг уйим коп-қора тундир.

Қандок яхши, Сизни йўқотдим,
Яхши-ёмон юрган йўлларда.
Жайронларга билмай ўк отдим,
Қоним оқар энди чўлларда.

Қандок яхши, беайбингизман,
Ҳакамларга хайрона боққан.

Ёддан чиққан бир сайдингизман,
Сиздан бошқа ҳаммага ёққан.

Қандоқ яхши, бағрим тиглайман,
Товонимга ботар ўша тиг.
Бу дунёга Сизсиз сиғмайман,
Осмон йироқ, ер бўлса каттик.

Қандоқ яхши, тилда исмингиз,
Бораяпман шам каби тугаб.
Бегонадир жону жисмингиз,
Қизиб борар мен ҳақдаги гап.

★ ★ ★

Зўр бўлди-ей, тез унут бўлди,
Ишқ бодасин тотганларингиз.
Дилингизга қайта ўт бўлди,
Ўзгалардан толганларингиз.

Зўр бўлди-ей, ёмғирлар ювди,
Юзингиздан кузлар изини.
Изингизда санғийман девдим,
Терс қилдингиз менинг юзимни.

Зўр бўлди-ей, синди қанотим,
Ортингиздан кетмайман учиб.
Бошимдаги бахмал банотим,
Офтоблардан турмайди тўсиб.

Зўр бўлди-ей, Сизга зўр бўлди,
Тенг келолмас ҳеч зот ушбу дам.
Сиз деганлар йиғлаб кўр бўлди,
Меҳрингизни кўрмайсиз баҳам.

★ ★ ★

Қойил, сизнинг топқирлигингиз,
Ҳар дилни ҳам олур нишонга.
Ишқ бобида чопқирлигингиз,
Етакламас Сизни зиёнга.

Қойил, ҳамма сиз деб пилдирар,
Сиз ҳаммадан ўткир чапани.
Эл-улусни хайрон қолдирар,
Қарқуноқдан булбул чиққани.

Койил, кўкда учгучиси ҳам,
Гах десангиз, кўлга кўнади.
Яхши-яхши кунларин баҳам,
Ёмон куни Сизсиз ўлади.

Койил, дейман, лолман баҳога,
Изингизда гуллар тераман.
Сиринганча Сиздек даҳога,
Кўзни юмиб шаҳар бераман.

ДЕВОНАВОР ЮРИБ

Девонавор юриб хаёлга ботма,
Севмасми деб минг хил хаёлга ботма,
Шунчаки бўлса ҳам аёлга бокма,
Хиромон юришим сенинг туфайли.

Ўлди десалар ҳам келсанг тирикман,
Сўлди десалар ҳам учар кийикман,
Меҳринг оғушида даврон сурибман,
Ал-омон юришим сенинг туфайли.

Ёзу кузларимни кировга берма,
Узун кишларимни яловга берма,
Хатто хаёлимни бировга берма,
Ҳар замон кулишим сенинг туфайли.

Ойларга алишма бир фурсатимни,
Кунларга алишма бир суҳбатимни,
Ҳижронга алишма муҳаббатимни,
Ойдайин тўлишим сенинг туфайли.

ОТИНГДАН АЙЛАНАЙ

Отингдан айланай муҳаббат,
Юрагимни макон этдинг.
Изингга бойланай муҳаббат,
Кўнгил боғим осмон этдинг.

Ки сендан ўзгани кўрмасман,
Ўзгалар-а бўлдим басир.
Бировдан ҳол-ахвол сўрмасман,
Ёлғиз сенга ўзим асир.

ЮРАГИМГА БОТДИ

Юрагимга ботди ханжар,
Оёғимда тилла занжир,
Билмаганлар мендан ранжир,
Севдинг дейди бахшилар.

Менинг билан куймаган ким,
Қовоғини уймаган ким,
Жон-жонидан суймаган ким,
Айтинг, айтинг яхшилар.

Билмам кимни кўзи теккан,
Оёғимга кирди тикан,
Ҳижрон менга кузин тиккан,
Йиғлама дер бахшилар.

Кўз ёшимдан майса унсин,
Соринчларим гулга дунсин,
Бошимга бахт куши кўнсин,
Дуо айланг яхшилар.

* * *

Қаттиқ ерим, қаттиқ остонам,
Оддий уйим менинг кошонам,
Балки шўрдир яна пешонам,
Йўлларимга кон тўкиб ўтдим.

Енгил-елпи ўтмади умрим,
Дилда сайраб турса-да, кумрим,
Қишлоқ томон тортганча томрим,
Бу дунёдан жон чекиб ўтдим.

Адоватдан дил бўлиб вайрон,
Дўст ишига бўлганча ҳайрон,
Қўлларимдан турса-да, камрон,
Баъзан кўнглим сал чўкиб ўтди.

Қайга борсам тоғлардан ошиб,
Дарё кечиб, дарёдай тошиб,
Юрагимга ўтлар туташиб,
Ишқ майини бос ичиб ўтдим.

Бу оламда биз каби,
Куйиб кул бўлган борми?
Ишқ шарори матлаби,
Бўлган диллар баҳорми?

Еру осмон айланар,
Бу хижроннинг дардидан.
Куйган кўнгил бойланар,
Муҳаббатнинг дардига.

Изтиробнинг тотини,
Дилда дарди бор айтсин.
Айрилиқнинг отини.
Ёрдан кетган ёр айтсин.

Ёрдан кетган ёр айтди:
Аҳволи ночор экан.
Лабларида ишқ байти,
Бир кўрмакка зор экан.

Бир лаҳзага токат йўк.
Кўрмакнинг йўк иложи.
Ҳижронлардир сизга дўк.
Тўлайверинг хирожин.

Ёрдан кетган ёр айтди:
Дилда бир ишқнинг исми,
Юрагим куйиб кетди,
Мангу олов бу жисмим.

Омон биди ӯнд бораф дит тои,
Зуи шутанда аштар харф бид бутаиши
Вуҷафинта шудид кешиди кӯлоши,
Лабтафиндан ӯтаи сени, нактафин.

(2003)

шарифани

“НАСАШАРМ”

НАСТАРИН

Осмон бўлиб ўсиб борар дил тоғи,
Гул тутганда яшнаб ҳар бир бутонинг,
Гулларингга тўлиб кетди кучоғим,
Лабларингдан ўпай сени, настарин.

Бўй чўзади пойинг узра майсалар,
Ёмғир ёғиб, юзларингни чайсалар,
Фуркат ёниб айтган "абру-найсон"лар,
Кел, бағримга босай сени, настарин.

Сабо бўлиб, юзларингни силайми,
Ҳар нунчангда кулгу бўлиб, унайми,
Ё нур бўлиб пойингга тўкилайми,
Кел, дилимни очай сенга, настарин.

Тиканлардан пора бўлган қалбим бор,
Айтиб-айтиб йиғлагим бор, кулгим бор,
Шоҳларингга суянганча ўлгим бор,
Бор меҳримни сочай сенга, настарин.

Кел, бағримга босай сени, настарин...

ВАТАН

Ватан сўзи бисмиллоҳим,
Унингсиз бир ишим битмас.
Усиз дилга тўлур оҳим,
Унингсиз бир куним ўтмас.

Менинг жону дилим Ватан,
Воҳ-эй, узун тилим Ватан.
Севиб қучган гулим Ватан,
Меҳр — ўнгу сўлим Ватан.

Ватан сўзи юрагимда,
Қизил гулдай ўсиб ётар.

Эртаю кеч тилагимда,
Тилагимда бахтга ботар.

Ватан улуг ўтмишимдир,
Аждодларим — пок иймоним.
Кечаётган кечмишимдир,
Томиримда окқан қоним.

Мен Ватанни суёдирман.
Тилим кесинг ундан тонсам.
Кўзимда ёш куёдирман,
Соғинч бўлиб унга томсам.

Менинг жону дилим Ватан,
Воҳ-эй, узун тилим Ватан.
Севиб кучган гулим Ватан,
Меҳр — ўнгу сўлим Ватан.

ЎЗБЕКИСТОН

Озодликни суйган Ватан,
Ғанимлари куйган Ватан,
Бахт шавқини туйган Ватан,
Менинг бахтим, эй онажон,
Бағри баҳор Ўзбекистон.

Нурдай балқар тоғу тошинг,
Сени алқар ой куёшинг,
Хоҳ Наманган, хоҳи Шошинг,
Менинг тахтим, жон онажон
Бағри баҳор Ўзбекистон.

Сенда тарих кўзлари бор,
Амир Темур излари бор,
Нодирадай қизларинг бор,
Менинг бахтим, жон онажон
Бағри баҳор, Ўзбекистон.

Амударё оқаверар,
Сирдарё ҳам шошаверар,
Менинг кўнглим тошаверар,
Қалби дарё, эй, онажон
Бағри баҳор Ўзбекистон.

Мангу бўлсин озодлигинг,
Темур руҳи-ла шодлигинг,
Куйлай яна ободлигинг,
Сенга бўлсин шараф ва шон,
Мустақил юрт Ўзбекистон.

СЕНИНГ БОҒЛАРИНГДА

Мен сенинг бошингмас, тизингман, Ватан,
Гуллар хиди тутган изингман, Ватан,
Ерга томган қонинг — қизингман, Ватан,
Сенинг осмонингда куш бўлиб учай.

Минорингга бокиб осмонни кўрдим,
Чинорингга бокиб буюклик сўрдим,
Дарёингда оқиб сочимни ўрдим,
Сенинг боғларингда гул бўлиб ўсай.

Отамнинг мазори шу ерда бўлса,
Оға-иниларим шу ерда турса,
Онамнинг кўзлари ёшларга тўлса,
Қайси юзим билан бу ердан кетай.

Улуғбек, Бобурим, Шохрухим суйгун,
Ойдай Дилафрўзим — умидим гулгун,
Шовуллаган боғим — шукухим туйғун,
Оламнинг бор меҳрин шу ерда кучай.

Қизимнинг ёнида малҳам бўлмасдан,
Дўстлар даврасида ҳеч кам бўлмасдан,
Элимга ҳар нафас ҳамдам бўлмасдан,
Қайси юзим билан бу ердан кетай.

Мен сенинг бошингмас — тизингман, Ватан,
Гуллар хиди тутган изингман, Ватан,
Ерга томган қонинг — қизингман, Ватан,
Сенинг боғларингда гул бўлиб ўсай.

КУЙЛАБ ЎТАЙ

Қаерга кетсам ҳам қайтиб келаман,
Соғинч қўшиғини айтиб келаман.
Кўзимнинг ёшини артиб келаман,
Бағрингга оласан, Ватаним онам.

Бори Эрамларга алишмам чўлинг,
Денгизларга бермам дарё-ю кўлинг.
Сен томон элтади сўқмоғу йўлинг,
Тенггингни кўрмадим, Ватаним онам.

Ерга томган киндик қоним шундадир,
Отам деб бўзлаган оним шундадир.
Фариштадай онам — жоним шундадир.
Иймондай азизим, Ватаним онам.

Ёқаси йиртилган тарихинг қайтди,
Бутун жаҳон аро кимлигинг айтди.
Кунда бир яшашинг, борлигинг байтдир.
Сени куйлаб ўтай Ватаним онам.

Отасиз, онасиз яшамоқ мумкин,
Очлик, ночорликда кишламоқ мумкин.
Бировнинг уйида ишламоқ мумкин,
Мумкин эмас сенсиз — Ватаним онам.

БАЙРОҒИНГДА...

Байроғингда ойу юлдузинг,
Ёруғ бўлсин кеча-кундузинг,
Сени қутлар хур ўғил-қизинг,
Мустақиллик муборак, Ватан.

Битмас қўшиқ бўлсин “Мингбулоқ”.
Қўйни-қўнжинг тўлдирсин ҳар чок,
Дўстлар учун очавер қучок.
Мустақиллик муборак, Ватан.

Ўзгалликда неки каминг бор,
Водий ичра Наманганинг бор,
Суянчиғинг ҳам ҳамдаминг бор,
Мустақиллик муборак, Ватан.

Жаҳон ичра дурдонасан сен,
Дўстлар ичра яғонасан сен.
Озодликка ишонасан сен,
Мустақиллик муборак, Ватан.

АССАЛОМ

Ассалом, дуога қўл очган онам,
Шаҳарда юрсам ҳам қишлоқда жоним.
Ассалом, кўзлари йўлда нигорим,
Фарзандларин кутган гул Намангоним.

Ассалом, осмонни қалбга кўчирган,
Минорлари гўзал шаҳарлараро.
Ассалом, қалбларга офтоб ичирган,
Афинадай гўзал, кўхна Бухоро.

Ассалом, дунёга ёвду таратган,
Қизларининг тили ширин-шаҳар қанд.
Ассалом, Темурнинг дилин яйратган,
Оламда тенги йўқ шаҳри Самарқанд.

Ассалом, ишончим суявч тоғларим,
Охуларин омон сақлаган она.
Ассалом, қувончим, жаннат боғларим,
Бағрига сиғдирган яшил Фарғона.

Ассалом, даҳолар китобин битган,
Бағри илмларга тўла ниҳоним.
Ассалом, кўксида жавоҳир тутган,
Буюклардан буюк Ўзбекистоним.

ТИЛИМ

Менинг узун тилим, исёнкор тилим,
Ярадор қилдинг-ей, оппоқ тишимни.
Узунлигингдан-ку, куйди бу дилим.
Кунда бир орттириб, бир ташвишимни.

Кунда шу қайсарлик, шундай можаро,
Режалар тузгайман аклимни эзиб.
Мен банди қиламан тишларим аро.
Сен яна кетасан занжирни узиб.

Сунъий тишлар ясаб курашдим яна,
Сени қисқа қилиш энди ниятим.
Сен уни емириб қилдинг тантана.
Куйлаб озодликнинг қонуниятин.

Қасдлар қасд бўлмайди, сенинг қасдингдан,
Оғриғинг кўзимни тиндираверар.
Узун тилим тағин сенинг дастингдан,
Тишларим — тишимни синдираверар.

ҚЎЛИМГА

Тилло узукларинг ечиб ташладинг,
Озодликнинг ҳукми шу бўлса керак.
Тирноғинг қирмизга бўяб ташладинг,
Қонга тўла ахир мендаги юрак.

Кўзим тушган гулни узма ҳей қайсар,
Гулмас улар бари, аълафлари бор.
Адашсам кўзимни беркитиб қайтар,
Вафосизлар менга бўлолмагай ёр.

Сен баланд жойларга қаттиқ тирмашиб,
Забт этишга чорла юксак чўққини.
Дўстнинг қўлларига маҳкам чирмашиб,
Қўллар-ла ўтказган юрак чўғини.

Менинг бор дардимни ошкора қилиб,
Ёзишдан оласан бор аламингни.
Шеър ишқида мени овора қилиб,
Тун-кун ташламайсан ҳеч қаламингни.

ЎЗБЕГИМНИНГ ОНАСИ

Оилага қут берган,
Болага оқ сут берган,
Бахт берса ҳам бут берган,
Покизалик қояси,
Ўзбегимнинг онаси.

Оқсуягим, фариштам,
Ҳовлилари сариштам,
Тенг келолмай, лол хотам,
Яхшиликни сояси,
Ўзбегимнинг онаси.

Тўмарислар зотидан,
Барчинлар саботидан,
Зулфия баётидан,
Озодликдир ғояси,
Ўзбегимнинг онаси.

Тинчлик йўлини танлаган,
Белини маҳкам бовлаган,
Ўзалигини англаган,
Улуғ халқнинг дояси,
Ўзбегимнинг онаси.

СОҒИНДИМ

Орамизда битта дарё бор, холос,
Минг хил юмушларим тугамас яна.
Юрагимдан чиқиб келар бир овоз,
“Мен сизни соғиндим, соғиндим она”.

Берган баҳорингиз ортда қолдириб,
Кузакнинг бағрида ҳозир замона.
Соғинчлар бағримни қайта ёндириб,
Мен сизни соғиндим, соғиндим она.

Гина-кудуратлардан чиқиб қолибман,
Хиёнатни кўриб тўлар паймонам.
Дунё ишларидан роса толибман,
Она деб отингиз ўпаман она.

Тухмат тошларини отса ҳамки жим,
Қонларга бўялиб кетсам тамоман.
У кун бари дўстлар сотса ҳамки жим,
Ўзурнингга бўзлаб чоламан она.

ОНАЖОНИМ

Гоҳо соғу, гоҳо менинг беморим,
Юрагим қуввати, дилим мадори,
Болам келар дея йўлимда зорим,
Қуттириб қўйдимми жон онажоним.

Тошга бошим тегса она дейман оҳ,
Хиёнатдан ёнсам она дейман оҳ,
Ғамли куним бўзлаб она дейман оҳ,
Куйдириб қўйдимми жон онажоним.

Шукр, сиз айтгандай "тилларим узун",
Оғзим ошга етди, қўлларим узун,
Сиз мени қўллаган йўлларим узун,
Куйдириб қўйдимми жон онажоним.

Онасишлар ичра секин айтаман,
Оналилар ичра бахри-байтиман,
Меҳрибоним меҳр излаб қайтаман,
Куйдириб қўйдимми жон онажоним.

БЕТОБМИСИЗ, ОНА

Ёнғокзор ҳовлимиз туради хомуш,
Сиз ўстирган гуллар нега фаромуш.
Ёлғизим келди деб бермайсиз товуш
Бетобмисиз она, онажонгинам!

Остонада Сизнинг кавушингиз йўқ,
Кадрдон ўчоқда кўринмайди чўр,
Мен кела қолмабман, Сиздан кўнгил тўқ,
Бетобмисиз она, онажонгинам!

Қўйлар маърамайди, ит ҳам нега жим,
Йиғлоқи болалар қайда қолдийкин,
Жимлик нега шунча ҳукм сурдийкин,
Бетобмисиз она, онажонгинам!

Қайси укам Сизга дардини тўқди,
Чиройли қаддингиз шу қадар чўқди,
Сизнинг бу ҳолингиз кўҳсимга ўқдир,
Бетобмисиз она, онажонгинам!
Каердасиз она, онажонгинам!

Кучогимда қизил лолаларим бор,
Этагимда тўла болаларим бор,
Юрагимга ботган нолаларим бор,
Она, соғинганда бора олмадим.

Гох вақтимнинг йўғи баҳона,
Гох тақдирнинг ўқи баҳона,
Гох кўнгилнинг тўқи баҳона,
Бир кеч бағрингизда қола олмадим.

Эркалаб ўстирган қизингизман-а,
Сиз босган тупроқда изингизман-а,
Хушрўйим, хушбўйим — исингизман-а,
Тобингиз қочганда кела қолмадим.

Сочлари оппоғим, дили оппоғим,
Кўксимга босади хажр пичорин.
Оҳ, оғир экан-эй, узокнинг доғи,
Онажон, онажон, бора олмадим.

НАМАНГАН АЁЛЛАРИГА

Кутган баҳорингиз келади қайтиб,
Сиз ҳақда соғинчли кўшиқлар айтиб,
Менинг лабларимда кўкламнинг байти,
Наманганнинг гўзал аёлларига.

Юрган йўлингиздан тарқалур зиё,
Сизга ёт, берона ёмонлик, риё,
Йигитлар меҳрини қилур тўтиё,
Наманганнинг ойдай аёлларига.

Мингта сеҳргар ҳам кўрганда ҳайрон,
Соков эркаклар ҳам бўлади бийрон.
Энг нокас кўнгил ҳам тутаверар жон,
Наманганнинг гўзал аёлларига.

Ўттиз, қирк нимадир оддий бир рақам,
Қирқта жонингизга ахир жуда кам.
Сиз ёшсиз дегувчи баҳорлар ҳакам,
Наманганнинг ойдай гўзалларига.

Баҳорда туғилиб, баҳорга ташна,
Сал мақтаб қўйсангиз кетади яшнаб.
Дўстлар келинг, яна яхшилиқ бошлаб,
Наманганнинг гўзал аёлларига.

АЁЛ

Алпомиш келбатли, ботир сумбатли,
Тўрига ярашган обрў, ҳурматли.
Дунёда тенги йўқ оғам қимматли.
Сиз тилло бўлсангиз кўзи шул аёл.

Дунёда Сиздайин ўрилни берган,
Сизни деб ҳам доно, ҳаммадан мерган.
Сиз учун ўчокқа ўтинлар терган,
Атлас, шоҳи эмас, бўзи шул аёл.

Мақтовлардай суйиб гоҳ дўқингизни,
Ҳаммадан ўзсин деб гоҳ ўқингизни,
Елкасига олиб гоҳ юқингизни,
Сиз бўри бўлсангиз кўзи шул аёл.

Шоҳида юрсангиз барги уники,
Бурдой шопирсангиз гарди уники.
Муштингиз тугилса зарби уники,
Сизни бахтли қилган ўзи шул аёл.

МЕРОС

Менда ганж йўқ ўғил, қизимдан ўзга,
Дунё йўқдир унда босган изимдан ўзга,
Сизга айтган иссиқ сўзимдан ўзга,
Меҳрибонга айтинг, меҳримдир мерос.

Отам-онам дедим, қули бўлдим мен,
Қизлар ичра райҳон, гули бўлдим мен,
Бировнинг ишқининг қули бўлдим мен,
Ишқсизларга айтинг, ишқимдир мерос.

Китоб варақладим умрим етмади,
Ҳаммасин ёзмоққа куним етмади,

Тушларда кўрмоққа туним етмади.
Қорозларда қолган шеъримдир мерос.

Оға-иниларим сизга айтмадим,
Меҳрингиз қоришиқ қанча байтларим,
Бир сингил йўқ, бордир қанча айтарим,
Сингилсизга айтинг, сингиллик мерос.

Кўнглингиз тўлдирган кўнгил яримман,
Кўнгилсизга дунё, дунё зарим на?
Ичимда булбулим йиғлайди найлай,
Ташналарга айтинг, ноламдир мерос.

Мен йиқилсам қайта турмоғим душвор,
Оташ юрак бўлиб, урмоғим душвор,
Дўстлар даврасида кулмоғим душвор,
Беморларга айтинг, соғлигим мерос.

Ялмоғиз кузатди девор орада,
Ҳасад тикилади ғубор орада,
Саргардон ўтади бир ёр орада,
Саргардона айтинг, айрилиқ мерос.

Сандиқларга тўла тилло, зарлармас,
Остонаси тупрок, уйим мрамармас,
Бўйнимдаги қарзим, сира гавҳармас,
Фарзандларга айтинг Ватаним мерос.

СОҒЛОМ АВЛОДИМ

Осмони мусаффо эл фарзандисан,
Бахтли хонадоним асал-қандисан,
Болажон миллатнинг дилбандисан,
Ортимда қолгувчи соғлом авлодим.

Сенсан орзуларнинг учқур дулдули,
Умидим чечаги, умидим гули,
Ватан бояларининг сайроқ булбули,
Ортимда қолгувчи соғлом авлодим.

Бағринг бутун бўлсин, нонинг ҳам бутун,
Ўзбекка ярашган шонинг ҳам бутун.

Эркин ўсавергин, имонинг бутун,
Ортимда қолгувчи соғлом авлодим.

Тилаган тилагинг бажо бўлажак,
Бу ёруғ иқболинг кундай бўлажак,
Озод юрт сеники, ёрқин келажак,
Ортимда қолгувчи соғлом авлодим.

УНИВЕРСИАДА ЭТАДИ ДАВОМ

Мушоира этади давом...

Зулфия

Гуллар диёрига байрамлар келди,
Саодатли дамлар Ҳайратлар келди,
Полвонлар, Алпомиш келбатлар келди,
Ёшлик, дўстлик бўлавер омон,
Универсиада этади давом.

Наманган боғида топган гулларим,
Ғолиблик нашъасин тотган зўрларим,
Бахтга қучоғин очган кунларим,
Ёшлик, дўстлик бўлавер омон,
Универсиада этади давом.

Жахон бўйлаб йўл сол, қувончингни ёй,
Ҳар қадамда шодлик, ўзгача чирой,
Йигитлари полвон, кизлари Барчиной,
Ёшлик, дўстлик бўлавер омон,
Универсиада этади давом.

Ёшлик уфурмаган пучмок қолмади,
Меҳмону мезбонда чарчоқ қолмади,
Наманган кўксида ҳеч доғ қолмади,
Ёшлик, дўстлик бўлавер омон,
Универсиада этади давом.

Ёшликка бурканди тоғу тошларим,
Умидли юлдузим — ёш бардошларим,
Ватаним кўксида ол қуёшларим,
Ёшлик, дўстлик бўлавер омон,
Универсиада этади давом.

ЎЗБЕК

Яшаш жойларидир дарёга туташ,
Ажратиб бўлмайди қишлоқ кентини.
Уни атайдилар жўмард, меҳнаткаш,
Асрай ололган халқ қадриятини.

Тинчлик шамоллари эсиб турса бас,
Даласида ишлаб, чарчамас ҳарчанд,
Фарзандлари дунё кезиб юрса бас,
Ҳамкорига асло бериб қўймас панд,

У аслида бўлар жуда хотиржам,
У шохдан бу шохга сакраш шарт эмас,
Ҳамма ишларига улгурар илдам,
Хиёнатдан бошқасин ғам демас.

Яхши-ёмонликни дилга этгач қайд,
Ўзбекчалаб ўкиб қўяр ўхшатиб,
Мухолифи ҳаддан сал ошгани пайт,
Энасини Учқўрғондан кўрсатиб.

БАЛЛИ, РАИСЛАР

Ўзаси ўсганда бўйи ўсгувчи,
Баҳордан кузгача тупрок кечкувчи,
Хирмониға қараб кўкка учгувчи,
Яшанг, балли, балли доно раислар.

Ҳар қарич ерини кадамлаб юрган,
Дехқон хориганда қанотга кирган,
Уста миришкорин бутун эл билган,
Яшанг, балли, балли, доно раислар.

Дала деганида уйни унутган,
Бола-чақасини, куйни унутган,
Меҳнат қизиганда, тўйни унутган,
Азиз оғаларим, балли раислар.

Отини сотганим, молин сотганим,
Пахта даласида ёзлаб ётганим,

Улкан хирмонларда бахтга ботганим,
Жондош иниларим, балли раислар.

Бошингиз тўйлардан чиқмаса қани,
Ҳеч ким курашларда йиқмаса қани,
Бу юрт асли сиздай мардлар Ватани,
Яшанг, омон бўлинг, балли раислар.

МАДҲИЯ

Дарёлар бағрида оқар гулдираб,
Балаяд тоғлар унга елка тутади,
Бағрида оқади сойлар чулдираб,
Хатто томларида гуллар битади.

Қишлоқлари ҳақда ривоят яшар,
Ҳар бир қўрғонда битта афсона.
Меҳнаткаш халқига мақтов ярашар,
Бир кунлик меҳнати мингта афсона.

Ёлғон гапдан улар қилади хазар,
Ҳеч ким эголмаган унинг бошини,
Хиёнат қилсангиз бўлинг алҳазар,
Синдириб ташлар у бор бардошини.

Аёли туғса ҳам мардни туғади,
Дунёда ҳалол бир шартни туғади,
Бу юртга ярашган моҳитобларни,
Ёки мендек дили дардли туғади.

Елкаси ер кўрмас, ҳар ишга қодир,
Улоғин бермаган эрлар юрти бу.
Овозаси эл кезганим баҳодир,
Раҳибга ён бермас шерлар юрти бу.

Режа мажбурият бажармоқ асли,
Омаддилар учун одатий бир хол,
Фаслларнинг зўри бизга куз фасли,
Турфа ҳосил турар мени дея ол.

Бугун сизга байрам, бизга ҳам байрам.
Юзи ёруғларим, бошингиз тикка.
Оға-ини, опа-сингил бунда жам,
Байрам ярашади асли ўзбекка.

МЕН СИРИМНИ

Мен сиримни қўшчига айтдим,
Шудгор ичра унди бирма-бир.
Мен сиримни қўшнига айтдим,
У ҳам мингни қўшди барибир.

Мен сиримни дўстимга айтдим,
Дўстим қилди шайтон ишини.
Томни тутган устунга айтдим,
Ва тингладим ғичирлашини.

Мен сиримни гулларга айтдим,
Гуллар лабин очиб юборди.
Жўшиб оққан суяларга айтдим,
Соҳилларга сечиб юборди.

Менинг сирим сир эмас энди,
Турфа оҳанг ичра қуйланди.
Икки қўлим ёқамда энди,
Айтган сирим ғийбатга банди.

★ ★ ★

Йиғлаб нима қилдим энди,
Сенинг била қулдим энди.
Ўлар бўлсам ўлдим энди,
Булбул забоним сен ўзинг.

Бир сўзингга жон садаға,
Тилла-кумуш, мол садаға.
Менинг билан қол садаға,
Булбул забоним сен ўзинг.

Бу жаҳоним сенсиз кафас,
Сенсиз олай қандай нафас.

Юрагимдан отилган сас,
Булбул забоним сен ўзинг.

Сенинг бор-йўзинг ўзим,
Дилинг ёнса чўғи ўзим.
Мен сенингман, ўзинг — ўзим,
Булбул забоним сен ўзинг.

* * *

Қайда қолдинг, булбулжон?
Гул бунда шармандадур.
Уфкла қуёш бежон,
Кўкда ой чирмандадур.

Қайда қолдинг, булбулжон?
Яйрамоқ вақти етди.
Сени деб берар гул жон,
Сайрамоқ вақти етди.

Қайда қолдинг, булбулжон?
Соғинчдан бул дил вайрон.
Тинглаб яшарар ҳар жон,
Сайра, бўлмасдан ҳайрон.
Қайлардасан, Булбулжон...

* * *

Бир даврон суришим бор,
Сизни деб юришим бор.
Ҳар лаҳза кулишим бор,
Ака сизда ишим бор,
Билакда кумушим бор.

Тоғларнинг бошида қор,
Қачон келади, баҳор?
Дилсиз дунё бўлди тор,
Ака сизда ишим бор,
Билакда кумушим бор.

Хижронларга ўчим бор,
Олай десам кучим бор,

Сизга ярашар виқор,
Ака сизда ишим бор,
Билакда кумушим бор.

Хиёнатнинг йўллари тайроқ,
Шу йўлларга кирдингиз, жоним.
Бу йўлларнинг хаси ҳам айроқ,
Фирром билан юрдингиз, жоним.

Ёруф эди бу кўнгил, ойдек,
Тиканларда тилдингиз, жоним.
Нетай энди, жойингиз пойгак,
Дил тўридан кулдингиз, жоним.

Кўнгилларки тоққа ўхшарди,
Орамизда тор ўсди, жоним.
Атроф гўзал боққа ўхшарди,
Кўзингизни ким тўсди, жоним.

Сиз кирсангиз, гулзор куяди,
Чаманларни куйдирманг, жоним.
Суйса энди беор суяди.
Сиз билмас жой, менинг маконим.

САВОЛ

Асли булбул забонсан,
Забонингда борманми?
Ёки дили ёбонсан,
Ёбонингда дорманми?

Кўкону кентда юрсанг,
Кулогингда сайрайми?
Йўлни дарёга бурсанг,
Сендан олдин яйрайми?

Қизнинг қирқ сочидай,
Хаёлларинг бўлайми?
Кўзларингнинг ёшидай,
Кўксингга тўкилайми?

Хаётинг гул, бахорми,
Қалдирғоч канотида
Менинг учун жой борми?
Дилингнинг пойгоҳида?

ХАБАР

Бепарволик сабаб шаштим пасайди,
Пичоғим ёр эмас, ҳозир кесмайди.
Ғаним чумолидан туя ясайди,
Менинг дилим вайрон, хабарингиз йўқ.

Ёзнинг оловида қоврилди, жоним,
Бегона қўлида соврилди молим,
Нечун сўрамайсиз шу тобда ҳолим,
Элу улус хайрон, хабарингиз йўқ?

Осмонлар кулади бошим устина,
Душманам кулади ёшим устина.
Айрилиқ туради қошим устина,
Соғинч қилар найранг, хабарингиз йўқ.

Тўрғай овозидан уйғондим қайта,
Севиблар йиғладим ғирондин қайта.
Ўзаллик ишқида мен ёндим қайта,
Дўстлар қилар байрам хабарингиз йўқ?..

МУҲАББАТНИНГ МУЛКИДА

Яхшиларнинг яхшиси,
Ўзалликнинг бахшиси,
Мен ҳақимда очма фол,
Муҳаббатнинг мулкида,
Менинг каби қуйиб қол.

Осмондаги ойни ол,
Сувга тўла сойни ол,
Фақир эмас, бойни ол,
Муҳаббатнинг ўтида.
Дилбар каби қуйиб қол.

Дунёларни қўй ошиқ,
Бир кун кетар кўз очик
Йиғлар фақат мажнунтол,
Муҳаббатнинг мулкида,
Менинг каби қуйиб қол.

Ўлмай туриб ўлдирдинг,
Қизил юзим сўлдирдинг,
Ғарибингдан сўрма хол,
Муҳаббатнинг ўтида,
Дилбардайин қуйиб қол.

"КҶҲЯИЛ БОҶИ"

шўпламидан

(2005)

Душман ӯқлафидан елкаларим ёк,
"Мен-сен"га ўтмоғим ғумон "сиЗ"ликдан.
Қодир Оллоҳ, дилим ҳузуфинида пок,
Ўзинг асрагайсан иймонсиЗликдан.

НАМАНГАН МАДҲИ

Бизга насиб этмиш кўнгил осмонлир,
Гуллаб ётган тупроқ учун посбонлир,
Наманганим сизга доим омонлир,
Гирдини тоғлари ўраган диёр,
Аҳли донишларин сўраган диёр.

Чаманида гуллар ёнади там-там,
Сахийлигидан лол бўлади хотам,
Мингта шоир ёзса Наманганга кам,
Дарёдан белбоғлар ўраган диёр,
Машраб соғинганда сўраган диёр.

Жаннатмакон юртим адолари кўп,
Уни кўрмоққа зор гадолари кўп,
Наманган сўзининг садолари кўп,
Борини гулларга ўраган диёр,
Бобур болаликдан сўраган диёр.

Йигитлар бошида Чустнинг дўпписи,
Келин рўмолида гулларнинг иси,
Булбул сайрайверар Наманган деса,
Даласин боғлари ўраган диёр,
Олмасин харидор сўраган диёр.

Водийнинг гўзали тиллокошидир,
Гуллар юрти гуллар доим ёшидир,
Норин, Сир бағрида сувнинг бошидир,
Водийни гулларга ўраган диёр,
Бир келган меҳмони сўраган диёр.

Тандирдан узилган кулчаю ноним,
Дала, тузинг, боғинг, тоғинг ҳам шоним,
Менинг Наманганим, Наманган — жоним,
Дилбарни меҳрга ўраган диёр,
Қиёсин дунёлар сўраган диёр.

ШОИР УЧУН

Шоир учун минг йил аввал яшамоқ нима,
Унга осон яна минг йил олдинлаб кетмоқ.
Узун тунлар замон дардин қилиб таржима,
Қалам билан етолмаган орзуга етмоқ.

Шоир учун даврон надир, шон надир,
Ҳақ йўлида бир кун бошин тутар сиртмоққа,
Агар кўнгли ўсса осмон қадар ўсадир,
У кун хофиз бўлар дил торини чертмоққа.

Ватан учун Нодирадай тикка бош тутар,
Ё Увайсий замонидан безиб солар дод.
Қаттол дунё Усмониға қонли ёш тутар,
Чўлпон олдда кетиб борар бўғзида фарёд.

Шоир халқдан ё илгари олдга кетарлар,
Ё орқада қолиб, йиғлаб тарихни титар.
Ё Машрабдай куйиб, бир кун ҳаққа етарлар
Ё Бобурдай тахтда соғинч, номалар битар.

Шоир учун дунё асли чидам, бардошдир,
Баъзан ғамгин, баъзан ўктам унинг хитоби,
Қаламидан тўкилган сўз асли қуёшдир,
Қўлдан-қўлга ўтиб борар бир кун китоби.

ЯНГИ ЙИЛ ҚЎШИҒИ

Киш чилласи қиличини қайраб турар,
Олпоқ қордан бола кўнглим яйраб турар,
Дил қушларим ушбу нафас сайраб турар,
Янги йилим яхшилиқдан қил қаромат.
Ватандошлар доим бўлғай соғ-саломат.

Бу йил Ватан хирмонлари тордан ошсин,
Бўғдойзордан келаётган укам шошсин,
Дилда меҳр булоқлари тўлиб тошсин,
Янги йилим келишингда сир-синоат,
Кекса онам етиб келғай соғ-саломат.

Сизга айтсам асли дунё бевафодир,
Ошиқларга тақдим бўлган бир жафодир,

Яна кимга лак-лак бойлик, кайф-сафодир,
Янги йилим келса бўлгай бир аломат,
Дусту ёрим доим бўлгай соғ-саломат.

Бу дам дамдир ўзгасини дам демайлик,
Қаноатим бошқалардан кам демайлик,
Ватан деган сўздан бошқа ғам емайлик,
Янги йилим келтиравер зўр саодат,
Болаларим ўсиб унгай соғ-саломат.

Беморларга ширин сўзла шифо тила,
Ҳақиқатга тарози бўл инсоф тила,
Лоиларда ҳам ялтирайди асл тилла,
Янги йилим сен покликсан, сен адолат,
Тинчлик билан бахтга қарай соғ-саломат.

Гар суянсак орқамизда торимиз бор,
Гул истасак гулга тўла боримиз бор,
Булбул кўпдир орамизда зоримиз бор,
Янги йилим кўнгилларга бер ҳаловат,
Қучоқ очиб кўришайлик соғ-саломат.

ИТОАТДИР

Ота улур бир зотдир, кўзларига тик боқма,
Отанг қошидасан гар беизн қилрик қоқма,
Оқил фарзанд эрурсан, меҳрини доим оқла,
Отага итоатинг — тангрига итоатдир.

Сени бир содда она туққанини унутма,
Гоҳи сен учун озор чекканини унутма,
Жаннат она пойида эканини унутма,
Онага итоатинг, ҳамиша ижобатдир.

Ота-онанг пойдоринг, доимо ёдингда тут,
Меҳрибонлар меҳрини, ҳам қишу ёзингда тут,
Ўз холинга яраша кўпми ё озингда тут,
Уларга итоатинг тангрига итоатдир.

Ота-онангни асра, дилидаги чирок бўл.
Ёмонга ёндошмагин, ёмонлардан йирок бўл.
Сен тангрига сажда қил, янада яхшироқ бўл.
Сенинг ҳар ибодатинг — тангрига итоатдир.

ҚЎЛ ВАСФИ

Ўнгинг билан ўнни олиб,
Бирни чапда бермайсан.
Эганг юрган доим қолиб,
Сен ердан тош термайсан.

Дунё тўла сенга лойик,
Тилла, қумуш, олмос бор
Эгангни кўп суйган холик,
Душманига қилмас хор.

Она ердан риск ундириб,
Топган нонинг ҳалолдир.
Ёмонликлар сенга фириб,
Қинғир ишлар малолдир.

Яхшиликка кўтарилиб,
Берадурсан сен овоз.
Кувончингдан тоҳ ёрилиб,
Сенга куйлар минг хил соз.

Бармоқларинг силаб суйган,
Менинг райҳон, жамбилим.
Сен кўтарсанг меҳр туйган,
Болаларим сумбулим.

Онамнинг оқ сочларини,
Ўзинг ювиб тарайсан.
Гўдак борки очларини,
Бокмоққа сен ярайсан.

Йиқилганда эганг ногоҳ,
Товдай суяш вазифанг.
Ҳар кадамда бўлгин огоҳ,
Эганг асли заифа.

Сен бурчлисан ҳар бир ишни,
Жой-жойига қўйишга.
Дўстсиз келган ёзу кишни,
Яхшиликка йўйишга.

Бу дунёвий хатоларга,
Яхшиликни экасан.
Қоғозлару матоларга,
Кашта қилиб тикасан.

Бу оламнинг йиртиғини,
Сен ҳар кун и ямайсан.
Душман келса сен тигини,
Кўриб, иллоҳ калтирамайсан.

ДАВЛАТИМСИЗ ОНАЖОН

I

Тўй-ҳашамлар сизга маҳтал,
Савлатимсиз онажон,
Аслзодам рўзи азал,
Давлатимсиз, онажон.

Оёрингиз ерга тегса,
Ер кўтариб гуллагай.
Мева сизга шохин эгса,
Дарахт қайта гуллагай.

Шарқираган сойим онам,
Чиройлигим жон онам,
Осмондаги ойим онам,
Яхшиликка кон онам.

Итбатгўй онажоним,
Изингизда маҳталмиз,
Ибодатгўй онажоним,
Қачон сизга ўхшармиз.

Она деймиз уйга кирсак,
Чиксак хайр, онажон.
Доим бола бўлиб юрсак,
Қилсак сайр, онажон.

Давлатимсиз, онажон
Савлатимсиз, онажон.

II

Дунёдайин кекса онам,
Кўкда ойга чехра онам,
Чидолмайман кетса онам,
Жоним онам, шоним онам.

Елкалари тоғ кўтарар,
Унга бирдай фойда, зарар,
Яраларимни биткарар,
Ойим онам, куним онам.

Кўлларида пилта сават,
Бизга тутган доим шарбат,
Биз бўлдикми лойиқ фарзанд,
Кулиб турар менинг онам.

Олма емас карсиллатиб,
Сўзи латиф, ўзи латиф,
Ҳамма билан тенг тиллашиб,
Кулиб кўяр менинг онам.

Кўзи тўқим, бойим онам,
Кийган атлас шойим онам,
Доим олар ёним онам,
Йўлларимга зорим онам.

Дўсти эмас тилла, кумуш,
Амри вожиб ҳар-бир юмуш,
Меҳрдан дер, гўзал турмуш,
Дейди менинг доно онам.

III

Онажоним жоним онам,
Менинг кўзу қошим онам,
Меҳр тўла сойим онам,
Кўзимдаги ёшим онам.

Дуолари ижобатим,
Оллоҳимга итоатим,
Кўнглимдаги шижоатим,
Дилимдаги ойим онам.

Йўлларимда кутгувчимсиз,
Кўлларимдан тутгувчимсиз,
Дардим айтсам ютгувчимсиз,
Вафоларга бойим онам.

Фариштасиз, сариштасиз,
Уйимизга ярашгансиз.
Ойим онам, жоним онам,
Меҳри оқар сойим онам.

ОНА

Она тобингиз қочса юрагим увишади,
Бутун дунё жунжиқиб ҳаво ҳам совий бошлар.
Маъюсланар эски уй, ўчоқда ўт ўчади,
Ўтган кунга осилиб, кўзимда қалқир ёшлар.

Офтобли кун қисқариб узаяди тун узун,
Эшик деразалар ҳам оғирлашиб ёпилар.
Онажон, доим қараб туролмаган мен ўзим,
Кўксимдан ўксик, ўксик минг оғриқлар отилар.

Отам эикан дарахтлар ё мевадан қолдим,
Боғимизни оралаб юришингиз қамайди.
Тўксонга кетган оёқ шунча юриб толдим,
Қаттиқ ерни кайириб юришингиз қамайди.

Отамдан қолган ҳовли, сиз биландир гулистон,
Ёнғоқ тагида юринг кўйлагингиз ер ўпиб.
Бир кун кўринмасангиз сизсиз дунё зимистон,
Онам бор деб юрибмиз, ҳар томонда тер тўкиб.

Сизсиз бу дунё ғариб, холим бўлади хароб,
Она борим-йўғимсиз кўрсам кўрар кўзимиз.
Этагингизни тутиб борсам йўл йиғлар ёраб,
Бетобим, кексагинам, қандоқ қилай ўзимсиз.

СЎНГГИ КАЛОМ

*Усмон Носирни оёқларини совуқ уриб, кесиб
ташлаганида, у кесилган дарахт устида шеър ўқир
экан.*

Музлик диёрида уйғоқ бу шоир,
Куёшли ватандан айтар ҳикоя.
Нозирлар, жаллодлар туришар қойил,
Оқбадан қайинлар қилур ҳимоя.

Она тупроғини суйган шоирим,
Энди унга қайта қўёлмас оёқ.
Жони, дили, бори куйган шоирим.
Соғинчини куйлаб қилади маёқ.

Шахдам одимлаган оёқлари йўқ,
Совуқ уриб борар икки қўлларин.
Ҳиёнат қуллари қиладилар дўқ,
Шоир айтаверар сахро, чўлларин.

Олис-олисларда куёшли юрт бор,
Гўзал нозанинлар кутишар илҳақ.
Мунгли онаси бор, дўст безътибор,
Кўнгил ичра яшар йиғлаган хилқат.

Шоир айтиб қила олмайди тамом,
Лабларидан учар соғинч қушлари.
Шоир музлаётир энг сўнгги калом,
Она, Ватан, шеърим сўнгги тушларим.
Хайр...

★ ★ ★

Душманимнинг ўқи тегди беҳато,
Чап кўксимдан шарра қон оқар.
Кўтаролмай синар суяккача то,
Ишонган тоғларим ҳайрона боқар.

Мен суянган тоғлар ерга сингади,
Довул дўлга учрар ўстирганим бор.
Билмадим ҳолимни нега менгзади,
Атрофда кўринмас ҳатто бирор зор.

Ёзим лахча чўрдир, кузим совутар,
Асли қон ёруғлик, у ҳам бизга тан.
Гирдимда парвона қизим овутар,
Айтаманки, қайта турмоқ менга шан.

Биби Фотимадан сўрайман қувват,
Кўзимда Увайсий кўзин ёшлари.
Кўзимдан ўтади кўзимда суврат,
Устоз Нодиранинг кесик бошлари.

Қон юқи қиличин суғуриб қиндан,
Тўмарис беради ғурур хундан дарс.
Турмоққа чорларлар узок яқиндан,
Ичимда уйғонур, мудраган йўлбарс.

Сиздай бойликка ўч бўлолмадим йўқ,
Сизнинг олдингизда бир сарпоёқман.
Хою-ҳавасларга асли кўзим тўқ,
Қалби бойлар ичра ёнган маёқман.

Сизнинг юзингизда нега хавотир,
Эгри туриб тўғри сўз айтар эсам.
Ичимга фарёдлар кўмилаётир,
Баъзан ноҳақликка сўзсиз чидасам.

Менинг босган ерим куйдиради чўғ,
Сиз сояда олинг мукофот, ёрлик.
Сиздай яшамоққа менинг ҳаққим йўқ,
Сиздай гуллаш, менга бахти қаролик.

Сизни эсламайман, дилимни ғашлаб,
Ҳамон тоза тутгум, тоза халқумни.
Кўзимнинг ёшини сидириб ташлаб,
Куйлаб яшайвергум содда халқимни.

АХД

Гулдай ўсиб чиқдим, бош кўтардим шахд,
Томирларим атай чопсада кимдир.
Қуёшга янтилмоқ, менга гўзал ахд,
Ҳар жойдан яхшилик топиб бир чимдим.

Гуркиради кетди кесилган шохлар,
Дарахтнинг шохида яна гулладим.
Бир хоин дастидан тоғдан қуладим.
Яна асрадилар содиқ ўртоқлар.

Менга бош кўтармоқ унмоқ одатдир,
Раҳмим келар пастда қолган ғанимга.
Дўстларим кўплиги зўр саодатдир,
Бир-бир сўз айтишар менинг шаънимга.

Дўстларим корига, Ватан корига,
Ярамоқ одатим, ярамоқ бахтим.
Айланиб элимнинг хизматкорига
Яхшилик ишқида яшамоқ аҳдим.

Гулдай ўсиб чикдим, бош кўтардим шахд.
Бошимни тик тутмоқ боболардан аҳд.

САЙЁРАГА

Амунинг шўхлигиман,
Қизларнинг кўхлигиман,
Кўнгилнинг тўқлигиман,
Мен Бойсуннинг кизиман,
Элимнинг булбулиман.

Кўҳиқофнинг садоси,
Муҳаббатнинг адоси,
Яхшиликнинг гадоси,
Мен Бойсуннинг гулиман,
Элимнинг булбулиман.

Париси бор торданман,
Илдизли буторданман,
Бағри сўзон боғданман,
Мен Бойсуннинг гулиман,
Элимнинг булбулиман.

Даштга тушса ой нури,
Дилда отлар дупури,
Соғинч келар гупуриб,
Мен Бойсуннинг гулиман,
Элимнинг булбулиман.

Шаршараман жўшаман,
Ишқингга ишқ қўшаман,
Билсанг ўша-ўшаман,
Мен Бойсуннинг гулиман,
Элимнинг булбулиман.

БАХТИЁРГА

Асли осон эмас бахтиёр бўлмоқ,
Тарихни варақлаб ўқиб куну тун.
Қийин бўлар ярим кўнгилга тўлмоқ,
Ва ҳақиқат гардин артмоқлик бутун.

Ҳақиқатни ёзинг, сингунча қалам,
Йилларнинг беомон каж дафтарига.
Кўзингизда ғазаб қилдимни алам,
Тарихнинг минг йиллик кажрафторига.

Кўйлагингиз оппоқ имонингиз пок,
Лойлардан ўтасиз қандаям гардсиз.
Дунё ишларидан юрагингиз чок,
Хар қандай оғриққа сиз ҳам ҳамдардсиз.

Томингизга чиқса баҳор лоласи,
Элдан олдин туриб сиз ёндингизми?
Юксакларда ўсган тоғнинг боласи,
Пастроққа тушишга ўргандингизми?

Олисга термулган кўзларингизда,
Тарихнинг минг йиллик сирлари аён.
Кулгилар аралаш сўзларингизда,
Юрак оғриқларин қиласиз баён.
Шундай, осон эмас Бахтиёр бўлмоқ.

ОҲКИ ОНАМНИ КЎРСАМ...

Онамга боролмасам ёғоч бўлиб қурирман,
Менинг синиқ юрагим ситамларнинг ватани.
Оҳки, онамни кўрсам симоб бўлиб эрирман,
Меҳрибоним бағрида гулга айланар таним.

Онамни оёғига бошимни қўйсам бугун,
Жаннатнинг хидларидан кўзларимга ёш келди.
Дунёларни унутдим ғамни унутдим бутун,
Онамга сиғингани кўкдаги қуёш келди.

Умрига вафо тилаб неки яхши тутурман,
Бевакт мени йиғлатиб йўлга қаратмас онам...
Иншооллох, меҳрига қониб, қониб ўтурман,
Кўнгли ёш боласини эрта қаритмас онам.

ТУРҒУН АЛИМАТНИНГ БАРМОҒИ

Турғун Алиматнинг кўнгли бунча ёш,
Дунёни гулларга ўраб қўяди.
Симлар беролмаса ишқига бардош,
Танбур қуловини бураб қўяди.

Оҳанглари нчра шодликлар оқар,
Одам йўқотганин топар ахтариб.
Агарки саслари ғамдан гул тақар,
Дунёнинг сочлари кетар оқариб.

Оқ сочли дунёнинг кўзларида ёш
Танбур симларини аламда қайрар
Ва гўзал сасларга тўлиб кетар Шош
Турғун Алиматнинг бармоғи сайрар.

ТАНБУР

Жонимга жон ато қилади танбур,
Ғамимни ҳам сато қилади танбур.

Ишқининг олови қуйдирди мани,
Ўтда ёқиб хато қилади танбур.

У кун изҳорини рад этган эдим,
Согинчида адо қилади танбур.

Муҳаббат босида шох эди дилим,
Биёбонда гадо қилади танбур.

Дардимни айтарга бирорта соғ йўқ
Билмай кайфу сафо қилади танбур.

Хаста Дилбар йиғлар билмадим қачон
Ваъдасига вафо қилади танбур.

★ ★ ★

Кўзим ёши тиниб бўлди,
Дил ойнаси синиб бўлди,
Кўнгилга ғам иниб бўлди,
Энди шодлик бўлолмассиз.

Кўкни суйган барг сарғайди,
Баҳор ёз, куз ҳам ўзгарди,
Юракда минг алам дарди,
Хузуримда кулолмассиз.

Ёмғир ёвар бўлиб бир дор,
Дарё бунча бўлди бедор,
Вафосизлар бунча беор,
Дил торини улолмассиз.

Ўтиб юрманг кўчамдан ҳам
Уйқу учган кечамдан ҳам
Даркори йўқ сиздай ҳамдам
Биз томонга келолмассиз.

★ ★ ★

Мен аниқ биламан энди келмассиз,
Келар йўлингизга тош отиб бўлдим.
Изларимдан яна учиб, елмассиз,
Сизга қайрилмасман тош қотиб бўлдим.

Билганим шу айни ҳисоб-китоблар,
Бир кун сизни шартта қилади тамом.
Энди тингламасман сохта хитоблар,
Тошга айланганман бўлмайман сомон.

Менинг қон бағримда ўсган қизил гул,
Дунёнгизни қилур бир кун қип-қизил.
Тош юрак ичида сайрайди булбул,
Бироқ сиз томонга бурмасман юзим.

ҲАЙРОНЛИК

Сиз чалаётган найга айлансам,
Лабларингиз кетмасми куйиб.
Осмондаги ойга айлансам,
Бегоналар қолмасми суйиб.

Сиз ўтган йўлларга айлансам,
Сиздан қолиб кетмоқлик оғир.
Бор-эй, деб чўлларга айлансам,
Куйсангиз чидамас ҳеч бағир.

БУ ИШҚ

Бугун излаб кўнгил, кўнгил роҳатин,
Дашту биёбонда куйди товоним.
Шу ишқ экан асли кўнгил офати,
Осмоним ёритмас моҳи тобоним.

Билолмадим унинг недир нияти,
Энди менга ҳамроҳ қазойи ишқ.
Ўзгаради шунча тез кайфияти,
Йўл ярмида мен ҳам сазойи ишқ.

Дилим осмонининг фирузаси у,
Унга қарамасам синади хилол.
Шароби қалқиган ишқ кўзаси у,
Унга лабим тутсам дудогимдир ол.

Бу ишқ гоҳи менга кийдиради зар,
Садоқатим учун берганича тан.
Бир кун вами билан дилимни безар,
Менинг юрагимдир шу ишққа ватан.

Бу ишқ сўзлатади минг лаҳжасида,
Мен ҳам ёд қиламан мингта қуш тилин.
Баъзан соғинч, алам исканжасида,
Ўзини осади бечора дилим.

Мен уни сўзласам, сўзим бўлар бол,
Ҳар лаҳза кўзимда унинг суврати.
Унинг орзусида топаман икбол,
Тоғдай ўсаверар ишқнинг қудрати.

ҚАЙРИЛСАНГИЗ

Қайрилсангиз минг-минг кизлар соч тарайди,
Ки қайдаки кўнгли осмон пастга тушар.
Қайрилсангиз қошингиздай қош қарайди,
Торада учган охулар ҳам қасдга тушар.

Қайрилсангиз қирқ бўлакка бўлинар жон
Қизил гулдай юзларимни ловуллатар.
Қайрилсангиз томиримда гупурар қон,
Кўнглимдаги дарёимни шовуллатар.

Қайрилсангиз киприкларда томчи пайдо,
Юлдуз бўлиб тўкилади пойингизга.
Хамма сизга мендай мафтун, мендай шайдо,
Бир кун ўзим айланаман ойингизга.

Қайрилсангиз жон кетади тизларимдан,
Қошингизда ҳушларимдан айриламан.
Кўклам гулин сепиб ташлар изларимдан,
Мен тайрилсам кўйингизда тайриламан.

Қайрилсангиз тўртта фаслим кўкламники,
Ҳаммасини тикдим сизнинг довингизга.
Етмиш минглик тилак сиздай ўктамники,
Омад бўлиб дўнадирман овингизга.

ОСМОН

Осмон, бунча йиғлайвердинг кўзингда ёш,
Ёмғирингдай тўкилади менинг дилим.
Қайда қолди кўксингдаги олов қуёш,
Энди қачон очилади менинг гулим.

Осмон қачон очилади юлдузларинг,
Кўзларимни тўлдиради ой шуъласи.
Тоқингдаки ой ухлайди кундузларинг,
Ҳофиз дунё бошлаб қолар ашуласин.

Осмон сендай йиғлоқидир менинг кўзим,
Соғинчларим тўкилади бўлиб кўл-кўл.
Осмон, дилим осмонлиқда сенинг ўзинг
Йиғламаса бутун дунё бўлади чўл.

Осмон ерга оқаялсан томиб-томиб,
Сен тупроқни севасанми жон-жонингдан.
Дарё бўлиб чопаялсан ўзинг қолиб,
Севаман деб кўнглим чопар ўнг ёнингдан.

Осмон бўлиб йиғлайверар менинг дилим
Атиргулга айланади бир кун гилим.

ЯНА

Сиз билмас дунёларга
азиз меҳмонман яна,
Куйганга сув тутгувчи
ташна мешкобман яна,
Ҳотамнинг қўлидаги
тоза эҳсонман яна,
Хижрон ўтида куйиб,
куйиб омонман яна,
Бировнинг кўчасида
ранги сомонман яна.

Ўт бўлди сўнганларим,
киприкларимда ёш бор,
Кулманг сўздан адашсам
хаёлимда бебош бор,
Кечаларим ёритган
кўксимда бир қуёш бор,
Бировнинг кўчасида
ранги сомонман яна,
Бир ширин сўзи учун
яна қурбонман яна.

Тунда юлдузга ошно,
кундуз уни изларман,
Излаб топмаган замон
хаёлини сизларман,
Соғинчига бош қўйиб,
соғинчига тизларман,
Бир адашган кўнгилга
қайта сарбонам яна,
Бир киё боқишига
яна қурбонам яна.

Куйиб, ёниб кул бўлдим,
кўнглига йўл топмадим,
Куйдиму саҳросида
бундайин чўл топмадим,
Кўл, кўл, бўлди кўз ёшим,
тоза бир кўл топмадим,
Бу ишкнинг саҳросида,
куйиб омонман яна,
Бировнинг кўчасида,
ранги сомонман яна.

ТЎЗИМ

Етти иқлим соғинчиман
етти иқлим гули ўзим,
Гар вафода ул шоҳ эса
сабрсизга бўлгум тўзим.
Менинг ёкам чок-чокдир
дилим қушлари ҳалокдир,
Агар вафо сўрар эрса
шоҳисидан ўтар бўзим.
Кўнгил ғуборин ювмоққа
етар кўзимнинг ёшлари,
Кулиб киё боқар эрса
чашмага айланар кўзим.
Дил осмонин юлдузи ул
ойи ўшал вафоси йўк.
Минг сўзонга минг дарс эрур
у келганда айтар сўзим.
Шовқинламай оқур дарё,
ой жамолига маҳлиё,
Тунларим ёришгайдур
гар келсалар кўрар кўзим.
Етти иқлим соғинчиман
етти иқлим гули ўзим,
Вафосиздан вафо кутган
Дилбарга сиз тиланг тўзим.

МУҲАББАТ

Сени излаб келар баҳор келади ёз,
Сени кўрсам борлигимдан таралар ноз
Ишқ ўтида ёнаман боз, қуяман боз
Пешонангга ёзилган шу муҳаббатман.

Чаман ичра қадам қўйсанг гулман ўзим,
Сахар чоғи қулорингда сайрай ўзим,
Кетар эрсанг еру кўкдан топай ўзим,
Пешонангга ёзилган шу муҳаббатман.

Кўклам келса кўнгил боғи кетар гуллаб,
Сени эслаб қизил гулга қўяман лаб,
Соғинчимни эртақ қилдим куйлаб-куйлаб.
Булбул бўлиб сайратган муҳаббатман,
Пешонангга ёзилган шу муҳаббатман.

ЧИДОЛМАСМАН

Бу бошимда яна қанча
ситам борки билолмасман,
Сув бетида қалқир гўё
олма каби илолмасман.

Юрак бағрим пора қилди,
лолазорга айландим то,
Тоғу тошлар ноласидан
кўзларимни юмолмасман.

Осмонимдан юлдуз ёғар,
ёғар қошим остидан,
Лаблар куяр, лабга алам
бармоқ билан силолмасман.

Дилим ёнар бу оташда ул
оташдоним куйдирар,
Жонимдан ортиқ суярман
унга қаҳр қилолмасман.

Ситамлара бу жон садқа деб
жон тутиб турар Дилбар,
Аммо васли ёлғонига
буидан ортиқ чидолмасман.

ИШҚИНГИЗДА

Бу дунё совинчга бир бозор бўлди,
Кўнглимининг топгани шу озор бўлди.

Интизорингизман бир қиё боқинг,
Ҳажрингизда ҳамма Сизга зор бўлди.

Нахот кипригингиз тўсади мени,
Узун сочлар бугун сизга дор бўлди.

Суйиб олқишлайман мен ҳам шу замон,
Найлай қиё боқиш сизга ор бўлди.

Товонимда тўла ҳажр тикони,
Изингизда юрган йўлда хор бўлди.

Сиз қуёшдай балқинг яйрасин дилим,
Билмасангиз билинг, дил анор бўлди.

Сўзон дилим билан бош олиб кетдим,
Сизсиз бу дунёлар менга тор бўлди.

Бир бор бўлиб, бир йўқ бўлиб қоласиз
Ишқингизда Дилбар қуйиб бор бўлди.

УНУТГУВЧИ

Унутгувчи ўшал раъно ўтда
ёнгувчи мендирман.
Ҳар лаҳзани останада кутиб
жафога тенгдирман.

Юлдузларнинг савдосини,
хусндор ой ғавросини,
Ишқ деган у танҳосини
дилда асраган сангдирман.

Кўнгилнинг гул бовларида,
гулга тутиб гул кўнглимни,
Булбулларни тилмоч қилиб,
яна аҳволи тангдирман.

Фирокидин забун холим,
ёр бунчалар бўлди золим,
Ҳаловатдан асар йўқтур,
фироқ даштида санғирман.

Ибтидойим шул ўт эрур
интихойимдур кутмоқлик,
Мен ўтманки, сўзон дилга
оҳанги шўҳ жарангдирман.

Оёғи остида гардман,
бўлур бир кун бунинг акси,
Дилбар куйдирмоқ бобида,
оҳ устаси фарангдирман.

ЁР ТАМАННОСИ

Аё, жоним ёнар ўтда
куйдирди ёр таманноси,
Лабларининг зарби бўлмиш
жаҳон булбулин савдоси.

Тушуб савдолари бошга,
яна келмиш алам қошга,
Кўзим тўлдирдику ёшга
муҳаббатнинг бу саҳроси.

Кутубдирман кеча-кундуз
висолидин умидвор дил,
Бўлиб келмиш қачон эй, воҳ
асл умримнинг маъноси.

Олиб дарёю денгиздан
кўзим осмонида акси,
Танамда ўт, кўнгил шохдир
тушиб ҳажрининг яғмоси.

Тилаб дийдори ошиқлик
учиб кўкда самандардек,
Олиб тўрт фаслидин озор
мани гангитди равроси.

Ҳакамлардан сўрар эрсам,
деди куймоқ бир олий бахт,

У тақдири илохийнинг,
ошиқ кўнглига савғоси.

Ёнар дилга андин ўзга
одили ишқ йўқ оламда,
Анга мафтун яралгандир
Дилбарлар дилрабоси.

ДИЛЛАШДИМ

Ит тинади, тинар кушу кумурска,
Менинг бошим чикмас қайғу-юмушдан.
Кўнглим тўлиб-тўлмай ўтар турмушдек,
Кун кўрмаган аёлнинг бардошиман.

Гохда дарахтлар билан тиллашдим,
Бедилни ўқидим, қайта диллашдим.
Қайда кўнгли яра топдим бирлашдим,
Бу ғамли дунёнинг ғамли бошиман.

Сўзон дилим билан тилимни тишлаб,
Хайкириқ сасини баъзан хаспўшлаб,
Булбул овозини минг бора хушлаб,
Соринчга тўкилган кўзнинг ёшиман.

Минг йиллаб чанқаган саҳроманки зор,
Гулоб сўрагани ор қиламан ор.
Бошимда Машрабдан қолган кўхна дор,
Қуриётган сойнинг ташна тошиман.

Қилган ибодатим мени кўтариб,
Ишким иморати гуллаб-кўкариб.
Элга итоатим қилдим ўтқариб,
Турон аёлларин бир сирдошиман.

Бу ҳорғин йўлларда хоридим-кетдим,
Музлаган қор эдим эридим-кетдим,
Кадр кунимда Муродга етдим,
Болаларга боқинг кўзи қошиман.

КАЧОН

Кунларимнинг умри тутар гўё шам,
Бевафо лаҳзалар беради фириб.
Ухлай десам узун киприкларим нам,
Сўнг, соғинчларингиз келар бостириб.

Менман деганларга қарамай кетдим,
Сира ўхшатолмай сиёқингизга.
Бир умр, бир умр, бир Сизни Кутдим,
Қандайлар чидайман фироқингизга.

Менинг таъбим эди гулдана мазон,
Сиз эса ҳамиша эдингиз хуштаъб.
Дилимга дунёни ишқини ёзиб,
Тақдир пешонамда чалади хуштак.

Бир гулдай эъзозлаб, суйиб кучдингиз,
Гулларга тўлдириб кучоқларимни.
Мен кўрмас томонга қараб учдингиз,
Ўтини ўчириб ўчоқларимни.

Деразадан кирса ўйноқи шамол,
Сиздан хабар дея хилпирар парда.
Қийнайсиз тушда ҳам кўрсатмай жамол,
Ўйонаман Сизни кутиб сахарда.

Бу дунё соғинчдан иборат экан,
Соғинчга берибман Сиз булбулимни.
Билмадим биз учун кўриш бормикан,
Таблага қулфладим дил дулдулимни.

Барглари тўкилган дарахтлар мисол,
Рўмолим бошимдан сирғала бошлар.
Ўзуқлар ечилар илоҳий тимсол,
Мен ечган жуфт кўзли сирғада ёшлар.

Ўзуксиз бармоғим қолди яланғоч,
Ўятдан қизариб тирноғигача.
Қачон, бўғотида сайрар қалдирғоч,
Қачон, кўнглим тошар кирғоғигача.

ЎТКИНЧИ

Дарахт учидаги япроқ бўлсанг ҳам,
Гўё сен ҳаммадан оппоқ бўлсанг ҳам,
Зўрлик бобида ҳам бир-тоқ бўлсанг ҳам,
Бу дунё ўткинчи, сен ҳам ўткинчи.

Шоҳ Искандардай ҳам эмассан шаксиз,
Хуснда Юсуфман демассан шаксиз,
Дунёга икки бор келмасдан шаксиз,
Бу дунё ўткинчи, сен ҳам ўткинчи.

Сиртинг ялтироғу ичинг калтироқ,
Қайси бир ҳолингга қиласан фироқ.
Сенинг йўлингда ҳам турар пулсирот,
Бу дунё ўткинчи, сен ҳам ўткинчи.

Нафсинг борар кундан-кунга каттариб,
Ҳисобин ололмас бозор аттори.
Гуноҳларнинг бўлмас бундан баттари
Бу дунё ўткинчи, сен ҳам ўткинчи.

Бахт қуши ҳам нодон, асли ўткинчи,
Гар бошига қўнса шохдир ўтинчи,
Ўтинчидай бузма ҳамманинг тинчин,
Бу дунё ўткинчи, сен ҳам ўткинчи.

АЛМАШДИМ

Энди йиғламайман нола қилмайман,
Синиққина кўнглим вола қилмайман.
Дардларимни тўкиб жола қилмайман,
Алвон кўйлагимни ғамга алмашдим.

Ғанийлар йўлимда бераверар панд,
Тойишимни кутар тик турсам харчанд.
Ахволимдан кулиб бўлолмас хурсанд,
Боримни тик турган дамга алмашдим.

Дунёдаги дили бойлар яқиним,
Юлдузга чўмилган ойлар яқиним,
Боғларни гуллатган сойлар яқиним,
Бугун кўпларимни камга алмашдим.

Ўтар-кетарларга сира вақтим йўқ,
Мендан қарз сўраманг шу дам нақдим йўқ,
Ўйнаб-кулмоқликка сира ҳаққим йўқ,
Барин қалам билан шамга алмашдим.

СЕНИНГ ЙЎЛИНГ

Сенинг йўлинг бошқадир,
сенинг йўлинг айри йўл,
Сенинг дилинг ғайридир,
юрар йўлинг ғайри йўл.

Итоатинг ёлғондир,
ибодатинг ҳам ёлғон,
Сенинг хийла найрангинг
ота-онангдан қолғон.

Шикоятинг кўп бунча,
юрагингда тугунча,
Ғийбатларинг тилингда,
чайналасан ўлгунча.

Сенга дуч келган борки,
хасратидан чанг чиқар,
Ҳар суҳбатингдан кейин
даҳанаки жанг чиқар.

Фақир учраса отда,
отида ҳам талайсан,
Бойнинг эшигидаги
ялғини ялайсан.

Ўлгунча димоғингдан
қурт, қумурсқа тушади,
Боғингдан ҳам ўзингдай
зор, зағчалар учади.
Ўлганингда яқинлар,
хайрият деб тўқар ёш,
Сендан қочиб кетолмай,
ёрилади қабртош.

КЕТАРМАН

Мен бугун хузурингдан
карахт бўлиб кетарман,
Шохлари синдирилган
дарахт бўлиб кетарман,
Сенга дуч келмасликка
бир аҳд бўлиб кетарман,
Ҳақиқат йўлидаги бир
шаҳд бўлиб кетарман.

Кетарман айрилиқнинг
отларига мингашиб,
Мевади дарахт каби
каддим борар энгашиб,
Ғийбатчилар турарлар
мен ҳақимда кенгашиб,
Кетарман, ўлтирмайман
тенгсиз билан тенглашиб.

Сендан юккан гардларни
кокиб кетиб бораман,
Аламларга дилингни
ёқиб кетиб бораман,
Сендан эски матоҳни
отиб кетиб бораман,
Музаффар кунларимга
шошиб етиб бораман.

УНУТИШ

Бугун Сизни эсламайман йўқ,
Бор вақтни ишларга бўламан,
Қишлоққа кетаман кўнгил тўқ,
Болалик завқига тўламан.

Хаёл қочар, қочар Сиз томон,
Мен айтаман: хотирам ёмон,
Хаёлимни сақлаб соғ-омон,
Эс-ла-май-ман Сизни бу замон.

Вақт дегани бунчалар қайсар,
Кимга зарда қилади кимга?

Лат егандай оёри оқсаб,
Сизни солар яна эсимга.

Шамолларга тутиб юзимни,
Қайта эсламайман унутама боз.
Ранглар аро боққан кўзимни,
Киприкларим тўсарлар сарбоз.

Кўзлар сотқин Сизни излайди,
Кетиб қолар бебош хаёлим,
Қулоқларим сизни тинглайди,
Тилим Сизга асрайди болни.

Хожасини танимаган деб,
Танбех берар дукурлаб юрак.
Бор вужудим ўзга берур зеб,
Билмам қандок чидамоқ керак.

ХАВОТИР

Дили мертик бола ўстирганим йўк,
Арслоним деганман, қуён демасман.
Мен борманки, унга ҳеч ким урмас дўк,
Жондай асрагайман, гирён қилмасман.

Бир кун келиб ўрлон шуҳратга ботар,
Шавкатли элимнинг шавкатин асраб.
Бугун қийинчилик азобин тортар,
Покиза юзига кетар лой сачраб.

Болам кетиб борар ташқари совук,
Кийган кийимлари нимдош, юпқарок.
Тонгги дуоларим қилганча совут,
Тенгдошлари ичра тўлиб, яркираб.

Боламнинг ўйлари ўзи каби соф.
Ҳозир яхшиликка дуч келаётир.
Дўст-душманга доим тилайман инсоф,
Дилда адашмасин деган хавотир.

ВАТАН ДЕБ

Момоларим хидлаб мени хуш кўрар,
Боболарим учиб юрган қуш кўрар,
Болаларим бир кун келиб юрт сўрар,
Мен асов дарёман, кишанларим йўқ.

Хаёлда ўпаман кўкнинг тоқини,
Ва гулларнинг кизил, пушти, оқини,
Орзулаб силадим қуш қанотини,
Қушга айландиму, учолганим йўқ.

Яна алдайверар ошим еганлар,
У кун сўзларимга олқиш деганлар,
Сал ҳорисам шўрлик, бойқиш деганлар,
Алдамчи дунёда ишонганим йўқ.

Дардимни тоғдаги бир тошга ёздим,
Юрагимни кекса ё ёшга ёздим,
Дастурхондай шамол-бебошга ёздим,
Айтган сўзим борки, ҳеч тонганим йўқ.

Тоғлар бошин баланд кўтарар кўкка,
Мулки Турон деса тушаман чўкка,
Ўзимни ураман минг хил ўт-чўққа,
Барибир Ватан деб ёнолганим йўқ.

ЁДИМДА КЕТАР

Соғинчларим гулда, гиёҳда кетар,
Қоғозга ёзмасам сиёҳда кетар,
Ариқ бўйидаги қиёқда кетар,
Сенга айтолмаган гапимда кетар.

Ёмғир шивирида менинг овозим,
Шамол қанотида айтилди нозим,
Дардим кўтаролмай синмоқда созим,
Сендан сир тутганим хатимда кетар.

Настарин, райхонлар бўйин изладим,
Изингни излаган менинг изларим,
Гувоҳлик беради дала-тузларим,
Сени ёдламаклик ёдимда кетар.

Билсанг мен ҳам асли замон зайлиман,
Умринг баҳор этган кўклам сайлиман,
Мажнунни бўзлатган ўша Лайлиман,
Сенинг ишқинг менинг додимда кетар.

Билмассан дунёга келдим ахтариб,
Бу дунё сенингсиз бўладир ғариб,
Ёз, куз оловида япроқ сарғайиб,
Дилбар бону деган отимда кетар.

МАКТУБ

I

Дўстим, яшаяпман гуллар шаҳрида,
Ўзаллик дегани бу ерда мил-мил.
Тош шаҳарга кетиш аҳдида,
Мени уйғотади ҳар сахар кўнгил.

Шу гулларни шартта ташлаб кетолмай,
Кечикдим йўлларда қолдим ушланиб.
Тўрт фасл ҳисобин тугата олмай,
Шафқатсиз замонлар турар шодланиб.

Яна олислардан келади насим,
Қанотида олиб хушхабарларни,
Яна кўшилолмай туради насиб,
Чаманлар тутати мушк анбарларни.

Биламан бир куни шундай бўлади,
Гул ёшимда гулга тўқким ёшларим.
Бу бебош гулларим бир кун сўлади,
Тош шаҳарда кутар содик тошларим.

II

Дўстим, боролмадим яна алдадим,
Факат Сизни эмас ўзим-ўзимни.
Дарахтдай ўсади дилимда дардим,
Соянчлар ювади ҳар кун юзимни.

Шавқатсиз оломон даврадош бўлиб,
Бир-бирларин кўзин чўқилайдилар.

Юрак ҳам қоларкан бебардор бўлиб,
Кўзимдаги дардни ўқимайдилар.

Яхши-ёмонликлар кетар чалкашиб,
Баднафсга дедим, бўлди ҳей кичрай.
Дунёни ямлайди яна баднафс,
Майдаланиб кетдим, майдалар ичра.

III

Дўстим, балки бугун мотамсароман,
Кўйлагимни анча одмисин кийдим.
Акли ноқислардан дили яроман,
Қалхатнинг олдида тилимни тийдим.

Баҳоримдан кечдим, бердим ёзимни,
Сўз демай боримни қузларга тутдим.
Бировга айтмадим, кўнгил розимни,
Дардимни ҳам дала-тузларга тутдим.

Мен томон тош отиб, чапладилар лой,
Кўксимдаги ўтдан чакмоқ чактирдим.
Юзларимга нурын тўкаверар ой,
Ойдек ярқирамоқ менинг тақдирим.

IV

Дўстим, тинчликми деб сўрайсиз яна,
Ҳа, дейман мингта ит таталаб ичим.
Ҳақиқат бир қуни қилур тантана,
Ҳозирча мен жимман, ҳақиқат ҳам жим.

Сиртимда куламан кўнглингиз хушлаб,
Силқориб ичганча ғам бодасини.
Синчалак осмонни тургандай ушлаб,
Соғиниб яхшилик шаббодасини.

Ичимга ютганим аламлар бир кун,
Ҳаққа етқаради, ҳақдор қилади.
Холиқ берган риским кийилмас бутун,
Иллоҳ душманимни бедор қилади.

Бир кун топилади одил бир ҳакам.
Ҳозирча душманим турар вангиллаб.
Дунёси соврилар, топганлари ғам,
Юз тубан ётади, юрак чангаллаб.

СОҒИНЧ

Наманганда юрсам хаёлим унда,
Юмушларим битмас, ишларим чала.
Айрилиқ бошимга тутади кунда,
Соғинчнинг кулиман бир йўла яна.

Бузила бошлайди ҳар қандай тартиб,
Лахза, дақиқалар имиллар бунча.
Кўзимнинг ёшини соғинчга артиб,
Тугила бошлайди яна тугунча.

* * *

Мен яна Машрабман яна йўлдаман,
Фарёди эрурман дунёи дунни.
Одамзот оёри етмас чўлдаман,
Саҳроларда топдим Қайсни—жунунни.

Дарёлардан ўтдим, тоғлардан ошдим,
Машрабнинг кулохи бошимда мени.
Кимки ҳақ йўлида эргашдим, шошдим,
Севинчлар тўкилди ёшимда мени.

Жаҳоннинг дашти-ю, ёбонларида,
Илон, чаёнларинг мунча кўп ё раб?
Шунча нишу, тикан товоиларида,
Намангандан кетган бечора Машраб.

ОШИҚМИДИМ

Айтинг айрилиқ деб мен шошибмидим,
Ҳижрон довонидан мен ошибмидим.

Дилимда ҳаммадан пинхон асрамай,
Ўзгалардан ошкор талошибмидим.

Ўз кўнглимни ўзим шодумон этиб,
Сизга аламларни қалошибмидим.

Кеча, бугун айтдим, эрта айтаман.
Исмингиз унутиб фаромушмидим.

Ишқингиз шароби этди мастона,
Бегона майидан ё тотибмидим.

Сизни демай Дилбар ҳеч тошибмидим,
Сизни куйламасдан мен ошиқмидим.

СЎНГ СЎЗ

Мунира Муҳаммадиева хотирасига

Ҳўқанди латифнинг латифи менман,
Мунираҳон Хотам, хотамий ўзим.
Яхшилик сўзининг котиби менман,
Минг хил тўзонлардан соф ўтган сўзим.

Қийин-қийин кезда қийилиб кетиб,
Қалдирғоч қаноти эгилган менман.
Кўзимнинг ёшлари баримга етиб,
Ноҳақлик қомида эгилган менман.

Ҳеч кимга бермадим болаларимни,
Илмга интилдим нурга етдим мен.
Нарғиза, Улуғбек ноалларимни,
Нодира, Шерзодим дилга битдим мен.

Уларни ўстирдим, тишимда тишлаб,
Кипригим сояси улар учундир.
Улар улғайдилар баримни ушлаб,
Уларнинг қамоли душманга хундир.

Гулдай ўстирганим, гул фарзандларим,
Биламан, ҳок пойим ўпиб яшарлар.
Элимга хизматкор асал-қандларим,
Ватан тинчлигини асраб яшарлар.

Ҳўқанди латифнинг латифи менман...

ОГОҲ БЎЛИНГ

Бу йўллардан доно, нодон ўтади,
Бири ғамгин, бири шодон ўтади,

Турфа ниятлилар мудом ўтади,
Огоҳ бўлинг, дўстлар, огоҳ бўлинг.

Одамнинг оласи ичида агар,
Қилар иш, ниятинг юз тутса магар,
Ёмон яхши бўлмас бошдан қуйинг зар,
Огоҳ бўлинг, дўстим, огоҳ бўлинг.

Билиш осон қассоб қассоблигини,
Қаззоб сир тутади қаззоблигини,
Билинг, ёмон ҳамроҳ азоблигини,
Огоҳ бўлинг, дўстим, огоҳ бўлинг.

Ким яхши сўз деса ишонавердим,
Хижрон кўчасидан тиконлар тердим.
Дилни бу кун факат Ватанга бердим,
Огоҳ бўлинг, дўстим, огоҳ бўлинг.

Ватан бизникидир сирмоғи билан,
Дарёлари, сойи, ирмоғи билан,
Кимлар келаётир қармоғи билан,
Огоҳ бўлинг, дўстим, огоҳ бўлинг.

Бизга тош отилса бағри қон Ватан.
Унга тош отилса, бизга бўлур тан,
Душман чиқмаса бас, бас ичимиздан,
Огоҳ бўлинг, дўстим, огоҳ бўлинг.

ЭҲТИЁТ

Илоннинг касбидир заҳар солмоқлик,
Чаённинг одати чакиб олмоқлик,
Ёмоннинг ҳар сўзи бўлар илмоқлик,
Яхшилар улардан бўлинг эҳтиёт.

Хайрон бўлманг, қандай замон бўлади,
Дунё талашганга тамом бўлади,
Ёмонликни юзи сомон бўлади,
Яхшилар унгача бўлинг эҳтиёт.

Ёнингиздан балки кулиб ўтади,
Ё ит каби ҳуриб, улиб ўтади.

Ё юзига парда илиб ўтади,
Яхшилар ҳар лаҳза бўлинг эҳтиёт.

ЁРИММИДИНГИЗ

Кўринмайсиз. Сиз ўзингиз бориммидингиз,
Ё бошимга эрта ёққан қориммидингиз.

Оҳ, дедиму кўкка боқиб, ёқамни тутдим,
Шоҳ Машрабдан колган ўша дориммидингиз.

Айриликлар дарди қаддим эгиб юборса,
Ғамларимни елкалаган нориммидингиз.

Дарё кечдим, гулзорлардан ўтдим битталаб,
Кўп зор кўрдим, ўшалардай зориммидингиз.

Жон-жаҳоним тутди гўзал наволарингиз,
Юрагимда чалиб юрган ториммидингиз.

Дилбар айтар Сиз ўзингиз бориммидингиз,
Баҳоримни гулдай безанг ёриммидингиз.

ЯРАШГАН

Сиза бу оламда ёшлик ярашган,
Кўзи шахло, қалам қошлик ярашган.

Отингизки тупроқ кечмагай асло,
Йўл бўлса ҳам фақат тошлик ярашган.

Бўйсунмайсиз асло биз айтган сўзга,
Қайсарликда фақат бошлик ярашган.

Ишқингизни минг, минг адолари кўп,
Сиза кўнгилларга шоҳлик ярашган.

Дилбар кулиб, кулиб айлади савол,
Биза наҳот кўзи ёшлик ярашган?

ХОСИЯТГА

Кўнғироқлар қилиб, кўлим чарчамас,
Қайта-қайта ўтар йўлим чарчамас,
Манглайимда сахро, чўлим чарчамас,
Самарқандда қолган хаёлим бордир.

Боғлар надир, тоғдан ўтиб бораман,
Дарёларни кечиб, кечиб бораман,
Бир дўст учун жондан кечиб бораман,
Самарқандда жону жаҳоним бордир.

Афросиёб менинг хайроним ўзинг,
Бибиҳоним дили вайроним ўзинг.
Хосиятим менинг сайроним ўзинг,
Самарқандда ёлғиз ниҳоним бордир.

Шоҳ Бобурнинг дилин нақши бор диёр,
Улуғбек осмонин, сўнмас акси бор,
Теурий юртидан кетмагай баҳор,
Самарқандга дилим изҳори бордир.

Теутор боғларида ўсган сулувлар,
Зарафшон бўйини қучган сулувлар,
Дилим қушларидай учмай турунглар,
Мусофирингизни бир зори бордир.

* * *

Ҳамон ўтман оёғимни дорда,
Қадамимни ўлчаб босмайман.
Ҳаёлларим олисда, ёрда,
Дарёман-у, бироқ тошмайман.

Ҳамон кулиб, йиғлаб бораман,
Дунё чалар сибизғасини.
Юрагимни тивлаб бораман,
Гоҳ тиндириб булбул сасини.

Йиғлар эсам, қулдиар қуёш,
Бошдан сочиб бор зарларини.
Қулар эсам кетар бағри тош,
Ҳазон қилиб гулзорларимни.

Ҳамон ўтман, оёғим дорда.

НАМАНГАНЛИК

Наманганлик шахло кўзи сузукларим,
Қўлларимда тилла, кумуш узукларим,
Қалбларида муҳаббатдан тузукларим,
Кўкламойни соринганим ўзингизми?

Наманганнинг дарёсида оққан гулим,
Сизни десам юрагимда меҳр лим-лим,
Ёр йўлида сайраётган шўх булбулим,
Баҳоржонни кутган кўзлар, кўзингизми?

Наманганлик опаларим-сингилларим,
Сизсиз дунё бўлар эди кўнгли ярим,
Дунёларга алишмаган тилла-зарим,
Дил эритган ширин-ширин сўзингизми?

Узун, узун кишлардан ҳам чикдик омон,
Шамоллашу, совқотишлар энди тамом,
Сумалаклар қайнаётган бизнинг замон,
Сал қадди дол онажоним ўзингизми?

Наманганлик шахло кўзи сузукларим,
Қўлларимда тилла, кумуш узукларим,
Қалбларида муҳаббатдан тузукларим,
Кўкламойни соринганим ўзингизми?

ЯНГИ ЙИЛ АЛЁРИ

Арчаларим қордан оппоқ либос кийди,
Тоғлар ичра она кийик яна ийди,
Сор бургутим осмон ўзра яна бийдир,
Табиатга дилдош бўлиб кел янги йил.

Қўрқок бола ватан учун бўлур ғорат,
Зилзилага дош бермайди бўш иморат,
Яхшиликдир тарбияга бир ишорат,
Яхшиларга йўлдош бўлиб кел янги йил.

Қамчи зарбин тиламасин от қўйруғи,
Қўлларингда бўлсин фақат бахт уруғи,
Омад ҳақда бўлсин сенинг бор буйруғинг,
Ёшлар ичра қурдош бўлиб кел янги йил.

Йиқилганга суянч бўлиб, қувват бўлиб,
Адашганга бахт, иқболдан суврат бўлиб,
Кадрсизга кадрдонлик, қудрат бўлиб,
Бардошсизга бардош бўлиб кел янги йил.

Эски йилим кетиб борар тарих бўлиб,
Соғинчларим сочилдилар тарик бўлиб,
Кўнглим турар аламлардан форик бўлиб,
Садокатга сирдош бўлиб кел янги йил.

Байрамларим ичра сенсан сен бошқача,
Сени кутар етти ёшдан етмиш ёшгача,
Шодлик униб, улайсин ол қуёшгача,
Яхшиликка қўлдош бўлиб кел янги йил.

Дунё бўйлаб урушларнинг оти ўчсин,
Ёмонлардан из қолмасин зоти ўчсин,
Кутаяпмиз қувончларнинг тоти учун,
Тинчлик билан юртдош бўлиб кел янги йил.

Менинг кекса онам ҳақки, отам ҳақки,
Оққан дарё оқаверар айтиб, қалқиб,
Мурувватли бўлиб келган ўзбек халқи
Мурувватнинг булоғини оч янги йил,
Меҳрларга тўлиб тошиб кел янги йил.

ШАҲАНД

Сирдарёнинг гулдираши яқин, яқин,
Синик, синик кўнгилларда чалиб чақин,
Битта ишқки хижронларнинг берар ҳақин,
Юрагимга гул исини солдинг Шаҳанд.

Бундан ўтган Бобур Мирзо от ўйнатиб,
Овга чикса гоҳ қирговул, тулки отиб,
Илк ғазалин шунда битган киз бўйлатиб,
Аҳсига гул оқизишдан тондинг Шаҳанд.

Эли жўмард, меҳмоннавоз экан бунча,
Ҳавоси соз, боғи эрам экан бунча,
Ҳалволари ширин-шакар экан бунча,
Ширинликда элга машҳур бўлдинг Шаҳанд.

Хуш келбатли йигитлари мард бўлади,
Сулувлари оналикка шарт бўлади,
Кимки келса ишқ дардига фарқ бўлади,
Эртаю кеч хаёлимни олдинг Шаҳанд.

Жарчиларим жар солингиз бор овозда,
Хаёлларим бири ўрдак, бири розда,
Муваннийим чалиб айтинг гўзал созда,
Мингта дардга даво бўлдинг, жоним Шаҳанд.

НЕЧАДА ЁШИНГ?

Наманганнинг ярмига тенг Поп,
Наманганнинг тўнига енг Поп,
Теграсидай кўнгли ҳам кенг Поп,
Кентлар ичра кадимий кент Поп.

Нечада ёшинг?

Ййловида ўтлайди той Поп,
Попук-попук қизлари ой Поп,
Юрагидан ўтади сой Поп,
Қозонию чўмичи мой Поп.

Нечада ёшинг?

Қилар ишни даст қилган Поп,
Ғаним кўлин паст қилган Поп,
Хитойни ҳам маст қилган Поп,
Яхшиликка қасд қилган Поп.

Нечада ёшинг?

Фозиллардан сўрайвергин Поп,
Ёшингни айтсинлар бобма-боб,
Неча минглар этарлар хитоб,
Офтобдай кўза олаётган Поп.

Нечада ёшинг?

ТИЛАК

Хидладим, унутдим сарғайибди ох,
Умри калта гулим тўкилди ногоҳ,
Суянчим, дўстларим бўлингиз огоҳ,
Ҳеч ким тўкилмасин қаторимиздан.

Тўкилса дарахтдан мева тўкилсин,
Осмон этак йиртиб, шабнам тўкилсин,
Хар куз майли барги хазон тўкилсин,
Бевакт тўкилманг дўст, қаторимиздан.

Меҳр бизга мерос одам атодан,
Мурувват қолгандир момо хаводан,
Муҳаббат тўкилур қўшиқ, наводан,
Ҳеч ким тўкилмасин қаторимиздан.

Худодан сўрайман эрта-кеч ёниб,
Онамни асрагин яшай инониб,
Бу яримта кўнглим меҳрига қониб,
Ҳеч ким тўкилмасин қаторимиздан.

ҚАЙДА ЭДИНГИЗ?

Кунлар саноғида адашдим, кетдим,
Ҳижрон ҳузурида ойлар чалкашди,
Йиллар ҳисобида мен яна шошдим,
Сиз қайда эдингиз?

Кўкдан олиб берар ойингиз ҳайрон,
Тоғларнинг бошида туради жайрон,
Йиллар ҳисобида мен яна бийрон,
Сиз қайда эдингиз?

Кўзим ёшга тўлди, ёш бўлди кўксим,
Сўзсиз яшайвердим ўксиниб, ўксиб,
Бошим тошга тегди, тош бўлди кўксим,
Сиз қайда эдингиз?

ДАРАХТНИ СИЛКИТСАК...

(Йигит айтар сўз)

Дарахтни силкитсак, қизлар тўкилгай,
Аммо, дил тўрида ойим ўзингиз,
Ҳаёт қизик, кимдир тутар бизга май,
Аммо, ўй-хаёлим доим ўзингиз.

Бу ёруғ жаҳонда гўзаллар кўпдир,
Ип эшолмас алар қошларингизда.
Сизнинг хаёдингиз менчун ғиркўкдир.
Минг бор фидоман кўз, қошларингизга.

Баҳорни совиндим ёзлар ичинда,
Сиз-баҳор саломга олмайсиз алик.
Телба деб куласиз нозлар ичинда,
Сиздан бизга мерос фақат телбалик.

Дарахтни силкитсак, кизлар тўкилгай,
Сиз деб кўнгил чоки хануз сўкилгай...

САЛОМАТ БЎЛ

Ёмонликни нафи бўлмас,
Яхшиликка иноят бўл,
Бир кун ҳеч ким кафил бўлмас,
Уз қалбингга хидоят бўл.

Бу умрининг йўлларида
Камтаринга шижоат бўл.
Шох Искандар қўлларидай,
Очиқ қўлга ижозат бўл.

Дунёни сув босса агар,
Хайрон турма, риоят бўл,
Бошингга тош ёғса агар,
Сабрли бўл, кифоят бўл.

Дунё ишқи ҳалок қилар,
Уз нафсингга қаноат бўл.
Сен қаровдинг дуо қилай,
Эл катори саломат бўл!

ЎЗБЕКЛИГИНГДАН

Меҳнатга қорилган бор зуваласи,
Меҳрдан яралган элнинг боласи,
Тунни адаштирар қошин қораси,
Ўзим айланайин ўзбеклигингдан.

Соддалар ичида энг содда ўзинг,
Меҳнат дарсларида Фарҳодда ўзинг,
Пиёдалар ичра ғиротда ўзинг,
Мағрур яша, ўғлим ўзбеклигингдан.

Тўрт тараф тоғларки, тоғларга суян,
Гулзорлар бир ёну, боғларки бир ён,
Жаннат шунда деган сўзларга инон,
Мағрур яша, ўғлим ўзбеклигингдан.

Дала, дашт сеники, осмон сеники,
Бундойинг сеники, сомон сеники,
Сарҳадлар сеники, замон сеники,
Айланайлик болам, ўзбеклигингдан.

БУ ДУНЁ

Бу дунё бозордир, бу дунё гардкам,
Бозорга солади ҳар ким молини.
Молин ёмон дея айтгувчи мард кам,
Мискин яширади ғариб холини.

Бу дунё аслида ҳаммамизники,
Зиёдини бериб, камин оламиз.
Бозорларнинг тўри бетамизники,
Пойгакрокда тамиз билан қоламиз.

ШАҲАНДЛИК ҚИЗ

(Қўшиқ)

Битта қиз бор кўзи сузук,
Бармоғида тилла узук,
Сувдан ўтдим аста сузиб,
Зор қилдинг-ку, шаҳандлик қиз.

Қошларида ўсмаси бор,
Белларида тасмаси бор,
Овозида гул саси бор,
Шаҳандлик қиз, шаҳандлик қиз.

Пари десам паризоддир,
Муҳаббатдан ул озордир.

Кеча-кундуз дилда ёддур,
Шаҳандлик қиз, шаҳандлик қиз.

Мис кўзадан сув тўкилар,
Этакларин ўлар дарё,
Юрак чоки ҳам сўкилар,
Бизга боқинг шаҳандлик қиз.

Кўйлаги оқ жонона қиз,
Тишлари дур афсона қиз,
Бу кўнгилга фасона қиз,
Зор қилманг ҳей, шаҳандлик қиз.

Ерни босса гул унади,
Севишимни ҳам билади,
Гапимга бир кун кўнади,
Шаҳандлик қиз, шаҳандлик қиз.

НОЗАНИН

(Кўшиқ)

Бошида тугунчаси бор,
Лабларида ғунчаси бор,
Изларида юрар баҳор,
Наманганлик нозанин қиз.

Йўлларида сойлар оқар,
Қанча-қанча бойлар боқар,
Кўрсам кўзда чакмок чақар,
Наманганлик нозанин қиз.

Момосидир офтобойим,
Онасидир бир мулойим,
Кўнглимдаги ишқим, сойим
Наманганлик нозанин қиз.

Кўйлаклари атлас, шойи,
Бари қиздан ҳам чиройли,
Осмондаги тўлин ойим,
Наманганлик нозанин қиз.

Ўғлимга она бўлсайди,
Менга парвона бўлсайди,
Давру даврона бўлсайди,
Наманганлик нозанин қиз.

ОМОН БЎЛСА

Омонулла акага

Ҳар чаманга, ҳар гиёҳга,
меҳрибон бир замон бўлса,
Ўзбекистоннинг боғлари
сиздай боғбонга қон бўлса.

Гўзалликлар диёри дил,
унга ошноликлар истар,
Бу юртимда Сизнинг каби,
йигит қоши қамон бўлса.

Дўстим десанг, оғам десанг,
шоҳи белбоғли ёр десанг,
Хузурида қулиб турган
Сиздай бир жонажон бўлса.

Ҳамма орзу қилар эрди,
дили шодликларга тўлиб,
Бир йигит шунча шухрат,
яна шундай ошён бўлса.

Сиз чин дўстсиз, садоқату,
вафо бобида танҳосиз,
Элдан олдин ҳол сўргайсиз,
дўстнинг ҳоли ёмон бўлса.

Икки бешга яна бешлар
йўлдош юргай дейди Дилбар,
Бобур юрти кўп гуллагай,
таваллуди омон бўлса

Бахорни соғинсам ёвди дўл, ёмғир,
Кўзимга лиммо-лим ёшни бердилар.
Бошим айланганда малҳам деб чоғир,
Гулга қўл узатсам тошни бердилар.

Севги деб инонсам айрилиқ барҳак,
Хиёнат гуллари бирам гуллади.
Фарёд урсам, бунча дунё деб ноҳак,
Дўстим сирларимни бир-бир пуллади.

Аламу ситамдан бу дилим яра,
Булбуллар ёд этур тонг фигонимдан.
Ахли содиқларим топмас қарқара,
Бедардлар ўтарлар, ҳар он ёнимдан.

Тонг деб кутган чоғим, келаверар шом,
Висолнинг ўрнига тутганча зорлик.
Бошимда тутганим омонат бу том,
Зилзилалар билан қилар гуфторлик.

Душман ўқларидан елкаларим чок,
“Мен-сен”га ўтмоғим гумон “сиз”ликдан.
Қодир Оллоҳ, дилим хузурингда пок,
Ўзинг асрагайсан иймонсизликдан.

АСКАР ОНАСИ

Ўғил туққанларнинг савлатлари бор,
Ўғил ўсган уйнинг ҳайратлари бор,
Қўғони мустаҳкам, ҳайбатлари бор,
Сизни шарафлаймиз, аскар онаси.

Отасига айтинг, қувончга ботсин,
Бугун дўпписини осмонга отсин,
Ифтихор туйғусин таъмини тотсин,
Сизни шарафлаймиз, аскар онаси.

Сиз ўстирган ўғлон, эл суйган ўғлон,
Чегарада турар гўё бир қўғон,
Сизнинг дуонгиздир унга зирҳ, қалқон,
Дуога қўл очинг, аскар онаси.

Қизлар соч тарайди йўлларида зор,
У келар кун бўлар, тўю ҳашам бор,
Ўша кунга элтар бу гўзал баҳор,
Қўз ёшингиз артинг, аскар онаси.

Қўз ёшингиз артинг, табассум қилинг,
Чопарга суюнчи олиб югуринг,
Тўйдан олдин шундай бошланар гурунғ,
Биз сизни севамиз, аскар онаси.

ОНАМГА

I

Сочларингиз оппоқ гуллабди мунча,
Юзингизни мунча босибди ажин.
Қора кошлар ўрни нега тугунча,
Кўзингиз ғуборин топмадим важин.

Инжу тишларингиз ташлабди жойин,
Ғунча лабларингиз сал-пал буришган,

Ёшлик деганлари бунчалар хоин,
Елкангизга чиқиб бунча уришган.

Оёқ-қўлингиздан куч кетиб борар,
Сим-сим оғриқлари ортиқча яна.
Қўлингизда асо кулиб юборар,
Қочиб кетаётган ёшлик ортидан.

II

Вақтим етмас Сизла қолишга,
Суянишга сирдош болишга,
Дардингизни бир дам олишга,
Болишчалик садоқатим йўқ.

Эшикларин очилиб турган,
Ойналари сабони бурган,
Пойингизга гиламлар сурган,
Шу уйчалик садоқатим йўқ.

Узумлари турар эггилиб,
Ёнғоқлари муштдай тугилиб,
Шафтолиси ерда эзилиб,
Турган боғча садоқатим йўқ.

Суянгани суяйди доим,
Гул чизади ўтса мулойим,
Сиздай бир кун суянар жойим,
Ҳассачалик садоқатим йўқ.

III

Менинг бағрим лахча, лахча чўя,
Сиздан айро йўллар урар дўқ,
Бу дам бошқа дарди, ғамим йўқ,
Дунёлардан кечманг, онажон,
Мени ташлаб кетманг, онажон.

Мен ҳам ҳали боламан, бола,
Кўксингиздан тўкилган лола,
Юрагимда ўсмоқда нола,
Ғам тўнини бичманг, онажон,
Мени ташлаб кетманг, онажон.

Изингизда ўсдим, улгайдим,
Сал адашсам, дердингиз дайдим,
Қарисангиз қариб, саргайдим,
Захар-заққум ичмай, онажон,
Мени ташлаб кетманг, онажон.

Кўзингизга нур бўлишим бор,
Белга қувват, юрсангиз викор,
Сизга кўп-кўп гапим, ишим бор,
Олисларга учманг, онажон,
Мени ташлаб кетманг, онажон.

АЁН БЎЛДИ

Қандоқ қилай, дардим Сизга аён бўлди,
Ғариб ҳолим бутун элга баён бўлди.

Самарқанду Бухорода изингиз йўқ,
Билсолмадим, Сиз кетган йўл қаён бўлди?

Қошингиздай туташади узун йўллар,
Шошнинг йўли Сизни кутиб шоён бўлди.

Васлингизнинг умидида мен йўл кутдим,
Сиз келар йўл соғинчдай бепоён бўлди.

Кизил гулдай ловуллашин қўймас дилим,
Чаман куйди, булбулларга зиён бўлди.

Наманганга сизмай бу кун, йўлда Дилбар,
Сизга келиш ҳамонки ноаён бўлди.

КЕЛИНЧАГИМ

Тили бийрон, чакконгинам,
Маҳалламга ёққангинам,
Ҳаё билан боққангинам,
Айланайин, келинчагим.

Гулим менинг, ғунчам менинг,
Юзлари ой, кулчам менинг,

Қора сочи тунчам менинг,
Айланайин, келинчагим.

Сен ўғлимнинг қувончи бўл,
Оилада суянчи бўл,
Авлодларни уловчи бўл,
Айланайин, келинчагим.

Бир қизчалик – бахт сеники,
Тоза кўнгил – тахт сеники,
Гуркирамок аҳд сеники,
Айланайин, келинчагим.

КЕТМАНГ, ОНАЖОН

Кўзларимдан ёшмас, оқар қон,
Қаршингизда кичраяди шон,
Ёшлик кетиб боради сарсон,
Кексайдингиз бунча, онажон.

Боролмасам, валим ортади,
Дайди ҳижрон енгим тортади,
Соғинчингиз дилга ботади,
Дардлимиз бугун онажон.

Оқар дарё экан бу умр,
Бунча чақир тикан, бу умр,
Топганлари шикан, бу умр,
Ёлғизлатманг, мени онажон.

Қаҳри каттик бунча бу дунё,
Кўрганларим тушми ё рўё?
Тилим қонмен булбулигўё,
Сайролмайман бугун, онажон.

Бетобликка майли, чидайман,
Кексаликка эгилган ёйман,
Сиз борсизки, ёшман, чиройман,
Менчун яшанг, кетманг, онажон.

ДАВОМИЙЛИК

Кўш кокилим, болажонларим,
Дил кўкида чиққан ойларим,
Эртам-кечим, хаяжонларим,
Лабларимда чалган найларим.

Орауларим Сизда мужассам,
Армонларим ушалур бир-бир,
Сизни суйиб, кўнгил хушласам,
Унутилар минг хил иш, тadbир.

Биттангизга бердим гул юзим,
Бирингизга уйқашдир отим,
Биттангизда мағрур дил сўзим,
Биттангизда хуш табиатим.

Жуфт-жуфтларим, кора кўзларим,
Сизга айтдим алла ва баёт,
Сизга бари ширин сўзларим,
Давом этар сиз билан хаёт.

ҚИЗИМГА

Тагли, тахтли қизим, иффатли қизим,
Юрган йўлларингда ифорлар қолар.
Биби Фотимадай сифатли қизим,
Сен кирган ҳар уйнинг чироғи ёнар.

Тунлар ёришади шуълаларингдан,
Сочларинг супурги ёр учун гоҳо,
Алла айтганингда нолаларингдан,
Оддий бола ўсгай бўлгунча даҳо.

Сен шундай ўйлайсан, бешик тебратиб,
Кўзинг дарёсида улғаяр ўғлон,
Полвонларга ўхшар унинг келбати,
Орау-умидларинг бўлар бир жаҳон.

Тонгги ибодатда болангни ўйлаб,
Дуолар қилишни ўргандинг яна,
Кўйлаги ер ўпган қизингга бўйлаб,
Қалбингда гўзаллик қилар тантана.

Ўқтамлашиб борар ўғлинг товуши,
Қизингнинг сочлари ўримга кирар,
Ўзингни унутиб, бола овутиб,
Ўн саккизинг кетиб, ўттизинг кирар.

Ўттизининг ўтида қуяди жонинг,
Уйим, болам дейсан яна жонсарак,
Бутунлашиб борар дилинг, имонинг,
Меҳр кўрғонлари ўсади бешак.

Олтмиш-етмишингда кўзингда нурлар,
Бир ҳовли болага меҳрлар улаш,
Саксон-тўқсонингда қалбда гурурлар,
Алла, эртак айтиб, сеҳрлар улаш.

Агар менинг қизим, орлигим бўлсанг,
Хар кимга кўрсатма аччиқ кўз ёшни,
Ўн саккиз йил олдин мен ногоҳ ўлсам,
Кулиб кутавергин ўша юз ёшни.

НАМАНГАН

Донолари, зукколари жам-жам, Наманган,
Норин, сирдан белбоғлари там-там, Наманган.

Тўрт фаслга мезбон эрур бир ёз фаслида,
Чиройингни куйлар эсам кам-кам, Наманган.

Ёз фаслида соя-салқин жой излар эсам,
Ғова, Нанай сойлари бор, кўркам, Наманган.

Ғолиб, полвон ўрлонлари овоза тутган,
Қизларининг иффатидин хуррам, Наманган.

Гирди улур тоғлар билан ўралган баланд,
Гулзори кўп, гул ишқида пурғам Наманган.

Кундан-кунга яшнаб борар, яшариб борар,
Таърифи зўр, олмалари хуштаъм Наманган.

Жамолингдан Машрабингдай девона Дилбар,
Эли хуштаъб, меҳмоннавоз, ўқтам Наманган.

КЕЛИН

Еру кўкка тўлиб кетди ёр-ёр, келин,
Шодлик ила айтилди юз алёр, келин.

Сиз босган из гулга тўлсин, нурга тўлсин,
Хонадоннинг хизматига тайёр келин.

Тўрт фаслнинг баҳорида турибсиз Сиз,
Ёз-кузи зўр, чидайсиз-да, киш бор, келин.

Бу дунёнинг сафосидан озори кўп,
Турмушнинг ғам-ташвишига хушёр, келин.

Бир товукқа ҳам дон керак, ҳам сув керак,
Сиз ўрганинг, Сизга лойиқ иш бор, келин.

Тилингиздан бол томади, тили ширин,
Эл ичида хушрўйлиги бисёр, келин.

Дилбар турар минг ўргилиб, минг айланиб,
Сизни кутар муҳаббатли диёр, келин.

ТҲЙ БУГУН

Ота-она орзулари кўрсатар кун бўй бугун,
Дўстлар келур, бугун байрам, қарс-баданг тўй, тўй бугун.

Тўйхонада учиб юрар омад куши, бахт куши,
Табриклару дуо узун, тахт тилаган ўй бугун.

Яхшиларинг қатор-қатор, яйрагай бунда дилинг,
Бор меҳрини тортиқ қиларки, маҳалла-қўй бугун.

Ёмонликдан ўзни асра, ғам-аламларни унут,
Неки кўрсанг, яхшилик де, яхшиликка йўй бугун.

Ёр-дўстларинг табрик этар, шодликка тўлди уйинг,
Уйга тўлди меҳмонларинг, қўйларингни сўй бугун.

Ишқ бодаси маст этдики, икки юзи лоларанг,
Келин-куёв бунча гўзал, бунчалар хушрўй бугун.

Дилбар, дунё тўйхонадир, сен ҳам шодсан, меҳмонсан,
Ўйнаб-кулиб, даврага кир, ишларингни қўй бугун.

ШИРИН

Ўригидан донаси ширин,
Кизгинамнинг боласи ширин.

Бўйларига бўйим етмайди,
Эркаласам, сира кетмайди.

Шўхим, дейман, ўзлига бокиб,
Ўзим, дейман, кизи хўп ёқиб.

Бу болалар ҳаётнинг нақши,
Онасидан боласи яхши.

Кўнглим ўсар меҳрини туйиб,
Чарчамайман, набира суйиб.

ДЎСТЛАРИМ

Дўстларим, кекса эмассиз,
Сиз ҳамма ёшдан ёшсиз.

Сочга ҳам қиров тушгану
Ҳаммадан қалам қошсиз.

Келсангиз, тўйлар бошланур,
Дастурхон бўлмас ошсиз.

Дўстларим, Сиз доноларим,
Ҳар жойда раҳбар, бошсиз.

Гар султонсиз, ишққа қулсиз,
Севсангиз, сал бебошсиз.

Ва ҳамиша ёмонликка
Отилган ўқ ё тошсиз.

Дилбар қайта айтар ёшсиз,
Кўнгил йиғлар, кўзлар ёшсиз.

КЕЛ

Дўст эсанг, ёнимга кел,
Истаган онимга кел.

Гар ғаним бошимга етса,
Жон бўлиб, жонимга кел.

Сахийликда қўлим калта,
Тишлаган нонимга кел.

Гарчи сенда дўстлик қони,
Томирда қонимга кел.

Сен меҳрга ташнадурсан,
Меҳрнинг қонига кел.

Ки, Дилбарга чин дўст эсанг,
Йирлаган онимга кел.

ДУОДАМАН

Бир бор келинг, мен сиз суйган бордаман,
Охуларин асрагувчи тордаман.

Кимки мастдур, мастонадур ишқ ила,
Мен ўшани телба қилган бодаман.

Айбига ким иқроф эса, кўзда нам,
Марвариду тасбиҳига шодаман.

Кимки келур тоза-тоза қалб билан,
Нопоклардан асрагувчи зодаман.

Минг қуш тилин куйга солиб, охири,
Ишқ тилида бўзлаётган "дод" аман.

Сизни айтиб, Дилбар бўлдим шукурким,
Кута-кута ҳар куни дуодаман.

КЕЛГАНИНГИЗ

Рост бўлди келганингиз, бу дилим афгор эди,
Хажрингиз бошимдаги лопиллаган дор эди.

Шодманки, шодлигимдан балқиди кўкда қуёш,
Бу кўнгил соғинчларга тўлиб кетган тор эди.

Хуштаъбим ёдимдасиз, хижронлардан асар йўқ,
Сиз асли бебаҳойим, Сизга вафо ёр эди.

Оҳ, инкор этиб бир кун, қуйиб кетдим шам каби,
Қоп-қорамас сочларим, тор бошида қор эди.

Бошимни тошга урсам, тор силкинди фарёддан,
Бегона эди шодлик, бу дунёлар тор эди.

Мен масту мастонаман, ҳар нарсага беписанд,
Кўрорим, жисму жоним фақат Сизга зор эди.

Рост бўлди келганингиз, Дилбар Сизга зор эди,
Муҳаббат фарёдидан қўшиқлари бор эди.

ЯЛЛО ҚИЛАСИЗ

Жон-жаҳоним ёнар ўтда, ялло қиласиз,
Тун-кечалар осмонимда ялдо қиласиз.

Арзи-холим айтай десам қулорингиз қар,
Ҳасратимга парво қилмай адо қиласиз.

Ишқ китобин варақладим, садқан сар деб,
Бегоналар билан тарин савдо қиласиз.

Увоқ янглиғ йиғлар жоним, парвойингиз йўқ,
Чашми гирёнимга боқмай ғавго қиласиз.

Сизни кўрмай, эшитмай деб қасамлар ичсам,
Дилбарим деб, юрагимда садо қиласиз.

ВАСЛИНГ

Ҳар тонг васлинг умидида очилмадим сўлай деб,
Бир нафасга келсанг, абад вафодоринг бўлай деб.

Сен соғинчнинг саҳросидан қушдай учиб бунга кел,
Гул боғларим болга тўлди, сенга хирож тўлай деб.

Кипригимнинг оғушида ёшга тўла кўзларим,
Истиғнолар билан кутар нозларимга ўрай деб.

Хаёлларим кетиб қолди сени излаб сарсари,
Қайда бўлсанг сени яна меҳрибоним кўрай деб.

Хижронлардан забун холим, юрарга ҳолатим йўқ,
Тик турибман тоғдай адил, аҳволингни сўрай деб.

Дилбар билмай кўз очгандир бу бевафо дунёда,
Вафосига вафо тилаб, изларидан юрай деб.

КЕЧИБ БЎЛМАС

Ишқдан айро бу йўлларда етолмадим ниҳонимга,
Дилим озорланиб кетди, рақиблар кулди холимга.

Чашми гирёнимни кўриб, девона бўлса кимсалар,
Воҳ-эй, дардини сўйладим, ошиқ қилдим хоқонига.

Муҳаббатга фидоликни шир этдим кеча-кундуз,
Ишқ насими кечар мендан, ташналар қилиб қонимга.

Ҳажр жабри жондан ўтди, аммо ундан кечиб бўлмас,
Кўнгил боғин гули сориг, куз ошнодир узоримга.

Жисму жоним олов бу дам, икки дунём ёнар ўтда,
Меҳрсизим кела қолмас, раҳм қилиб бу жонимга.

Худойимдан сўрар Дилбар, унинг васли-висолини,
Фақат ўзинг етказгайсан, умидвор ўшал онимга.

АДАШДИМ

Ки, кошингиз қаросида кўзим адашди,
Ишқингизнинг саҳросида сўзим адашди.

Кайрилсангиз жоним тушди, ух, товонимга,
Томоримдан қил ўтмади, тузим адашди.

Ошноларим бегонадир, англамас холим,
Сиздан ўзга қарорим йўқ, тўзим адашди.

Боғларимнинг барги хазон, ранглари сориг,
Камалаклар синди, атлас-бўзим адашди.

Юзларига парда тортди, ою қуёшим,
Ҳажрингизда қолган тун-кундузим адашди.

Баҳор бўлиб келсангиз гар, хайрона Дилбар,
Васлингиздан девонавор ўзим адашдим.

САДОЙИНГ БОР

Кетай десам, кетиб бўлмас, сенинг оҳанграбойинг бор,
Қолай десам, қолиб бўлмас, сенинг на парвойинг бор.

Икки ўтнинг аросида куйиб кетдим, ёниб кетдим,
Бундан ортик чидаб бўлмас, яна қанча савдойинг бор?

Сен деб йиғлар харидорлар, бошида ки, турар дорлар,
Айтай ишқинг бозорида, яна минглаб адойинг бор.

Бир кун келиб, кўнгли шоҳлар фақат сендан ишқ
сўроғлар,
Сен юфилсан, чиройингдан закот сўрар гадойинг бор.

Дилбарки, ишқ лолазорин, босар бир-бир яғмо қилиб,
Гўзалликка тўлар дунё, унда сенинг савдойинг бор.

ЁНАМАН

Тўрт тарафга от чолтирма, дилингники, ёниман,
Товлар ошма, дарё кечма, ҳар дам сен деб ёнаман.

Гоҳ жилғасан, гоҳ сойсан, тошга бағринг босасан,
Дарёларнинг ўзга сизмай, тошиб кетган ониман.

Ишк ўтида адо бўлган, фақат ёлғиз сен эмас,
Муҳаббатнинг кўчасида мен хайрону лолман.

Жон чекдим деб оҳ урурсан, устихоним куйди деб,
Гул ишқида сайраётган булбулларнинг қониман.

Вах, бу ишқнинг саҳросида куйса булбулнинг тили,
Гулқосада жон сувиман, унинг асал-болиман.

Жаҳонимни ишққа тўлдир. дили ободим ўзинг,
Йўлларингда жон берувчи Дилбар Намангониман.

АРАЗЛАСАМ

Кулиб-кулиб келибсизда, аразласам,
Парвонгиз йўқ нега, сиздан аразласам?

Кўчангиздан ўтмас эсам, не ҳол демай,
Хабарингиз ширин сўздан, аразласам.

Шоҳи-атлас киёлмайман, сўроқ этманг,
Кўйлақларим рангсиз, бўздан аразласам.

Менга на зар, на хазина даркор эмас,
Кўнгил бериб нетай, ўздан аразласам.

Нега шунча меҳрибонсиз, оққўнгилсиз,
Бол тутасиз, нону туздан аразласам.

Нетонг, Дилбар хаёлида висол шавқи,
Баҳор келар, сизла куздан аразласам.

ГИРЯЛАР

Ҳабиб Саъдуллага

I

Тов-тош, дала яна кетибди гуллаб,
Бунча ханда қилар бу гуллар беор.
Юрагим оғриқдан ёнар чарсиллаб,
Ҳабиб Саъдулласиз келдингми, баҳор?

Ариқ лабларида кўк кийган ялпиз,
Осмоннинг бағрида ёшлар минг чаҳор.
Табиат, қошингда тиз чўкаман, тиз,
Ҳабиб Саъдулласиз келди-ку, баҳор.

Кўзимда кулганча турар жигархун:
— Бу дунё бозор-а, бу дунё бозор.
Айрилиққа ташлаб, эй, дунёи дун,
Ҳабиб Саъдулласиз бу қандай баҳор?

Кўчасидан ўтган жононлар қани?
Битта-битта келинг, қилманг энди ор.
Яшилланиб кетди шоир ватани,
Ҳабиб Саъдулласиз келдингми, баҳор?

Дарёларга бокиб дарё бўлган дил,
Янги сўз айтмасми энди ҳар наҳор?
Ҳижроннинг боғлари гул очади жим,
Ҳабиб Саъдулласиз бу қандай баҳор?

II

Нафосат гулшани қолди хувиллаб,
Ғиротман дейдими, энди йўрғалар?
Одамнинг юраги кетар шувиллаб,
Наманган Ҳабибсиз, деманг, жўралар.

Наҳот тўғри сўзга урилади дўк,
Тиркишдан айрилиқ совук мўралар.
Дўстга содиқликдан энди асар йўк,
Наманган Ҳабибсиз, деманг, жўралар.

Наҳот олиб кетди уни олтмиш тўрт,
Бугун жонимизда алам ўрмалар.

Одамнинг умри ҳам шунча бўлар мўрт,
Наманган Ҳабибсиз, деманг, жўралар.

Яхшилик боғининг борбони эди,
Яхшилик кўрганки, ундан ўрганар.
Абадият боғин гуллатар энди,
Наманган Ҳабибсиз, деманг, жўралар.

III

Агар биз дунёни сева олмасак,
Завқланиб боқмасак, бутун борлиққа,
Ёмонликни дилдан қува олмасак,
Устоз, гўрингизда турасиз тикка.

Агар яхшиликка беролмасак қўл,
Лоқайд чидайверсак яна хорлиққа,
Йўл-йўл эмас бизга тиланган "оқ йўл",
Устоз, гўрингизда турасиз тикка.

Унутсак осмонни юлдузи билан,
Фурурни алишсак, ногоҳ ёрлиққа,
Кўзимиз қамашса кундузи билан
Устоз, гўрингизда турасиз тикка.

Хиёнат боғидан гул тера олсак,
Агар қул бўлмасак бир шоирлиққа,
Ҳақиқат йўлида курашдан толсак,
Устоз, гўрингизда турасиз тикка.

Дўст билан нонимиз кўрмасак бахам,
Биз юрган кўчалар тўлмас шодлиққа,
Ёдингиз олдида ичамиз қасам,
Устоз, гўрингизда турасиз тикка.

IV

Ким истаюр яхшиликни, адосийди,
Чин дунёнинг йўлидаги гадосийди.

Ўздан кечиб, ўзга ғамин шиор этган,
Дардман дилга дилин тутган давосийди.

Кеча-кундуз эл ғамида тиглар босиб,
Нобакорга баврин очган хатосийди.

Йиқилганга тордек тутиб елкасини,
Вафо излаб, куйлаб ўтган сатосийди.

Неча йилки, замон зайлин сахнасида,
Шоҳу гадо Ҳабибининг садосийди.

Аё дўстлар, Дилбарнинг бу ёзганлари,
Шеърятга чин эҳтиром сабосийди.

ТОЖМАҲАЛ

Достон

I

Тожмахал!
Етти мўъжизанинг бири жаҳонда,
Ошиқ кўнгилларнинг оҳанрабоси.
Сенда жаранглайди минг бир оҳангда,
Севги сўзин ёзган дил қаҳрабоси.

Сенинг жамолингга олам маҳлиё,
Остонангда ечар ҳамма ковушин.
Кимнинг кўнгли ярим дили сим-сиёҳ,
Сенга барин айтар қўйиб товушин.

Қошингда ҳеч бўлар Эйфел минори
Парижлик хонимлар анкайиб турса,
Афиналар чўқар келганча ори,
Унинг гўзаллари бунда оҳ урса.

О, буюк севгига қўйилган зарҳал,
Етти мўъжизанинг тожи Тожмахал.

II

Тожмахал!
О, дунёнинг ёруғ кўнгил меҳвари,
Сен гўзал эртаксан ҳеч поёни йўқ.
Сенсан ошиқларнинг буюк минбари,
Жаҳонда сенингдек ишқ давоми йўқ.

Ҳайратлар йиқилар сенинг пойингга
Қурбон қилар ўзин бахти қаролар.
Миллионлаб ошиқлар чин-чиройингга
Мафтунликда ўтар қалби поралар.

Дунё қалқиб турар бойликлар талаш,
Аммо, сенга келган борин унутар.
Алам, хунлар кетар дилларда яраш
Ҳамма бир-бирига меҳрини тутар.

О, буюк севгининг буюклик тоғи,
Сенсан яхшиликнинг хазонсиз боғи!

III

Тожмаҳал!
Севги, садоқатга лиммо-лим диёр,
Дилни аллалаган мўъжизакорим.
Кимки садоқатни этмас ихтиёр
Қошингда гуноҳқор тугамас зори.

Дунёнинг бесаноқ пучмоқларидан,
Турфа ранг одамлар келади қатор.
Ҳамманинг кўнглида муҳаббат бу дам,
Ҳар битта юракда соғинчлар ётар.

Садоқатнинг ранги рангларингда ё,
Уни қорозларга кўчириб бўлмас.
Шундай гўзалликка қонми Осиё?
Сени кўрмаганинг кўнгли ҳеч тўлмас.

Ҳар битта тошингда муҳаббат маҳтал,
Дунёни севишга ўргат Тожмаҳал!

IV

Тожмаҳал!
Сен ҳақда қимда-қим эшитган бўлса,
Сени орзу қилиб ўтар бир умр.
Армон билан ўтар бир кўрмай ўлса,
Армон заққумини ютар бир умр.

Сенга келганларнинг армони йўқдир,
Сенга келганларнинг бошлари осмон.
Садоқат кўнгилда ёнгувчи ўтдир,
Сенинг зиёратинг севсига посбон.

Сенинг зиёратинг, поклар инсонни,
Қалбига солади покиза бир ишқ.

О, Тожмаҳал покла жаҳонни
Сен севги ҳақида айтилган қўшиқ.

Сен севилиб, севиб ёнасан ял-ял,
Дунёни севгига тўлдир Тожмаҳал!

V

Тожмаҳал!
Турфа инжуларинг, турфа, турфа ранг
Кўз бўлиб боқади деворларингдан.
Бунча гўзалликни кўтариб аранг,
Замин жим туради севар ёрингдай.

Бу ранглар ўчмайди ёмғирда, қорда
Йиллар ўтган сайин очилаверар.
Гуллар уни бўйлаб ўсар баҳорда
Пойингга чечаклар сочилаверар.

О, бунча гўзаллик кимнинг ижоди,
Қайси бир ўстанинг чизиги, тархи.
Мумтозмаҳалбегим севгисин ёди,
Уни бузолмагай асрлар чархи.

Кўзимдан қуйилур ёшларим ҳар гал,
Сенинг ҳикоянгни тинглаб Тожмаҳал!

VI

Қасрлар қурилган сендан аввал ҳам,
Шаҳарлар поёндоз аёл пойига.
Султонлар, улуғлар севиб қолган дам,
Ойни узиб берган дилин ойига.

Аммо дунё, дунё бўлиб ҳеч қачон,
Ишққа ўқилмаган бунчалар оят.
Жамна сени қучиб оқади ҳамон,
Миллионлар тилида ишқий ривоят.

Тожмаҳал унутма бунёдкор кимдир,
О, Темурийзодам, Бобур ўғлони.
Шоҳжаҳон хотиржам бу замон жимдир,
Садоқати билан олғач дунёни.

Аёлга садоқат, аёлга ҳайкал,
Бўлиб турар доим улур Тожмаҳал!

VII

Тожмаҳал!
Сенга етолмаган миллион жон ҳаққи,
Мен ҳам сенга ташна кўрмакка, зорман.
Улур аجدодларим тутган шон ҳаққи,
Муҳаббат қасрига мен ҳам қурбонман.

Сирдарё бўйида, қадим Ахсида
Сенинг жамолингни аксини кўрдим.
Китобларни титдим, тарих дарсида,
Йилларнинг юзида ашқини кўрдим.

Бобур севган дарё оқар шовуллаб,
Сен шунда бўлмадинг нега Тожмаҳал?
Ҳар томон лолазор ётар ловуллаб,
Садоқат қасрига муҳтож у ҳар гал.

Эй, менинг дилимга айланган қаср,
Мен сенга ғойибдан бўлганман асир.

VIII

Тожмаҳал!
Остонамда мангу тошлар йиғилайди,
Улар гапирмаслар тиллари соқов.
Севсига етмаган бошлар йиғилайди,
Қалам қошлар йиғлар улар ҳам тоқов.

Бунда эгилгандир дарахт шохлари,
Мустар илдизлари ер бўлиб борар.
Одамизотларнинг соғинч оҳлари,
Дунёга севгидан мужда юборар.

Қайта-қайта ўсар бунда майсалар,
Тўрт фасл борини туради гуллаб.
Бунда борлиқ ҳар тонг қўшиқ айтсалар,
Тош қалбда ҳам севги ёнар гуриллаб.

Дунёни вафога тўлдирган меҳвар,
Ҳар кўнгилга меҳр тўлдирган гавҳар.

IX

Тожмаҳал!

Фақат мармар тошдан қурилган бино,
Бунча бошинг баланд етибди кўкка.
Ҳижрон, ситам, ёшдан қурилган бино,
Қошингда миллионлар тушади чўкка.

Ҳаммани чорлайди ишқ деган йўлак,
Аммо унга етмак кечмайди осон.
Бунда дард йўк, фақат севгидан бўлак
Севги деб туялиб, яшайди инсон.

Кимлар айтиб келар дил азорини,
Кимдир севгисига тилайди паноҳ.
Кўриш мумкин сенда ишқ бозорини
Бўзлаб сифинганки, бўлур гуноҳ.

О, ошиқ кўнгилга бермагил ситам,
Суйганга сендайин даво бормикан.

X

Тожмаҳал!

Минг йиллик азоблар тўнини бичиб,
Сен мағрур турасан, сен мағрур қасрим.
Алам дарёсидан аламлар ичиб,
Сенга интилади юғурик асрим.

Дунёлар ўзгариб бораверади,
Бир сен ўзгармайсан гўзалсан фақат.
Сенга ошиқ дилин ёраверади,
Сенинг салобатинг боринг мухаббат.

Севги азоблари улғайса танда
Сенга сифинганки келар кўзда ёш.
Бу ишқу садоқат деган ватанда,
Қуёшдай порлайсан, ердаги қуёш.

Жаҳонга тутасан ишқ гулобини,
Ўзга ошиқ этдинг кўк офтобини.

XI

Тожмаҳал!

Қайси меъмор сени қилганки бунёд,
Сени таърифлашга етар сўз йўқдир.
Пойингдан кетолмай қолади сайёд
Бу дунёда сенга тўйган кўз йўқдир.

Сенга келганларки, айтади имдод,
Сенинг жамолингдан ўзига келмай.
Ичидан отилур соғинчли фарёд,
Дер сенга етишдим, етишдим ўлмай.

Бу дунё, сен билан, сен билан тўлиқ,
Бир кун остонангга бош урмоғим бор.
Тожмаҳал, менга ҳар бир бора йўлиқ,
Олислардан бўйлаб ўтаяпман зор.

Умрим ваъда этар мингта висолни,
Мен орзу қиламан сендай тимсолни!

XII

Тожмаҳал!

Шоҳжаҳоним менинг Бобурийзодам,
Садокат юртининг асил хожаси.
Шунчалар буюкми севги деган ғам,
Сиздан бошланарми вафо лаҳжаси.

Қайси миллатда бор, қайси юртда бор,
Сиз каби аёлин улурлаб ўтган.
Ой, кун эмас ўттиз олтита баҳор,
Мумтозим деб дилин ҳам чўглаб ўтган.

Тарихни варақлаб кўрдиму лекин,
Гуллаган садокат бозин кўрмадим.
Адолат қулф урган чаман бормикин,
Деб юрган, куйганлар ҳолин сўрадим.

Тинглаб, ўйлаб дедим, ишониб, алҳол,
Севги дунёлари сенсан Тожмаҳал!

XIII

Тожмахал!
Сирдарё бўйида турсам сахарда,
Ахси соҳилида кўринди аксинг.
Сендайин маъво йўқ, қишлоқ шаҳарда
Сени Ҳиндистонга қилмишлар тақсим.

Сенинг ҳар тошингу, гўзал ғиштлиринг,
Қанча қарвонлару қулларга юқдир.
Қарвон изларидир дала даштларим,
Сенинг тарҳинг чизган ўзбек буюқдир.

Сенга нусха берган Наманган, Ҳўқанд,
Андижоннинг жони Агра тарафда,
Хева усталари билан Самарқанд,
Сени улуғлаган буюқ шарафда.

Сирдарё бўйида чизилган жойинг,
Аграда юксалиб топдинг чиройинг.

XIV

Тожмахал!
Сирдарёга ўхшаб кетарми Жамна,
Тўлқини оларму эсу хушларни.
Дарёдил қизларни севарми ҳамма,
Сехрлаб оларми учган қушларни.

Соҳилда ётганда Ахси тарихи,
Менинг хаёлларим Аграга учди.
Дунёни тутганда сенинг тарифинг,
Қўзларим хаёлан миноринг кучди.

Гўзалим, маъбудим ўзбек армони,
Ҳиндистонда вафо боридай битган.
Сен менинг Ахсимсан ва Агражоним,
Муҳаббат бовидан инжулар тутган.

Сирдарёдан ичдим, Жамнага ўхшар,
Тожмахал орзуси кетар то машҳар!

XV

Тожмаҳал!

Мумтозбегим каби ўн-ўнбешталаб,
Фарзанд туққанлар бор менинг юртимда,
Бибихоним каби Нодира хуштаъб,
Зулфия, Ойдинлар бор менинг юртимда.

Мумтозбегим каби ёри олдида,
Хуш хулқи, одоби овоза тутган.
Умри ўтса ўтган эл-юрт олдида,
Фарзандлар халкумин хўп тоза тутган.

Шундай оналарга эгилган осмон,
Покиза сақлаган оппоқ хаёлни.
Севги, садоқатга тургандай посбон,
Химоя қил, севгин, буюк аёлни.

Тожмаҳалим, улуғ зиёратгоҳим,
Севган қушдай жонга бўлган паноҳим.

XVI

Тожмаҳал!

Сен ҳақингда сўнгсиз эртаклар айтган,
Ҳинду гўзалига бордир каломим.
Муҳаббат боғидан гул териб кайтган,
Моҳитоб, бу қаср юртим қамоли.

Менинг мамлакатим ҳусну чиройи,
Қасрингиз пештоқин тўлдираётир.
Сирдарёни бағрин тўлдирган ойи,
Уни қуйлаб, тўлиб чулдираётир.

Фақат Сизникимас қошлари камон,
Оламни ўзига чорлаган хилқат.
Муаллифин билсин эллар ҳар замон,
Бунда порлар ўзбек ижоди қат-қат.

Сенсан, ўзбек билан Ҳинднинг севгиси,
Сендан эл-элатлар вафо-қулгиси.

XVII

Тожмахал!

Сен билан юртимнинг энг иссиқ фаслин,
Хиндистон томонга бериб юбордик.
Сенинг кошингдаки ҳар кўнғил таслим,
Садоқат гуллари териб юбордик.

Сенга сиринмаган ким қолди асли,
Сенсан мўъжизалар ичра расида.
Ҳар тонг уйғотади минг дилни васлинг
Байроқдай порлайсан ер куррасида.

Сен деб йиғлаб, кулар юз фасли чаҳор,
Бор ҳусну жонини юбориб Аҳси.
Гул куртак уйғонур сен деб ҳар баҳор
Сенинг соривчингдан дунёнинг баҳси.

Сирдарё Жамнадан бўлибдими кам,
Сен нега бу ерда эмас Тожмахал!

XVIII

Тожмахал!

Инжу тошларингни санови борми,
Мумтоз олимларнинг бунда ҳоли танг.
Севдим деб йиғламоқ асли бекорми,
Пойингда сочилиб ётганда харсанг.

Жамина йиғлаб оқса ҳар куни тинмай,
Сени кўрган борки тўқканда кўз ёш.
Барглар кучоклаган дарахт бўлса най,
Қандай чидаяпти осмонда қуёш.

Ўзаллигинг ҳамон сир бўлиб келар.
Пешонада қандай ҳинду ҳоллари.
Инсон юрагига солиб қутқулар,
Ҳикоя қилади ҳинду чоллари.

Билдим бўлмас экан севгининг ранги,
Бунда кўз ёш тўкар оқ танли, занжи.

XIX

Тожмаҳал!

Сен томон келарлар пою пиёда,
Туялар карвони ва улкан филлар.
Муродга етарлар, севинч зиёда
Шукрона айтади турфارانг тиллар.

Қучоғин очади хиндлар диёри,
Аробада келсин, учоқда келсин.
Вафога айланар севгиси, ёри,
Бола онасидай қучоқда келсин.

Боролмадим куйиб, севган пайтларим,
Этагимда эди бир жуфт ўғил-қиз.
Сегинчларга тўлиб кетди байтларим
Бир кун набирамла чўкадирман тиз.

Сирдарё бўйидан салом, Тожмаҳал,
Ўзбек шоиридан калом, Тожмаҳал.

XX

Тожмаҳал!

Бу ёруғ дунёда ҳаёт бор экан,
Ўзингга чорлайсан муҳаббат қасри.
Бир кўнгил бировга доим зор экан
Сенинг-ла бўлади муҳаббат асри.

Ўзаллик сақласа агар дунёни,
Кўнгилда яшнаса меҳру муҳаббат.
Кўзларига суриб сендай рўёни,
Сенга сирғинади одамзод абад.

То абад кўнгиллар Жамнадай оқар,
Сенинг энёратинг томошасига.
Сирдарёдай кўнгли чопар одамлар,
Меҳру муҳаббатнинг дил иншосига.

Ҳижронни севгига алмаш Тожмаҳал,
Адолат сўзини талаш Тожмаҳал.

XXI

Тожмаҳал!

Сенга йиғлаб келар, ёрдан жудолар.
Васлу висолларга асли шартдурсан
Сенга эш бўлади динлар, худолар,
Элни бирлаштирган миллиарддурсан

Саловат айтганда дарахтлар сенга,
Тўлқинланиб кетар, денгизу, уммон.
Ҳар тонг келаверар бараҳдлар сенга,
Каъбага интилган ҳожиларсимон.

Сендан кетадилар бўлганича, пок,
Сен бермас эсангда ҳеч қандай ёрлик,
Хиёнат гуллари бўлади ҳалок,
Яна бошланади шакаргуфторлик.

Тожмаҳал, дилларга бердинг ҳаловат
Бу дунё тургунча тургин саломат.

XXII

Тожмаҳал!

Баҳорда илк бора чиққанда ялпиз,
Нафис юзларига кўкликни чаплаб.
Сенсан осмон томон кетаётган қиз,
Осмон юзларига кўзгулар ташлаб.

Сен дарё бўйида тик турган малак,
Дарёга тўкканча малоҳатини.
Сен осмонни қучган жонон камалак,
Тортиб олган кўкнинг ҳаловатини.

Сен заминдан кўкларга қадар,
Ўссангда тупроққа жуда яқинсан.
Жисмингдан гўзаллик кетмагай бадар,
Самода чакнаган нурсан, чақинсан.

Моҳтобсан, офтобсан, қоши қундузсан,
Дили хуфтонларга ёруғ қундузсан.

XXIII

Тожмаҳал!

Маҳобатингники кўрган хижолат,
Қайдаки гердайган сенда паст тушар,
Аёлни хўрлаган кою қиёмат,
Тақдирига фақат хорлик, қасд тушар.

Аёлга эгилган фиръавнлар ҳам,
Пойига сочган бор сийму зарини,
Қул ҳам топганини тенг кўрган баҳам,
Шамоллардан асраб севар ёрини.

Аёлни севарлар, асрарлар шундай,
Аёлдан яхшилик юққани учун.
Жуссалари нозик, турсада гулдай,
Ойдай қиз-ўғиллар туққани учун.

Сен Лайли, Ширинга айланган кўшиқ,
Тожмаҳал, сен ҳақда ёзаман жўшиб.

XXIV

Тожмаҳал!

Тарихни ўқисам кадим фаранглар,
Машъалада ёққан о, Жанна Дарқни.
От думига сочи бовдик аёллар,
Жаҳолатдан асра, о, буюк Шарқни.

Мағрур Тўмарисим мешда қон тутган,
Қонхўр келганида юртига босиб.
Олой маликаси — Курбонжон додхо,
Ватан ишқи билан элга муносиб.

Ватан қўриқлаган эр либосида.
Отда Барчинсифат ойжамолларим.
Ҳиндинг аёллари турар расида,
Аграга учади ўй хаёлларим.

Тожмаҳал, турасан мағрур ва тикка.
Аёлни улуглаб тур мангуликка.

XXV

Тожмаҳал!

Мен қувват сўрайман Бибихонимдан,
Тояда парилардан сўрайман имкон.
Биби Фотимажон руҳи ёнимда,
Бола туғилмасия дегайман нимжон.

Зинҳор ёвқарашла аёлга боқманг,
Турфа чечакларни унга юборинг.
Жасурлиги учун оловда ёкманг,
Қошига тиз чўкинг, дилингиз ёринг.

Дунё раво кўрма, аёлга нафрат,
Аёлга туғишдан ўзга савдо йўқ.
Ишқ-муҳаббат десанг аёлни яйрат,
Муҳаббатли юртда сира ғавго йўқ.

Муҳаббатли макон буюк Тожмаҳал,
Тинчликка қўл қўйган суюк Тожмаҳал.

XXVI

Тожмаҳал!

Мен сенга етмаган бир илтижоман,
Дилим сенинг каби ишққа зор, дардлик.
Муҳаббат васфида гўзал хижоман,
Менинг тилагимга қилгил ҳамдардлик.

Менинг юрагимда Лайливаш орзу,
Сенинг хузурингда айтмоқларим бор.
Дилимга тошларинг бўларлар кўзгу,
Ватанга баётла қайтмоқларим бор.

Севгисини олиб бориб Фарходни,
Бир кун пойингга тегар қошларим.
Биз қурганмиз дея, қасри хайхотни,
Рухлари шод бўлар ватандошларим.

Самарқанддай рўйи заминга сайқал,
Садоқат боғини сақла, Тожмаҳал!

XXVII

Тожмаҳал!
Дунёнинг кўксига қадалган дурсан,
Ошиклар бўйнига илгувчи тумор.
Садоқат илмидан яралгандурсан,
Сенинг бор шуҳратинг заминга зуннор.

Сирдарёни бўйлаб кетаётган мен,
Тупрокни ҳўл қилиб борар ашқларим.
Тунлар хузурингга етаётган мен,
Кундуз йўлим тўсар ҳижрон лашкари.

Қай томонга боқсам сенинг суратинг,
Муҳаббат йўлига тўкасан шараф.
Етолмай турибди бугун журъатим,
Қай кун жамолинга бўлгим мушарраф.

О, Тожмаҳал, бугун мен учун рўё,
Қачон сенда бўлгум булбулигўё?

XXVIII

Тожмаҳал!
Сенсан кўнгилларнинг ёруғ хитоби,
Дунёда бор йўллар сенга йўналган.
Сенсан муҳаббатнинг улуғ китоби,
Учар қушларга ҳам ўзинг қўналға.

Сен дунё ишқига берганда базм,
Базми жамшидларинг чодирин тиккан.
Ҳатто чумолилар қилади таъзим,
Сен учун гуллабди саҳрода тикан.

Аросат олами сен учун йирок,
Садоқат ҳақида сўзинг бутундир.
Ўтини ўчираш аламли фирок,
Висолга чорламок сенинг учундир.

Оламда не тоғ бор, баридан баланд,
Тожмаҳал, турасан боладай хурсанд.

XXIX

Тожмаҳал!
Дунёлар ичида ўзга бир дунё,
Тўрт тарафдан боқсанг кўринган минор.
Миноралар ичра баландисан ё,
Саботда қўл берган сенга минг чинор.

Умрим чизиклари элтар кафтимсан,
Кафтимдаги дунё, дарё, тоғларим.
Юрагимсан уриб турган тафтимсан,
Тафтдан яйраб ўсган вафо борларим.

Ҳинднинг гўзаллари қўшиқларга ўч,
Сен қўшиққа, куйга айланган кўшким.
Майли дилим яна Тожмаҳалга кўч,
Тожмаҳалда қолар менинг бор ишқим.

Буюк муҳаббат ва тенглик белгиси,
О, Тожмаҳал, хинду ўзбек севгиси.

XXX

Тожмаҳал!
Парвонаман сендай оловга, ўтга,
Ўттизида ўтин-шу ёнувчиман.
Уч деса, хаёлан учган гиркўкда,
Элим нима деса ишонувчиман.

Гулранг тупроқ кечган товоним ёрик,
Капалакдай териб сўз олувчиман.
Шуълаларинг қилар тунимни ёруғ,
Олислардан сенга кўз солувчиман.

Ўттиз-қирқдан ўтдим, тўкилиб тутдай,
Сир, Жамна қўшиғин юборувчиман.
Сенинг соғинчингни бир этак ўтдай
Бошга қўйганимча оборувчиман.

Тожмаҳал, Ҳинддаги ёруғ осмонсан,
Сирдарё бўйида битган дostonсан!

*Наманган, Ахси.
05.06.2006 йил.*

МУНДАРИЖА

Қалб нитоҳи	5
-------------------	---

"Нория мавжлари" тўпламидан

Онажон	12
Йигирма ёшим	12
Баҳор	13
Янгажон	13
Сени истайман	14
Дугонажон	14
Сиз келар эмишсиз	15
Ҳали вақтли	15
Эшикка	16
Ёлғизим	16
Зулфия опага	16
Туш	17
Отамга	18
Ақлим	19
Шаҳар орзуси	19
Вақт ва ҳавас	20

"Қўқал қизи" тўпламидан

Поклин	22
Қулишмиш	22
Бойчечак қўшири	22
Она	23
Отажоним	24
Киз ўйлайди	26
Тоя орқасида	26
Ухранина диёрида	27
Машраб осилган кун	27
Ўялнини суяди аёл	28
Вазн	28
Бола	28
Чопар йигит тўйга айтса	29
Жавоб хат	30
Қамашиб кетади дунё кузлари	31
Борларни олманнинг ислари тутар	34
Киноларда йўқсан	35
Қўрқиб яшардим	35

Мен ишқ билан хайрлашдим	35
Кумушнинг сўзи	35
Набира	36
Мен бугун ташнаман	36
Севги сеҳри	37
Гулзоранинг сўзи	37
Пушкин хайкали қошида	38
Севиб туриб	39
Сиз одил ҳакамсиз	39
Билмайсиз	40

"Ишқ сўҳбати" тўпламидан

Ташриф	42
Кутиш	42
Бу қандай ривоят	43
Қадах тутган бу қўл	43
Бир сенмас	44
Ёғиб ўтди ўткинчи ёмғир	44
Эртақларга айландимми?	45
Адашиб қолгунча	45
Бармоқлар сеҳри	46
Гўдак соғинчи (туркум)	46
Ҳижрон мактублари (туркум)	48
Тилак	51
Кичик амакимининг қўллари	51
Яшашингиз керак	52
Отанин соғиниб	52
Оқ тоғ	53
Москва дафтарида (туркум)	54
Айрилик	55
Қамолиддин Раҳимовга	56
Ғалаба тутсин-эй, йигит баридан	57
Махфиратга	57
Тайёрағох (туркум)	58
Ҳабибим	59
Султон Саодат	61
Самарқанд дафтарида (туркум)	62
Ҳамзабоддати йўл бошловчига	64
Адабиёт муаллиминга	64
Яшил сўқмоқ	65

Таржималар

Терезин (бостондан)	66
Ўрмон	69
Ёш тўқмас эрақлар	69
Бири сенсан, бири мен	70
Сухбат	70
Гўзаллик қонуни	71

“Гуллар нафаси” тўпламидан

Гуллар нафаси	74
Кураш майдонлари	74
Қозоқ бовурларимга	75
Илтижо	75
Сулув келди	75
Айёр бегим	76
Сенсиз бу дунёни	76
Кулиб турибсиз	77
Сизни соғинмаган дунё	77
Конун	78
Қайга борасан?	78
Келасан	79
Гулинг бўлайин?	79
Иқрор	79
Ёмғир	80
Севги	80
Беклар беги, мени қараманг	80
Соғиниб ўламан	81
Билмадинг	81
Муҳаббат	82
Сизнинг борингиза ёлгон	82
Дилбаринг	83
Тушга ўхшайди	83
Соғинмай	84
Орау	84

“Муҳаббат фасли” тўпламидан

Муқиммал	86
Биллур юрак	86
Марсия I	87
Марсия II	88
Чингиз ора	88
Ўзинг асра	89
Бола	89
Улуғбекка	90
Хиёнат	90
Бахт	91
Соддагина синглим	91
Ичида булбули йиғлаган ойим	92
Очик хат	92
Саксония орқалаб	93
Саида опага	94
Озода қани	94
Ишонч	95
Номардга	96
Муҳаббат сеҳри	96

Поебоним	96
Сенинг туфайли	97
Бир қошиқ қонимдан	97
Қиш билан ҳайрлашув	98
Тухмат тоши	98

"Оқдан дарё" тўпламидан

Оқдан дарё	100
Сузингизда нега қавотир	100
Дуст	101
Хиёнат қилмаган ким қолди ўзи?	101
Кийдим	102
Ўғлоним	102
Барчин тилағи	103
Майражон	104
Хоразмга мактублар (турқум)	105
Юсуф Ҳамадоний	105
Муаллима қасидаси	106
Тадбиркор аёл қасидаси	107
Шифокорларга	108
Наврўз табриғи	109
Бизнинг Ватанда	109
Олис-олислардан қилдим қўнироқ	110
Эътироф	110
Қотиба танлаш	111
Учқўрғондан кўрасан	112
Наманган бу — гулнинг қонқидир	113
Наманганимни	113
Ёр ҳасрати	114

"Ватан сўзи" тўпламидан

Ўзгани тарбият айламоқ учун	116
Отамнинг ёлғизи	116
Мен бошимни эгсам	117
Отган тошларингдан	117
Билмам	118
Менинг юрагимда	118
Мухаббат эртагин	118
Қўй десам жонимга жой йўқ	119
Хижронзада қўнглим	119
Менинг жоним	120
Йўлнинг баланд-пастидан	120
Оҳ, сендан айрилиш	121
Демак, мени унутиш осон	121
Хотирам чарчади	122
Мен бир гулман	123
Сабр дединг	123
Бу илтифот меники эмас	124

У ўтган йўллarga	124
Осмондаги ойнанинг дари	124
Ўттиз кунки	125
Хиёнатнинг дарчаси	125
Ит қавмида	126
На иссиқ, на совуқ	126
Алам саҳросида	126
Кўнгилсиалик	127
Кун чиқардан ўтдинг	127
Қани, фолбин	128
Халқона	128
Нега сизни	129
Дилим куйди	129
Алақдо, ёр	130
Мухаббат кўчасида	130
Раҳмат	131
Уэр, сизни	131
Хайриятки, кўзим тўла ёш	132
Қандоқ яхши	132
Зўр бўлади-ей	133
Койил	133
Девонавор юриб хайёлга ботма	134
Отингдан айланай	134
Юрагимга ботди ханжар	135
Каттик ерим	135
Бу оламда биз каби	136

"Настарин" тўпламидан

Настарин	138
Ватак	138
Ўзбекистон	139
Сенинг борларингда	140
Куйлаб ўтай	140
Байрорингда	141
Ассалом	142
Тилим	142
Кўлимга	143
Ўзбекистониёт ораси	143
Соянқим	144
Онажоним	144
Бетобмисиз, ана	145
Онажоним соянганда	146
Наманган аёлларига	146
Аёл	147
Мерос	147
Соялом авлодим	148
Универсида этади давом	149
Ўзбек	150
Балли, раислар	150

Мадҳия.....	151
Мен сиримни.....	152
Йиглаб нима қилдим	152
Булбулжон	153
Бир даврон суришим бор	153
Хиёнат йўли	154
Савол	154
Хабар	155
Муҳаббатнинг мулкида	156

"Қўшиқ боеи" тўпламидан

Наманган мадҳи	158
Шоир учун	159
Янги йил қўшиғи	159
Итоатдир	160
Қўл васфи	161
Давлатимсиз онажон	162
Она	164
Сўнги калом	165
Душманимнинг ўқи	165
Сиздай	166
Аҳд	166
Сайёрага	167
Бахтиёрга	168
Оҳки, онамни кўрсам	168
Тургун Алиматнинг бармори	169
Танбур	169
Кўзим ёши тиниб бўлди	170
Мен зият биламан	170
Хайронлик	171
Бу ишқ	171
Қайрилсангиз	172
Осмон	172
Яна	173
Тўзим	174
Муҳаббат	175
Чидолмасман	175
Ишқингизда	176
Унутгучи ўшал раъно	176
Ёр таманноси	177
Диллашдим	178
Қачон	179
Ўткинчи	180
Алмашдим	180
Сенинг йўлинг бошқадир	181
Кетарман	182
Унутиш	182
Хавотир	183
Ватан деб	184
Ёдимда кетар	184

Мактуб (<i>туркум</i>)	185
Согинч	187
Бечора Машраб	187
Ошиқмидим	187
Сўнг сўз	188
Оғох бўлинг	188
Эхтиёт	189
Ёриммидингиз	190
Ярашган	190
Хосиятга	191
Ҳамон ўтмай	191
Наманганлик	192
Янги йил алёри	192
Шаҳанд	193
Нечада ёшинг	194
Тилак	194
Қайда эдингиз	195
Дарахтни силқитсак	195
Саломат бўл	196
Ўзбеклигиндан	196
Бу дунё	197
Шаҳандлик киз	197
Нозанин	198
Омон бўлса	199
Баҳорни соғинсам	200

Янги шеърлардан

Аскар онаси	201
Онамга (<i>туркум</i>)	201
Аён бўлди	203
Келиначаси	203
Кетманг, онажон	204
Давомийлик	205
Қизимга	205
Наманган	206
Келин	207
Тўй бутун	207
Ширин	208
Дўстларим	208
Кел	209
Дуодаман	209
Келганингиз	210
Ялло қиясиэ	210
Васлинг	211
Кечиб бўлмас	211
Адашдим	212
Садойинг бор	212
Ёнаман	213
Аразласам	213
Гирялар	214
Тоғмаҳал (<i>достон</i>)	217

Дилбар Хайдарова

САЙЛАНМА

«Шарқ» нашриёт-матбаа
акциядорлик компанияси
Бош таҳририяти
Тошкент — 2006

Мухаррир *Г. Зокирова*
Бадий муҳаррир *А. Мусахўжаев*
Техник муҳаррир *Р. Бобоханова*
Саҳифаловчи *М. Атхамова*
Мусахҳиллар: *Ю. Бизаатова, Н. Охунжорова*

Теринишга берилди 12.05.06. Босишга рухсат этилди 20.06.2006. Бичими 84x108 ¹/₃₂. «AntiquaUz» гарнитураси. Офсет босма. Шартли босма табоғи 12.60. Нашриёт-ҳисоб табоғи 10.98. Алади 3000 нусха. Буюртма № 2604. Баҳоси келишилган нарҳда.

**«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси
босмахонаси, 700083, Тошкент шаҳри, Буюк Турон, 41.**